

การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

เก่ง แสงสุวอ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

เก่ง แสงสุวอ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

PARTICIPATION IN PUBLIC SPACE ORGANIZATION BASED ON FOUR PRINCIPLES OF SANGAHAVATTHU OF THE ENTREPRENUEURS IN MUEANG ROI - ET MUNICIPALITY, ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINCE

KENG SANGSUWOR

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN BUDDHISTIC LOCAL GOVERNMENT
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการ ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด**
ชื่อนักศึกษา	:	**เก่ง แสงสุวอ**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**ดร. เวชสุวรรณ อาจวิชัย**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

.....

(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ภาสกร ดอกจันทร์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....

(ดร. เวชสุวรรณ อาจวิชัย)

กรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ์)

กรรมการ .....

(พระครูกิตติวราทร, ผศ. ดร.)

กรรมการ .....

(พระครูปลัด สุริยะ ชวนปญโญ, ดร.)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic	:	Participation in public space Organization based on four Principles of Sangahavatthu of the Entreprenueurs in Mueang Roi Et Municipality, Roi Et District, Roi Et Province
Student's Name	:	Keng Sangsuwor
Degree Sought	:	Master of Political Science
Program	:	Buddhistic Local Government
Academic Year	:	2023
Advisor	:	Dr. Wedsuwan Ardwichai

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master Degree of Political Science. (Buddhistic Local Government)

Dean of Faculty of Social Sciences .....
(Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri)

Thematic Committee :
Chairman .....
(Assoc. Prof. Dr. Phasakorn Dokchan)

Member (Advisor) .....
(Dr. Wedsuwan Ardwichai)

Member .....
(Assoc. Prof. Dr. Piyaluk Potiwan)

Member .....
(Phrakrukittiwarathorn, Asst. Prof. Dr.)

Member .....
(Phrakhrupalad Suriya Chavanapanyo, Dr.)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด**
ชื่อนักศึกษา	:	**เก่ง แสงสุวอ**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**ดร. เวชสุวรรณ อาจวิชัย**

สารนิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ที่ได้ทำการขออนุญาตขึ้นทะเบียนและชำระค่าธรรมเนียมกับเทศบาลเมือง จำนวน 433 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .272-.755 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า :

1) การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองด้าน คือ การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์

รองลงมาการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ

2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ประกอบการที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

3) ผู้ประกอบการได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ (1) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐในการเสนอแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (2) ควรให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้วาจาที่สุภาพเรียบร้อยกับผู้ประกอบการในการขอความร่วมมือปฏิบัติการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะเพื่อช่วยเหลือกันและกันกับผู้ประกอบการ (3) ควรให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการรายอื่นเมื่อได้รับประโยชน์จากการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (4) ควรมีการประเมินการปฏิบัติการจัดระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะโดยไม่หวังประโยชน์ตอบแทนจากหน่วยงานรัฐ

คำสำคัญ การจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ, ผู้ประกอบการ, หลักสังคหวัตถุ 4

ABSTRACT

Thematic Topic	:	**Participation in Public Space Organization Based on Four Principles of Sangahavatthu of the Entreprenueurs in Mueang Roi - Et Municipality, Roi Et District, Roi Et Province**
Student's Name	:	**Keng Saengsuwor**
Degree Sought	:	**Master of Political Science**
Program	:	**Buddhistic Local Government**
Anno Domoni	:	**2023**
Advisor	:	**Dr. Wedsuwan Ardwichai**

The objectives of this thesis were 1) to study the level of participation in public space organization based on Four principles of Sangahavatthu of the entrepreneurs in Mueang Roi Et Municipality, Mueang Roi Et District, Roi Et Province 2) to compare the participation in public space organization based on Four principles of Sangahavatthu of the entrepreneurs in Mueang Roi Et Municipality, Mueang Roi Et District, Roi Et Province classified by gender, age, education level and income 3) to study the recommendations of participation in public space organization based on Four principles of Sangahavatthu of the entrepreneurs in Mueang Roi Et Municipality, Mueang Roi Et District, Roi Et Province. This research was the quantitative research. The 433 population used in this research were the entrepreneurs selling products in places or public ways who had applied for registration and payment of fees under Roi Et Municipality. The 205 samples group size was determined by using the tables of Krejcie and Morgan. The research instrument was the questionnaires with content validity between 0.67-1.00. The discrimination was .272 - .755 and the reliability was 0.78. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. The statistics used to test the hypothesis using t-test and F-test.

The research results showed that:

1) The participation in public space organization based on Four principles of Sangahavatthu of the entrepreneurs in Mueang Roi Et Municipality, Mueang Roi Et

District, Roi Et Province overall, it was at the highest level. When considering each aspect, from the highest to the lowest averages. There were equal averages in two aspects: The participation, sacrifice and implementation of the decision making. The participation in benefit sharing followed by participation in project evaluation and the aspect with the lowest average was participation in decision-making.

2) The results of the hypothesis test found that entrepreneurs with different genders, ages, education levels and incomes participated in organizing public spaces based on four principles of Sangahavatthu of the entrepreneurs in Mueang Roi Et Municipality, Mueang Roi Et District, Roi Et Province overall and aspect, were not difference. This was not in accordance with the assumptions of the research.

3) Recommendations of the entrepreneurs about the participation in public space organization based on Four Principles of Sangahavatthu Mueang Roi Et Municipality, Mueang Roi Et District, Roi Et Province: (1) Should promote participation with government agencies in proposing guidelines for organizing public spaces. (2) Government officials should be polite and courteous to entrepreneurs in asking for cooperation in organizing public space operations to help each other with entrepreneurs. (3) Should cooperate and participate in sharing benefits with other entrepreneurs when they benefiting from the organizing public space. (4) The practice of organizing public space operations should be assessed without expecting benefits from government agencies.

Keywords : Public space organization, Entrepreneurs, Four Principles of Sangahavatthu

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความสะดวกในการดำเนินงานและให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูกิตติวราทร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์, รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์ ประธานกรรมการ, รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ์, พระครูปลัด สุริยะ ชวนปญโญ, กรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่ให้ข้อชี้แนะเพิ่มเติมสารนิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ด้วยดีที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจแก้ไขงานอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ดร.เวชสุวรรณ อาจวิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ได้ให้ความเมตตา ความรู้ คำแนะนำ ชี้แนะ และตรวจแก้ไข อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูสมุห์ ศิลาศักดิ์ สุเมโธ, ดร. ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ หัวหน้าสาขาวิชาการปกครอง, พระครูสีลสราธิคุณ, ดร. อาจารย์ผู้รับผิดชอบคณะศาสนาและปรัชญา, นางนงพงา กอธวัช หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ที่เมตตารับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัยและตรวจสอบเนื้อหา

ขอขอบคุณ นายบรรจง โฆษิตจิรนันท์ นายกเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด, นายไพบูลย์ แน่นอุดร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง ที่ให้ความกรุณาให้ใช้พื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลและทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (Try-out) ใช้ในการประกอบการเขียนสารนิพนธ์

คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทีแด่บิดามารดาครอบครัวที่ให้การสนับสนุน บูรพาจารย์ที่เคยอบรมส่งสอนรวมทั้งผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน

เก่ง แสงสุวอ

สารบัญคำย่อ

ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยใช้การอ้างอิงจาก พระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2535 อันเป็นคัมภีร์ที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเรียงตามลำดับเล่ม ดังนี้

คำย่อ	**คำเต็ม**
พระสุตตันตปิฎก	
ที.ม.	สุตฺตนฺตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวคฺค
ที.ปา.	สุตฺตนฺตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวคฺค
ม.มู.	สุตฺตนฺตปิฎก มชฺฌิมนิกาย มูลปณฺณาสก
สํ.ม.	สุตฺตนฺตปิฎก สงฺยุตฺตนิกาย มหาวารวคฺค
องฺ.จตุกฺก.	สุตฺตนฺตปิฎก องฺคุตฺตรนิกาย จตุกฺกนิปาต
องฺ.ปญฺจก.	สุตฺตนฺตปิฎก องฺคุตฺตรนิกาย ปญฺจกนิปาต
องฺ.สตฺตก.	สุตฺตนฺตปิฎก องฺคุตฺตรนิกาย สตฺตกนิปาต
ขุ.ชา.	สุตฺตนฺตปิฎก ขุทฺทกนิกาย ชาตก

สำหรับการอ้างอิงเลขที่อยู่หลังชื่อย่อของคัมภีร์มี 2 แบบ คือ

1. แบบ 3 ตอน คือ พระไตรปิฎกในวิทยานิพนธ์นี้ ใช้การอ้างอิงแบบ 3 ตอน และ 2 ตอน การอ้างแบบ 3 ตอน เล่ม/ข้อ/หน้า เช่น ที.ปา. 15/1/1. หมายถึง ทีฆนิกาย ปาฏิกวคฺค เล่มที่ 15 ข้อที่ 1 หน้าที่ 1 เป็นต้น

2. แบบ 2 ตอน คือ ข้อ/หน้า เช่น ขุ.ป.อ. 64/1. หมายถึง อ้างในอรรถกถา ชื่อคัมภีร์ ขุทฺทกนิกาย สทฺธมฺมปกาสินี ปฏิสมฺภิทามคฺคฏฺฐกถา ข้อที่ 64 หน้าที่ 1

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ช

กิตติกรรมประกาศ..... ฌ

สารบัญคำย่อ..... ญ

สารบัญ..... ฎ

สารบัญตาราง..... ฐ

สารบัญรูปภาพ..... ฒ

บทที่

1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย..... 4

1.3 สมมติฐานการวิจัย..... 4

1.4 ขอบเขตการวิจัย..... 5

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 6

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย..... 6

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 9

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม..... 9

2.2 แนวคิดและกฎหมายระเบียบในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ 15

2.3 แนวคิดหลักสังคหวัตถุ 4..... 32

2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย..... 43

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 46

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 57

3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 58

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 58

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง..... 58

สารบัญ (ต่อ)

หน้า หน้า

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 59
3.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 60
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 62
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 62
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 63

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 66
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 66
4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 66
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 67

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 92
5.1 สรุปผล..... 92
5.2 อภิปรายผล..... 96
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 104

บรรณานุกรม..... 106

ภาคผนวก..... 113
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 114
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย..... 116
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)..... 120
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม..... 122
ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย..... 124
ภาคผนวก ฉ ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ..... 131
ภาคผนวก ช แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)..... 137

ประวัติผู้วิจัย..... 140

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ตารางจำแนกจำนวนประชากร แยกตามชุมชนต่าง ๆ.....	44
2.2	การพาณิชยและกลุ่มอาชีพ ข้อมูลสถานประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด.....	45
2.3	การบริการสถานประกอบการตามเทศบัญญัติเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด.....	45
2.4	ผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนขออนุญาตจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด.....	46
4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	67
4.2	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน.....	69
4.3	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ.....	70
4.4	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ.....	72
4.5	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์.....	74
4.6	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ.....	76
4.7	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.8	วิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	80
4.9	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ.....	81
4.10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ.....	83
4.11	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา.....	84
4.12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา.....	86
4.13	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามรายได้/วัน.....	87
4.14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามรายได้/วัน.....	89

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 57

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดระเบียบผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าตามพื้นที่สาธารณะต่างๆ ในประเทศไทยที่มีจำนวนมาก โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่มีกิจการติดกับพื้นที่สาธารณะ ทางเท้า พื้นผิวจราจร ทั้งร้านค้าที่มีที่ประจำที่หรือในรูปแบบเคลื่อนที่เพื่อประกอบกิจการจำหน่ายสินค้า ซึ่งมีผู้ประกอบการบางส่วนได้ทำการละเมิดระเบียบกฎเกณฑ์ มีการตั้งวางสินค้าหรือวัสดุอื่นรุกล้ำพื้นที่สาธารณะทำให้ประชาชนที่ใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกันได้รับผลกระทบ การตั้งวางสินค้าหรือสิ่งของกีดขวางทำให้ไม่ได้รับความสะดวกในการสัญจรหรือการตั้งวางสินค้าหรือสิ่งของเกะกะไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยเท่าที่ควร ทำให้พื้นที่เมืองแลดูไม่สวยงาม กรณีประเภทกิจการของผู้ประกอบการค้าซึ่งใช้พื้นที่สาธารณะริมถนน ตรอก ซอย ทางเท้า รวมทั้งรูปแบบการจัดวางขายสินค้าของหาบเร่แผงลอยที่เป็นลักษณะชั่วคราวที่วางขายบนพื้นทางเท้าหรือตั้งโต๊ะ และมีการใช้รถเข็นที่สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก ขนาดของร้านค้าใช้พื้นที่ไม่มาก มักวางขายอยู่ในที่สาธารณะบนทางเดินเท้าส่วนใหญ่ เป็นสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เป็นสินค้าที่ผู้มีรายได้น้อยหรือรายได้ปานกลางสามารถที่จะซื้อได้ (วุฒิสภา, 2563) ผู้ประกอบการบนพื้นที่สาธารณะหรือบนทางเท้าเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันในทุกยุคสมัย เนื่องจากเป็นการนำพื้นที่สาธารณะมาใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์เพื่อประโยชน์ในกิจการส่วนตัว ทำให้มีการกีดขวางทางเท้าหรือถนน จนผู้สัญจรไม่ได้รับความสะดวกและยังส่งผลต่อทัศนียภาพของเมืองที่ไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ตลอดจนเกิดปัญหามลภาวะในพื้นที่อย่างปัญหาขยะ มูลฝอยต่างๆ ที่ไม่มีการนำไปทิ้งในบริเวณที่มีการจัดเตรียมไว้ การค้าส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก เป็นการค้าที่ใช้พื้นที่ข้างทาง ริมถนน ตรอก ซอย ทางเท้า เพื่อเป็นพื้นที่ใช้ประกอบการค้า ลักษณะเฉพาะของการค้าข้างทางเป็นการประกอบอาชีพอิสระบนพื้นที่สาธารณะ ซึ่งประชาชนทั่วไปมีสิทธิในการใช้พื้นที่เช่นกัน ในกรณีพื้นที่สาธารณะของชุมชนเมือง ที่เป็นข้อถกเถียงมากที่สุดคือทางเท้า ซึ่งเป็นพื้นที่สัญจรของผู้คน และในทางกลับกันผู้สัญจรจำนวนไม่น้อยก็เป็นผู้ที่ซื้อสินค้าข้างทางด้วย (นฤมล นิราทร, 2557, หน้า 47)

โดยในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดก็มีปัญหาเช่นเดียวกันกับพื้นที่อื่นๆ ดังที่กล่าวมาในข้างต้น คือ ได้เกิดปัญหาการรุกล้ำตั้งแต่การตั้งวางสินค้าที่ทำการตั้งวางสินค้าหรือวัตถุสิ่งของอื่นๆ กีดขวางทางเท้าและริมถนนทำให้บดบังทัศนวิสัยในการสัญจร ซึ่งถือเป็นการนำพื้นที่สาธารณะมาใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์หรือเพื่อส่วนตัว จนเกิดการกีดขวางทางเท้าทำให้ผู้สัญจรไม่ได้รับความสะดวก หรือบางกรณีได้รุกล้ำลงบนพื้นผิวจราจรจนเกิดการกีดขวางการจราจรสร้างความเดือดร้อนรำคาญ

และอาจเกิดความไม่ปลอดภัยแก่ประชาชนทั่วไป รวมถึงอาจทำให้ก่อเกิดทัศนียภาพที่ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ตลอดจนเกิดปัญหามลภาวะอย่างเช่นปัญหาขยะมูลฝอย คราบน้ำมัน การสร้างความสกปรก สิ่งปฏิกูลต่างๆ ซึ่งพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นพื้นที่ชุมชนเมืองที่ประกอบด้วยประชากร บ้านเรือน สถานที่ราชการ สถานประกอบการประเภทต่างๆ ซึ่งปัจจุบันในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดต้องประสบปัญหาแบบนี้ โดยในสังคมเมืองใหญ่หรือตัวเมืองต่างๆ พื้นที่สาธารณะโดยเฉพาะทางเท้าและถนนซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้สอยร่วมกันของประชาชนที่มากที่สุด และมีความสำคัญกับวิถีชีวิตของคนเมือง แต่ทุกวันนี้ผู้ใช้ทางเท้าและถนนในเมือง ต้องเจอกับปัญหาหลายอย่างที่ทำให้การสัญจรบนทางเท้าหรือถนนไม่สะดวกสบายอย่างที่ควรจะเป็น ซึ่งปัจจุบันแทบจะทุกเมืองในต่างจังหวัดต้องประสบปัญหาแบบนี้ แต่ในระยะหลังๆ หลายเมืองเริ่มตระหนักว่า การดำเนินกิจการค้าจะหลีกเลี่ยงการใช้พื้นที่สาธารณะโดยเฉพาะทางเท้าหรือถนนคงเป็นไปไม่ได้หรือเป็นไปได้ยาก เพราะทางเท้าคือพื้นที่สาธารณะที่ใหญ่ที่สุดในเมือง มีพื้นที่มากที่สุดในเมือง ซึ่งหลายเมืองเริ่มตระหนักและเริ่มให้มีการอนุโลมที่จะให้ใช้พื้นที่สาธารณะดำเนินกิจการค้าได้ แต่ต้องมีการควบคุมให้อยู่ในหลักเกณฑ์ที่กำหนดและไม่ทำความเดือดร้อนหรือความไม่สะดวกอื่นๆ ให้กับประชาชนทั่วไปที่ใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกัน (เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด, 2543) โดยเฉพาะปัญหาสำคัญเป็นปัญหาการปฏิบัติผิดกฎหมาย และเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติผิดกฎหมายกับผู้ค้ารายใหม่ การที่ผู้ประกอบการบางรายสามารถเข้าถึงพื้นที่ประกอบการค้าในพื้นที่ที่ไม่ใช่จุดผ่อนผันซึ่งถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติผิดกฎหมาย และละเมิดสิทธิประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม มีการเข้าครอบครองพื้นที่บนทางเท้าและถนนสาธารณะเพื่อประกอบกิจกรรมการค้าของตน ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีทำให้ร้านค้าต่างๆ ริมทางเท้าที่ประกอบการอย่างถูกกฎหมายพยายามวางสินค้าของตนบนทางเท้าบ้าง เพื่อเสนอขายสินค้าและกีดกันคู่แข่ง ไม่ปฏิบัติตามระเบียบหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนด (กองนโยบายและแผนงาน สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร, 2555, หน้า 5-6)

สถานที่ประกอบการในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นสถานที่ของผู้ประกอบการที่มีลักษณะการค้าหลากหลายประเภทสินค้าโดยส่วนใหญ่จะอยู่ในแหล่งชุมชนที่มีผู้คนสัญจรพลุกพล่าน เช่น ชุมชนย่านตลาดสดหรือย่านใกล้ศูนย์ราชการ โดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าอาทิเช่น สินค้าประเภทเพื่อการอุปโภคบริโภค เช่น ร้านจำหน่ายวัตถุดิบในการประกอบอาหาร ร้านโชว์ห่วยต่างๆ สินค้าประเภทเสื้อผ้าเครื่องประดับ สินค้าประเภทใช้สอย หรือประเภทบริการอื่นๆ เช่น ร้านอาหาร ร้านเสริมสวย ตัดผม ร้านซ่อมรถ ฯลฯ ซึ่งสถานประกอบการส่วนใหญ่จะติดกับพื้นที่สาธารณะทั้งแบบร้านที่มีที่อาคารถาวร ร้านที่มีที่ตั้งประจำหรือประเภทเคลื่อนที่ ปัญหาการใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกันของผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไปจึงมีให้เห็นอยู่ โดยเฉพาะทางเท้าและถนน ปัจจุบันในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีผู้ประกอบกิจการการค้าทั้งประเภทร้านค้าประจำที่หรือประเภทเคลื่อนที่รวมไปจนถึงบ้านเรือนที่มีพื้นที่ติดฟุตบาททางเท้าซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะ (เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด, 2565)

การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะโดยเฉพาะการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องด้วยผู้ประกอบการในพื้นที่จะทราบ

ปัญหาที่มีอยู่ ซึ่งหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระเบียบความเรียบร้อยจะได้นำข้อมูลเพื่อมาเป็นแนวทางร่วมกับผู้ประกอบการเพื่อการแก้ปัญหาให้ตรงปัญหา โดยใช้ความรู้ความเข้าใจมาแก้ไขปัญหาร่วมกันตามลักษณะรูปแบบต่างๆ ของการมีส่วนร่วม ซึ่งการทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศ นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ (วันชัย วัฒนศัพท์, 2553, หน้า 1-13) ลักษณะการมีส่วนร่วมนั้นจะพิจารณาได้หลากหลาย ว่าขึ้นอยู่กับว่าจะสนใจศึกษาในประเด็นใดบ้าง ซึ่งประเด็นที่น่าสนใจจะเน้นลักษณะการมีส่วนร่วมในประเด็นที่เกิดจากกิจกรรมการเข้าร่วมในการปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในประโยชน์สาธารณะ และการเน้นการศึกษาในลักษณะของการบริหารที่เกิดจากการดำเนินงานในทางนโยบายและในทางปฏิบัติการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกับชุมชน (ชูชาติ พ่วงสมจิตต์, 2540, หน้า 12) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามแนวทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff เป็นแนวคิดการมีส่วนร่วมครอบคลุม การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ (Cohen & Uphoff, 1997, pp. 17-19)

หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องมือหรือหลักธรรม 4 ประการ ที่ช่วยประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นเครื่องช่วยขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก สามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับสังคมเป็นธรรมที่ก่อให้เกิดความผาสุกในบ้านเมือง สังคหวัตถุ 4 เป็นเรื่องที่จะสงเคราะห์กัน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้ หลักการสงเคราะห์เป็นการช่วยเหลือกันยึดเหนี่ยวใจกันไว้ และเป็นเครื่องเกาะกุมประสานโลก ของสังคมแห่งหมู่สัตว์ไว้ดุจสลักยึดรถที่กำลังแล่นไปให้คงเป็นรถและวิ่งแล่นไปได้ มี 4 อย่าง คือ ทาน การแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ปิยวาจา พูดจาน่ารักน่านิยมนับถือ อัตถจริยา การบำเพ็ญประโยชน์ สมานัตตตา ความมีตนเสมอ ทำตัวให้เข้ากันได้ เช่น ไม่ถือตัว ร่วมสุขร่วมทุกข์กัน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2551, หน้า 117)

ผู้วิจัยมีความสนใจในสภาพปัญหาที่มีอยู่ และในฐานะที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักจัดการงานเทศกิจ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะหรือกิจการอื่นใดที่รุกล้ำพื้นที่สาธารณะ ตรวจสอบการจัดระเบียบความเรียบร้อยในพื้นที่สาธารณะ ทั้งประเภทร้านค้าประจำและเคลื่อนที่ รวมทั้งกิจการค้าที่น่ารังเกียจและอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองในการควบคุม ตรวจสอบและดำเนินการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ ข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยการวิจัยในครั้ง

นี้ได้นำแนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วมมาบูรณาการกับหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 จะเป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล รวบรวมข้อเสนอแนะแนวทาง ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด รวมทั้งการปฏิบัติงานและการให้ความสนับสนุนการดำเนินการต่างๆ ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง รวมถึงปฏิบัติงานมวลชนต่างๆ เพื่อให้เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งงานวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศเป็นแนวทางสำหรับการวางแผนและจัดการแก้ปัญหาในพื้นที่ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการ ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้

1.2.3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.3 ผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดระเบียบความเรียบร้อยในการใช้พื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.2. ผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดระเบียบความเรียบร้อยในการใช้พื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.3 ผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดระเบียบความเรียบร้อยในการใช้พื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.4. ผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดระเบียบความเรียบร้อยในการใช้พื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาจำแนกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัยและขอบเขตด้านระยะเวลา มีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1981) และทำการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาอุปสรรคในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมาผู้วิจัยได้นำมาบูรณาการกับหลักสังคหวัตถุ 4 (พระไตรปิฎก เล่มที่ 21, (2539) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variable) สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการการมีส่วนร่วมตามทฤษฎีของ Cohen & Uphoff (1981) ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการโดยมีหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 (พระไตรปิฎก เล่มที่ 21, (2539) ได้แก่ 1) ทาน 2) ปิยวาจา 3) อัตถจริยา 4) สมานัตตตา

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ที่ได้ทำการขออนุญาตขึ้นทะเบียนและชำระค่าธรรมเนียมกับเทศบาลเมือง จำนวน 433 คน (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด, 30 ตุลาคม 2565)

1.4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ที่ได้ทำการขออนุญาตขึ้นทะเบียนและชำระค่าธรรมเนียมกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จำนวน 205 คน โดยการเทียบตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (ส่งศรี ชมพูวงศ์, 2554, หน้า 113)

1.4.3. ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย

การศึกษากำหนดขอบเขตด้านพื้นที่วิจัยในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาของการทำวิจัย พ.ศ. 2566

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ทราบระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5.2 ได้ทราบการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการ ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้

1.5.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการ ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจการร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ได้มีส่วนช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจและอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปัน ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการในการวิจัยนี้คือ การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนแล้ว ในที่นี้หมายถึงผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ที่ได้ทำการขออนุญาตขึ้นทะเบียนและชำระค่าธรรมเนียมกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

การจัดระเบียบพื้นที่ ในการวิจัยในครั้งนี้หมายถึง กระบวนการที่ควบคุมความเป็นระเบียบของพื้นที่หนึ่งๆ เพื่อให้ทุกคนได้ปฏิบัติในแนวเดียวกัน เช่น พื้นที่สาธารณะที่เป็นทางเท้าและพื้นผิวจราจรในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีผู้ดำเนินกิจการการค้าให้เป็นไปด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดระเบียบสังคม ที่เปนการจัดใหสังคมมีระเบียบอยางมีระบบเปนรูปแบบของพฤติกรรมและกระบวนความสัมพันธระหวางกลุมคนและระหวางบุคคล

พื้นที่สาธารณะ หมายถึง สาธารณสมบัติของแผ่นดินนอกจากที่รกร้างว่างเปล่าและหมายความรวมถึงถนนและทางน้ำ (พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535, หน้า 1) อีกทั้งยังมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะในประเทศกำลังพัฒนาโดยนิยามพื้นที่สาธารณะในความหมายที่กว้างออกไปอีกจากการแบ่งประเภทของพื้นที่สาธารณะออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. ถนนและทางเท้าซึ่งเป็นพื้นที่สัญจร จุดค้าของหาบเร่แผงลอย

และที่จอดรถ 2. สวนสาธารณะ สวนหย่อม และลานโล่ง ซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกาย 3. ตลาด ซึ่งเป็นบริเวณที่ใช้แลกเปลี่ยนสินค้าจาก ทั้งคนในและนอกพื้นที่ (Debra Efroymson, Tran Thi Kieu Thanh Ha และ Pham Thuma (2009) ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ หมายถึง พื้นที่สาธารณะซึ่งใช้เพื่อประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันคือพื้นที่ที่เป็นทางเท้าและพื้นผิวจราจรในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

หลักสังคหวัตถุ 4 หมายถึง ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน, ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หมายถึง หลักการครองใจคน, หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้, วิธีทำให้คนรัก, หลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่กันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต, 2550, หน้า 11) ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ทาน การให้ การเสียสละ การแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น ช่วยปลูกฝังให้เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว แบ่งปันกัน (แบ่งปันไปมา)

2. ปิยวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เหมาะกับกาลเทศะ พูดดีต่อกัน (พูดจาจับใจ)

3. อัตถจริยา ช่วยเหลือกัน (ช่วยกิจกันไป)

4. สมานัตตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ โดยประพฤติตัวให้มีความเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวดีต่อกัน (ความเป็นกันเอง)

ผู้ประกอบการ คือ บุคคลผู้ก่อตั้งองค์การเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนที่เข้ามาดำเนินธุรกิจ โดยยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจเพื่อผลกำไรและความพอใจในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ผู้ประกอบการที่มีการจำหนายสินคาในที่หรือทางสาธารณะที่ขึ้นทะเบียนขออนุญาตกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จำนวน 433 คน

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด หมายถึง เป็นเขตการปกครองท้องถิ่น มีสถานะและอำนาจในการปกครองตนเองตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายของรัฐหรือท้องถิ่น ครอบคลุมพื้นที่ตำบลในเมืองอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีพื้นที่ทั้งหมด 11.63 ตร.กม. ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ข้อมูลพื้นฐานแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี)

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง สถานะภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้/วัน

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) เพศชาย และ (2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) ต่ำกว่า 20 ปี (2) 20 – 40 ปี (3) 41 – 60 ปี (4) 61 ปี ขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็น 3 ระดับการศึกษา ได้แก่ (1) ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (2) ระดับปริญญาตรี (3) สูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป

รายได้/วัน หมายถึง รายได้/วันของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) น้อยกว่า 500 บาท (2) 500 - 1,000 บาท (3) 1,001 บาทขึ้นไป

การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิด ริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจการร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปัน ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่ควบคุมความเป็นระเบียบของพื้นที่หนึ่งๆ เพื่อให้ทุกคนได้ปฏิบัติในแนวเดียวกัน เช่น พื้นที่สาธารณะที่เป็นทางเท้าและพื้นผิวจราจรในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีผู้ดำเนินกิจการการค้าให้เป็นไปด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งพื้นที่สาธารณะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) ถนนและทางเท้าซึ่งเป็นพื้นที่สัญจร จุดค้าของหาบเร่แผงลอยและที่จอดรถ 2) สวนสาธารณะ สวนหย่อม และลานโล่ง ซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกาย 3) ตลาดซึ่งเป็นบริเวณที่ใช้แลกเปลี่ยนสินค้าจากทั้งคนในและนอกพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้โดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วยทาน ปิยวาจา อัตถจริยา และสมานัตตตา

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.2 แนวคิดและกฎหมายระเบียบในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ

2.3 แนวคิดหลักสังคหวัตถุ 4

2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6 กรอบแนวคิดการศึกษา

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมนั้นมีหลากหลายในการนิยามศัพท์และรูปแบบรวมถึงวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วม กลไกกระบวนการ วิธีการของการมีส่วนร่วม ซึ่งมีผู้ให้ความหมายและนิยามศัพท์การมีส่วนร่วมไว้ การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำการพิจารณาตัดสินใจในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน ความหมายของการมีส่วนร่วมนั้นมีนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ให้ ซึ่งจากการค้นคว้าศึกษาพบว่า ความหมายไว้ดังนี้

ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ (2550, หน้า 37) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทร่วมในกิจกรรมทุกประการตามกำลังความสามารถของสมาชิกไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งๆ ขึ้น

มณฑล จันทร์แจมใส (2551, หน้า 6) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของบุคคลจะต้องมีและเกิดขึ้นมาโดยตลอด ทั้งนี้เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการ การบริหารจัดการดำเนินงานตามแผน การเสียสละกำลังแรงงานของบุคคล ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ กำลังเงินหรือทรัพยากรที่มีอยู่

ถวิล บุรีกุล และคณะ (2552, หน้า 2) มีส่วนร่วมของประชาชนนับเป็นกระบวนการที่ให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาเป็นการสร้างฉันทามติ และทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าในกรณีที่อาจจะรุนแรง ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมและสร้างค่านิยมร่วมกันทางสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีประสิทธิผล จะต้องประกอบด้วยปัจจัย ดังต่อไปนี้

(1) ข้อมูลจากประชาชนส่งผ่านไปยังผู้เสนอนโยบาย หรือโครงการต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่จะกำหนดนโยบาย หรือผู้ที่จะเสนอโครงการนั้นๆ ได้ทราบถึงธรรมชาติและแนวคิดของสังคม

(2) ข้อมูลทางเทคนิคเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นประเด็นสนใจจากผู้เสนอโครงการส่งผ่านไปยังประชาชน

(3) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความเชื่อระหว่างประชาชนกับผู้กำหนดนโยบายหรือผู้เสนอโครงการ หรือระหว่างประชาชนด้วยกันเอง

(4) ข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนผู้สนใจจะต้องได้รับการนำเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ

การออกแบบโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ประกอบด้วย 3 ระยะดังนี้

ระยะที่หนึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์บริบทของการตัดสินใจที่โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนจะนำไปใช้ในระยะนี้งานที่จะต้องทำคือ การทำให้กระบวนการตัดสินใจมีความชัดเจน พร้อมทั้งพิจารณาถึงประเด็นไหนหรือตัวกระบวนการใดที่อาจจะมีผลต่อความน่าเชื่อถือของกระบวนการการมีส่วนร่วมนี้ และการตัดสินใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมาใช้ในเรื่องนี้จำเป็นหรือไม่

ระยะที่สองจะเกี่ยวข้องกับประเภทของบุคคลที่มาร่วมวางแผน ซึ่งจะเริ่มคิดเมื่อเขากำลังพูดถึงการพัฒนาแผนการมีส่วนร่วม พิจารณาถึงกิจกรรมที่สอดคล้องกับขั้นตอนของกระบวนการการตัดสินใจ

ระยะที่สามของการวางแผนคือ การวางแผนการนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

(1) การวิเคราะห์การตัดสินใจ เป็นการสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องที่จะตัดสินใจระบุถึงแผนหรือขั้นตอนการตัดสินใจและกำหนดการการตัดสินใจว่าการมีส่วนร่วมจำเป็นหรือไม่และเพื่อวัตถุประสงค์ใด

(2) กระบวนการวางแผนเป็นการระบุว่าความต้องการให้ประสบความสำเร็จอย่างไรบ้างกับสาธารณชนในแต่ละระยะของกระบวนการตัดสินใจ พิจารณาถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายใน และภายนอก พิจารณาถึงเทคนิคที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการและเชื่อมโยงเทคนิคนั้นๆ สู่แผนที่มีการบูรณาการ

(3) การวางแผนการนำไปปฏิบัติ คือ การวางแผนการนำไปปฏิบัติของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละส่วน

ณัฐนรี ศรีทอง (2552, หน้า 191) การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระโดยความสมัครใจในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือการปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมกับประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา มิได้หมายถึงการให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรรมการพัฒนาของรัฐตามที่รัฐกำหนด แต่หมายถึงการให้ประชาชน กลุ่ม ชุมชน ร่วมกันคิดและตัดสินใจกำหนดทิศทางการพัฒนาการ ดำรงชีวิต ร่วมปฏิบัติตามแผนของกลุ่มหรือของชุมชนและรับประโยชน์ร่วมกันโดยรัฐเป็นเพียง ผู้สนับสนุน การร่วมคิดและตัดสินใจภายในกลุ่มเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมจริงๆ และเป็นอิสระในการแสดงออก เพราะสมาชิกในกลุ่มมีศักยภาพ ฐานะอำนาจทางสังคมแตกต่างกัน ปัจจัยวัฒนธรรมบางประการเป็นอุปสรรคต่อความเป็นอิสระในการแสดงออก คนแต่ละคนต่างมีมุมมองในการตัดสินคุณค่าเรื่องต่างๆ ไม่เหมือนกัน ประสบการณ์ต่างกัน เหล่านี้อาจนำไปสู่การไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเป็นกระบวนการ (Process) ที่ประชาชนในชุมชนได้เข้าไปดำเนินกิจกรรมในชุมชน นับตั้งแต่ร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการร่วมระบุสาเหตุของปัญหาร่วมกำหนดวิธีการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาร่วมปฏิบัติกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมติดตามประเมินผลกิจกรรมและร่วมรับผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมนั้น ซึ่งประเด็นหลักของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ประชาชนต้องเข้าร่วมทำในแต่ละขั้นตอน ของการมีส่วนร่วมด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างอิสระ

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต (2553, หน้า 16) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ได้มีส่วนช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจและอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม

นภัสวรรณ สุภาวรรณ (2559, หน้า 6) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน พบว่าการดำเนินนโยบายครั้งมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารและมีการร่วมแสดงความคิดเห็น โดยผ่านช่อง ทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ และมีการจัดการประชุมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากนโยบายดังกล่าว ความจริงใจ ความไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน

ความโปร่งใสและภาวะผู้นำของผู้บริหารทุกระดับของกรุงเทพมหานคร ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นเป็นตัวแปรที่สำคัญและมีผลต่อความสำเร็จอย่างมากต่อการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ

สัญญา เคณาภูมิ (2561, หน้า 5) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

William Erwin (1976, p.138) การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง

Cohen & Uphoff (1997, pp. 17-19) กล่าวว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

จากนิยามที่มีผู้กล่าวมาข้างต้นการมีส่วนร่วมจึงหมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่างๆ ด้วยความเต็มใจเพื่อจะเป็นแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน

ลักษณะการมีส่วนร่วม

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และพรรณทิพย์ เพชรมาก (2551, หน้า 34) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไว้ในเอกสารประกอบการสอน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองและชนบท โดยได้ข้อสรุปลักษณะการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่

1) การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมแบบนี้ ประชาชนเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การแจ้งข่าวสารดังกล่าว จะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบเพื่อรับฟังความคิดเห็นและการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังเป็นช่องทางการกระจายข่าวสารข้อมูลไป

ยังประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจและเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบเป็นทางเลือกการตัดสินใจ

3) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมและผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายวิธีการ เช่น การประชุมระดับชุมชน (Community Meeting) การประชุมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการ (Technical Meeting)

4) การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีความชัดเจนมากขึ้น เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบังของผู้ที่มีส่วนได้และส่วนเสียของโครงการ การประชาคมและคณะกรรมการจัดประชุมจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และมีการแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบอย่างชัดเจน

5) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้นๆ ซึ่งอาจจะดำเนินการโดยการเลือกตัวแทนเข้าไปเป็นกรรมการที่มีอำนาจการตัดสินใจ

6) การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรงในเชิงการป้องกันและแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและการป้องกันสิทธิของตนเองอันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองควรจะได้รับซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้หลักเรื่องการมีส่วนของประชาชนไว้หลายประการและประชาชนสามารถใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญทั้งในรูปแบบของปัจเจกหรือในรูปแบบกลุ่มองค์การตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ลักษณะการมีส่วนร่วมนั้นจะพิจารณาได้หลากหลาย ว่าขึ้นอยู่กับว่าจะสนใจศึกษาในประเด็นใดบ้าง ซึ่งประเด็นที่น่าสนใจในงานวิจัยครั้งนี้คือ การเน้นลักษณะการมีส่วนร่วมในประเด็นที่เกิดจากกิจกรรม เช่น การเข้าร่วมในการปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในประโยชน์สาธารณะ ฯลฯ และการเน้นการศึกษาในลักษณะของการบริหารที่เกิดจากการดำเนินงานในทางนโยบายและในทางปฏิบัติการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกับชุมชน ดังมีนักวิชาการได้ให้ความเห็นเช่น Ornstein (1981, อ้างถึงใน ชูชาติ พ่วงสมจิตต์, 2540, หน้า 348) เห็นว่าการมีส่วนร่วมจะมีลักษณะมากน้อยเพียงใดให้พิจารณาว่าผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมได้เท่าใด ซึ่งเป็นข้อบ่งบอกถึงภาวะผู้นำที่เป็นประชาธิปไตยว่ามีสูงหรือต่ำ โดย Ornstein ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม 2) การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธีหรือร่วมเพียงบางส่วน 3) การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ มีอำนาจและบทบาทมากซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Campbell & Ramseyer (n.d., อ้างถึงใน

จิราภรณ์ ศรีคำ, 2547, หน้า 12) ได้แบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) ลักษณะที่ไม่มีส่วนร่วมเลย 2) ลักษณะที่มีส่วนร่วมน้อย 3) ลักษณะที่มีส่วนร่วมปานกลาง 4) ลักษณะที่มีส่วนร่วมมาก 5) ลักษณะที่มีส่วนร่วมมากที่สุด

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางสังคม ความหมายของการมีส่วนร่วม คำว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน มาจากภาษาอังกฤษว่า Public Participation คำว่า ประชาชนในความหมายที่แท้จริงของประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น แคนาดา และออสเตรเลีย หมายถึงประชาชน พลเมือง ไม่ว่าจะสังกัดหน่วยงานของภาครัฐบาล ภาคเอกชน องค์กรเอกชน กลุ่มคน และประชาชนทั่วไป ที่อาจได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์จากการมีโครงการหรือกิจการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ ดังนั้นคำว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงหมายถึงการที่ประชาชนหรือสมาชิกชุมชน สังคม ที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันแสดงให้เห็นถึงความต้องการและการตัดสินใจร่วมกัน มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชนนับเป็นกระบวนการที่ให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกัน ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วม ของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาเป็นการสร้างฉันทามติ และทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าในกรณีที่อาจจะรุนแรง ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม และสร้างค่านิยมร่วมกันทางสังคม

โดยสรุป จากการศึกษาแนวคิดการมีส่วนร่วมจึงหมายถึง เป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยผ่านทางกระบวนการส่งเสริม ชักนำการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ การริเริ่มในการคิดร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมแก้ไขวางแผนปฏิบัติและให้ได้รับข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติตลอดจนปัจจัยการผลิตในสังคมอันจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง และให้เกิดประโยชน์ โดยลักษณะการมีส่วนร่วม ไม่ว่าการมีส่วนร่วมในระดับกิจกรรม ตั้งแต่การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตาม การรับรู้ข่าวสารการปรึกษาหารือ การประชุมรับฟังความคิดเห็น การประชาพิจารณ์ การลงประชามติ การกำหนดทิศทางการพัฒนาการดำรงชีวิต การสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้

เข้ามามีส่วนร่วมในแนวทางการพัฒนาวางแผนปฏิบัติ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือทรัพยากร เพื่อให้เป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมของตนเองให้เกิดขึ้น ภายในชุมชนด้วยความเต็มใจ หรือการมีส่วนร่วมในระดับการบริหาร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การใช้กลไกทางกฎหมาย

2.2 แนวคิดและกฎหมายระเบียบในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ประกอบการ

ผู้ น.คำใช้แทนบุคคลหรือใช้แทนคำว่า คน เช่น ผู้นั้น ผู้นี้ ทุกผู้ทุกนาม หรือใช้แทนสิ่งที่ถือเสมือนคน (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 96)

ประกอบ ก. ทำ เช่น ประกอบอาชีพ ประกอบธุรกิจ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 42)

การ น. งาน, สิ่งหรือเรื่องที่ทำ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 29)

ซึ่งการวิจัยในหัวข้อนี้เมื่อนำคำว่า ผู้,ประกอบ,การ มารวมกัน ผู้ประกอบการจะหมายความได้ว่า คือ บุคคลผู้ประกอบอาชีพการงาน เช่น ผู้ประกอบการค้าขายหรือการบริการอื่นๆ จึงกล่าวได้ว่าผู้ประกอบการ คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งดำเนินกิจการจำหน่ายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจหรือวิชาชีพ มีการดำเนินงานและดำเนินกิจการด้วยตนเองหรือการว่าจ้างผู้อื่นให้ดำเนินการแทนโดยยอมรับความเสี่ยงต่างๆ เพื่อหวังผลจากการดำเนินธุรกิจโดยให้การดำเนินธุรกิจสำเร็จตามเป้าหมาย อาจจะเป็นในรูปแบบเป็นผู้ขาย ผู้ผลิตเพื่อขาย หรือผู้ซื้อเพื่อขายต่อซึ่งสินค้าหรือผู้ให้บริการในรูปแบบอื่นๆ และหมายความรวมถึงผู้ประกอบกิจการโฆษณาด้วย ซึ่งไม่ว่าการกระทำดังกล่าวจะได้รับผลประโยชน์หรือได้รับค่าตอบแทนในรูปแบบเป็นเงินหรือค่าตอบแทนอื่นหรือไม่ โดยลักษณะรูปแบบประเภทผู้ประกอบการมีหลายลักษณะ หลายแบบหลายประเภท เช่น อาคารร้านค้าที่มีที่ตั้งประจำ แผงจำหน่ายสินค้าแบบตั้งจัดเก็บชั่วคราวและประเภทร้านค้าประเภทที่เคลื่อนที่ไปตามแหล่งต่างๆ (หรือที่เรียกติดปากว่า หาบเร่แผงลอยหรือรถเข็น) โดยรูปแบบการจัดวางจำหน่ายสินค้าของผู้ประกอบการจะเป็นลักษณะการตั้งวางสินค้าโดยมีสินค้าบางส่วนอาจจะจัดวางออกมานอกพื้นที่ตัวร้านหรือแผงค้า เช่น การตั้งโต๊ะ การตั้งบู๊ทเพื่อส่งเสริมการขายหรือมีการใช้รถเข็น/พาหนะที่สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก เป็นต้น

ผุสดี รุมาคม (2540, หน้า 29) ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่จัดตั้งองค์การธุรกิจโดยยอมรับความเสี่ยงภัยเพื่อหวังผลกำไร เป็นผู้จัดระเบียบและกำเนินการธุรกิจขนาดย่อมเพื่อกำไรและความพอใจในเชิงจิตวิทยา

ชนินทร์ ชุณหพันธรักษ์ (2541, หน้า 113) ผู้ประกอบการเป็นบุคคลที่มีความคิดที่จะดำเนินธุรกิจโดยทำการสร้างธุรกิจขึ้นมาและคอยประคับประคอง ให้ธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นมานั้นมีการเจริญเติบโต โดยยอมรับความเสี่ยงต่างๆ เพื่อหวังผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจนั้น ดังนั้น จึงเป็น

บุคคลที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการอยู่ดีกินดีแก่บุคคลอื่น เป็นผู้แสวงหาแนวทางที่ดีที่สุดที่จะนำทรัพยากรต่างๆ มาใช้ประโยชน์สูงสุด มีการสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างความพอใจให้เกิดขึ้น โดยผู้ประกอบการควรมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย

1) มีบุคลิกภาพส่วนตัวที่ดี

2) มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้า และมีความรู้เกี่ยวกับลูกค้าเป็นอย่างดี

3) มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อแหล่งชุมชนที่กิจการตั้งอยู่

4) มีจรรยาบรรณ ทางธุรกิจและความรับผิดชอบต่อสังคม

5) ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการ

6) มีความเต็มใจในการดำเนินงาน ตามกฎระเบียบของกิจการ

เฉลิมพล ธรรมาวุธ (2542, หน้า 8) ศึกษาเรื่องวิถีชีวิตผู้ประกอบการหาบเร่แผงลอยในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร พบว่านิคมอุตสาหกรรมนวนครมีแรงดึงดูดจากคนต่างถิ่นให้หลั่งไหลเข้ามาอาศัยและทำงานอยู่ในพื้นที่ แต่ทว่าโอกาสในการประกอบอาชีพในนิคมอุตสาหกรรมซึ่งมีสภาพการเป็นสังคมเมืองภายใต้ระบบทุนนิยม ผู้มีความได้เปรียบทางการศึกษา เงินทุน และทักษะความชำนาญมักจะเป็นผู้ที่ได้รับเลือกให้ทำงานในโรงงาน อุตสาหกรรมหรือบริษัทเอกชน ซึ่งอยู่ในภาคเศรษฐกิจในระบบผู้ที่ถูกจำกัดโอกาสดังกล่าว จึงแสวงหาทางออกด้วยการประกอบอาชีพส่วนตัว (Self-employed) และอาชีพหนึ่งในนั้นคือการประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอย เพราะเป็นอาชีพที่ไม่ต้องลงทุนมากนัก ไม่ต้องอาศัยความรู้ และทักษะความชำนาญ รายได้พอที่จะเลี้ยงตนเองและครอบครัวให้อยู่รอดในนิคมอุตสาหกรรมได้ อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการอาชีพหาบเร่แผงลอยต้องประสบกับปัญหาบ้าง จากการมีรายได้ที่ไม่แน่นอน บางคนประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพ กล่าวได้ว่าหาบเร่แผงลอยเป็นเสมือนตัวกลางเชื่อมต่อระหว่างเศรษฐกิจนอกระบบกับเศรษฐกิจในระบบ เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอยเป็นผู้ค้ารายย่อยในภาคเศรษฐกิจนอกระบบซื้อสินค้าจากร้านค้าจากภาคเศรษฐกิจในระบบ ทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างภาคเศรษฐกิจ อีกทั้งหาบเร่แผงลอยยังสนับสนุนให้ภาคเศรษฐกิจในระบบดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เฉลิมพล ธรรมาวุธ (2542, หน้า 198) ได้กล่าวถึงผู้ค้าหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานครว่า หาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานครมักจะกระจายอยู่ตามบริเวณชุมชนและศูนย์การค้าที่มีคนอยู่อย่างหนาแน่น สภาพทางเศรษฐกิจของผู้มีอาชีพหาบเร่แผงลอยส่วนมากจะมาจากครอบครัวที่ยากจน มีการลงทุนเพียงเล็กน้อย เป็นผู้ค้ารายย่อย ต้องหาเช้ากินค่ำ เงินที่ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยนำมาลงทุนนั้น ส่วนมากต้องกู้ยืมหรือซื้อสินค้าเงินเชื่อ แหล่งเงินกู้ของผู้ค้าหาบเร่แผงลอยได้แก่ เพื่อนหาบเร่ด้วยกันเอง จากธนาคารหรือทรัสต์ แต่ส่วนใหญ่จากเอกชน ซึ่งการกู้เงินจากเอกชน

นั้น ผู้กู้ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูงมาก สินค้าที่ผู้มีอาชีพหาบเร่แผงลอยจำหน่ายอาจแยกออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. อาหารสำเร็จรูปสามารถรับประทานได้ทันที เช่น อาหารที่หุงต้มแล้ว เครื่องดื่มและกับข้าวสำเร็จรูป

2. อาหารที่ยังไม่ได้หุงต้ม ยังรับประทานในทันทีไม่ได้ เช่น อาหารสด พวกเนื้อสัตว์ ผักอาหารแห้ง หรือของดอง

3. เครื่องใช้ต่างๆ เช่น เสื้อผ้า ยา และดอกไม้

4. บริการและสินค้าอื่นๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว เช่น ลอตเตอรี่ ซ่อมรองเท้า หมอดู เป็นต้น

เพ็ญศรี เลิศเกียรติวิทยา (2546, หน้า 2) แนวคิดผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) เป็นแนวคิดของภาคธุรกิจหรือภาคเอกชน หมายถึง ผู้ที่คิดริเริ่มดำเนินธุรกิจของตนเอง มีการวางแผนการดำเนินการ ดำเนินธุรกิจโดยยอมรับความเสี่ยงเพื่อมุ่งหวังผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจ หรือผู้ที่มีความคิดที่จะสร้างธุรกิจขึ้นมาและทำให้ธุรกิจอยู่รอดและมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

ก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา และ ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท (2552, หน้า 2) แนวคิดผู้ประกอบการทำให้ผู้ประกอบการต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคและยอมรับการเผชิญต่อความเสี่ยงที่ไม่แน่นอนเพื่อให้ได้ผลกำไรและความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจ ผู้ประกอบการจึงมีองค์ประกอบดังนี้

1. ต้องมีวิสัยทัศน์ที่ดีในการดำเนินธุรกิจ มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีความมานะอดทน ประหยัดทั้งใจ และมีความใฝ่ฝันที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย

2. มีจริยธรรมในการดำเนินการ

3. สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ทันท่วงทีเมื่อเกิดปัญหา

4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์หรือบริการ เพื่อให้ผู้บริโภคได้เห็นความแตกต่าง

5. มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในธุรกิจ เพื่อให้ทันต่อสภาพสังคมปัจจุบัน

6. มีความรู้ทางด้านการวิเคราะห์ความเป็นได้ของธุรกิจและมีความรู้ด้านการบริหารจัดการที่ดี

จันติมา จันทร์เอียด (2553, หน้า 27) แนวคิดผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคและยอมรับการเผชิญต่อความเสี่ยงที่ไม่แน่นอนเพื่อให้ได้ผลกำไรและความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจ ผู้ประกอบการจึงมีองค์ประกอบดังนี้

1. ต้องมีวิสัยทัศน์ที่ดีในการดำเนินธุรกิจ มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีความมานะอดทน ประหยัด ทั้งใจและมีความใฝ่ฝันที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย

2. มีจริยธรรมในการดำเนินการ

3. สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ทันท่วงทีเมื่อเกิดปัญหา

4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์หรือบริการ เพื่อให้ผู้บริโภคได้เห็นความแตกต่าง

5. มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในธุรกิจ เพื่อให้ทันต่อสภาพสังคมปัจจุบัน

6. มีความรู้ทางด้านการวิเคราะห์ความเป็นได้ของธุรกิจและมีความรู้ด้านการบริหารจัดการที่ดี

สิทธิชัย ธรรมเสน่ห์ (2555, หน้า 55) ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่ก่อตั้งธุรกิจโดยหมายถึงทั้งเจ้าของธุรกิจหรือเป็นหุ้นส่วนที่มีการดำเนินธุรกิจ โดยยอมรับความเสี่ยงที่สามารถเกิดขึ้นเพื่อให้ได้ซึ่งผลกำไรและความพอใจในเป้าหมายที่กำหนด หรือหมายถึงผู้กระตุ้นการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โดยผู้ประกอบการจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ และมีการตัดสินที่อิงตามกระบวนการดำเนินงานของธุรกิจตนเองรวมทั้งต้องทำงานอย่างสร้างสรรค์ และมีมุมมองในการจัดการรวมถึงมีการสร้างแหล่งทรัพยากรใหม่ๆ ขึ้นมา หรือมีการนำความสามารถเก่าของตนเองไปใช้ร่วมกันจนความสามารถเก่าเหล่านั้นกลายเป็นความสามารถใหม่ขึ้นมาได้ เพื่อเป้าหมายในการสร้างความมั่งคั่งแก่ธุรกิจ

สุธีรา อะทะวงษา (2556, หน้า 26) ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลอันเป็นเจ้าของหรือผู้รับผิดชอบบริหารธุรกิจที่ต้องมีการเผชิญกับความเสี่ยงต่างๆ ซึ่งเป็นบุคคลที่ต้องมีความรู้และมีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ธุรกิจของตนนั้นประสบความสำเร็จตามที่ได้มุ่งหวังไว้

วันวิสาข์ โชคพรหมอนันต์ (2557, หน้า 35) ผู้ประกอบการ คือ บุคคลที่มองเห็นโอกาสทางธุรกิจคอยรวบรวมข้อมูล มีการวางแผน เพื่อก่อตั้งธุรกิจขึ้นมาด้วยการนำปัจจัยการผลิตต่างๆ เช่น ทุน ที่ดิน แรงงาน และเทคนิคในเรื่อง ของการบริหารจัดการมาดำเนินธุรกิจด้วยวิธีที่สร้างสรรค์จนมาถึงการนำมาเสนอขายในตลาด เพื่อหวังผลกำไร โดยผู้ประกอบการต้องพร้อมที่จะยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ในการดำเนินธุรกิจของตนเอง

ศิริวัฒน์ ตั้งทรงเจริญ (2558, หน้า 9) ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ที่จัดตั้งธุรกิจขึ้นมาด้วยตนเอง โดยสามารถแบกรับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจได้ทั้งหมด มีการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจให้ตนเอง และ ส่งมอบสินค้าหรือบริการไปสู่ลูกค้าตามความต้องการของลูกค้าเพื่อสร้างผลกำไรคืนสู่ธุรกิจ ของตนเอง

รัชพล จอมไตรคุป, วัชรพงษ์ อินทวงศ์ (2558, หน้า 249-290) บุคคลผู้ก่อตั้งองค์การเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนที่เข้ามาดำเนินธุรกิจ โดยยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจเพื่อผลกำไรและความพอใจ

สว่างพงษ์ แซ่จึง (2559, หน้า 13) ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ริเริ่มก่อตั้งธุรกิจและดำเนินธุรกิจมาด้วยตัวเองโดยใช้ความสามารถทั้งหมดที่ตัวเองมีในการเผชิญกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอน โดยมีเป้าหมาย เพื่อแสวงหาผลกำไรและทำให้ธุรกิจขยายเติบโตได้ ซึ่งบุคคลที่เป็นผู้ประกอบการนั้นมีความขยัน อยากดำเนินธุรกิจด้วยความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำปัจจัยการผลิตต่างๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่หรือสามารถพัฒนากระบวนการผลิตเดิมให้ดีขึ้นได้

อนงค์ รุ่งสุข (2559, หน้า 5) ผู้ประกอบการ คือบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการหาโอกาสเพื่อนำเอาโอกาสนั้นมาใช้เพื่อดำเนินการธุรกิจให้ดำเนินไปได้โดยให้พ้นจากความเสี่ยงของปัญหาต่างๆ เพื่อให้เกิดผลตอบแทนเชิงพานิชย์กลับคืนแก่ผู้ประกอบการ

สำคัญสุด สีหตุลานนท์ (2560, หน้า 26) ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ริเริ่มจัดตั้งธุรกิจด้วยตนเองและเป็นเจ้าของธุรกิจนั้น มีการประยุกต์ใช้ความรู้และความสามารถของตนเองในเรื่องของการบริหารจัดการ ใช้ความคิด สร้างสรรค์มาช่วยในการวางแผนดำเนินการจัดการบริหารและพัฒนาธุรกิจ โดยผู้ประกอบการนั้น ต้องสามารถแบกรับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งการบริหารจัดการธุรกิจนั้นมีจุดประสงค์หลักคือความสำเร็จของธุรกิจในลักษณะของผลกำไรและความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจ

โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้ประกอบการหมายถึง ผู้ประกอบอาชีพค้าขายสินค้าผู้ประกอบอาชีพการให้บริการ กลุ่มคนที่สร้างธุรกิจเชิงพานิชย์ต่างๆ ไม่ว่าการกระทำดังกล่าวจะได้รับประโยชน์ หรือได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ และไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วหรือไม่ โดยประเภทการค้าที่หลากหลายทั้งกิจการประเภทที่มีอาคารสถานที่ตั้งถาวรหรือประเภทเคลื่อนที่ชั่วคราว เป็นต้น

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ

จัด ก. ตกแต่ง เช่น จัดบ้าน ทำให้เรียบ วางระเบียบ เรียงตามลำดับ เช่น จัดแถว (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 37)

ระเบียบ น. แบบแผนที่วางไว้เป็นแนวปฏิบัติหรือดำเนินการ เช่น ระเบียบวินัย ระเบียบข้อบังคับ ต้องปฏิบัติตามระเบียบ. ว. ถูกลำดับ ถูกที่เป็นแถวเป็นแนว มีลักษณะเรียบร้อย (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 126)

ที่สาธารณะ หมายถึง สาธารณสมบัติของแผ่นดินนอกจากที่รกร้างว่างเปล่าและหมายความรวมถึงถนนและทางน้ำด้วย (พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535) ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้หมายถึงพื้นที่สาธารณะซึ่งใช้เพื่อประโยชน์

หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน พื้นที่ที่ทางราชการได้จัดให้หรือสงวนไว้เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันตามสภาพแห่งพื้นที่นั้น หรือที่ดินที่ประชาชนได้ใช้หรือเคยใช้ประโยชน์ร่วมกันมาก่อนไม่ว่าปัจจุบันจะยังใช้อยู่หรือเลิกใช้แล้วก็ตาม เช่น ทางหลวง ถนนหลวง ทางเท้า ห้วย หนอง ที่ชายตลิ่ง ทะเลสาบ เป็นต้น ตามกฎหมายถือว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองให้ใช้ร่วมกัน ผู้ใดจะเข้ายึดถือครอบครองเพื่อประโยชน์แต่เฉพาะตนนั้นไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่ระเบียบและกฎหมายกำหนดไว้ หากฝ่าฝืนจะมีความผิดและได้รับโทษตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือกฎหมายอื่นที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ ซึ่งในบริบทนี้จะหมายถึงทางเท้าหรือถนนสาธารณะเป็นส่วนใหญ่

ซึ่งการวิจัยในหัวข้อนี้เมื่อนำคำว่าจัด,ระเบียบ,พื้นที่สาธารณะ มารวมกันจะหมายความได้ว่า คือการจัดความเป็นระเบียบพื้นที่สาธารณะให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยกระบวนการทางสังคมที่จัดขึ้นเพื่อควบคุมสมาชิกให้มีความสัมพันธ์กันภายใต้แบบแผนและกฎเกณฑ์เดียวกัน เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย

โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้หมายถึงการจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะซึ่งจัดให้ใช้เพื่อประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งทางราชการได้จัดให้หรือสงวนไว้เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันตามสภาพแห่งพื้นที่นั้น เช่น ทางหลวง ถนนหลวง ทางเท้า ห้วย หนอง ที่ชายตลิ่ง ทะเลสาบ เป็นต้น ตามกฎหมายถือว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองให้ใช้ร่วมกัน ผู้ใดจะเข้ายึดถือครอบครองเพื่อประโยชน์แต่เฉพาะตนนั้นไม่ได้เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่ระเบียบและกฎหมายกำหนดไว้ หากฝ่าฝืนจะมีความผิดและได้รับโทษตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือกฎหมายอื่นที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ ซึ่งในบริบทนี้จะหมายถึงทางเท้าหรือถนนสาธารณะเป็นส่วนใหญ่

ดังนั้น การใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อประกอบกิจการ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีนโยบายการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะโดยเฉพาะทางเท้าและถนน โดยมีการควบคุมการใช้พื้นที่เพื่อให้ไม่เป็นการรบกวนประชาชนในการใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกัน ให้การดำเนินประกอบกิจการและใช้พื้นที่สามารถไปด้วยกันได้โดยไม่ให้มีผลกระทบกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจนเกินไป เช่น การรุกล้ำพื้นที่สาธารณะ ผิวการจราจร อีกทั้งปัญหาความไม่สะอาดและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ณรงค เส็งประชา (2541, หน้า 136) เปนการวางรูปแบบของพฤติกรรมและกระบวนความสัมพันธระหวางบุคคลและระหวางกลุมคน โดยการอาศัยการวางบรรทัดฐาน เพื่อใหสมาชิกในสังคมใช้เป็นแนวปฏิบัติกำหนด สถานภาพและบทบาท และมีการควบคุมเพื่อให้เกิดการปฏิบัติ

สุพิศวง ธรรมพันธา (2543, หน้า 55) การจัดระบบหรือโครงสรางของสังคมที่สอดคลองเหมาะสมกับสถานการณ จนเกิดความสงบสุขทางสังคมขึ้น ซึ่งยอมตองมีการพัฒนา ปรับปรุง และ

เลือกสรรแบบแผนความสัมพันธทางสังคมของสมาชิก ตลอดทั้งระเบียบวิธีควบคุมทางสังคมที่มีประสิทธิผล กำหนดใหเปนแนวปฏิบัติของมวลสมาชิก

พรรณิลัย นิติโรจน์ (2551, หน้า 5-6) เนื่องจากกรุงเทพมหานครเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ประชากรเพิ่มขึ้นและเป็นศูนย์รวมในทุกๆ ด้านจำนวนหาบเร่แผงลอยก็เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสรุปปัญหาหาบเร่แผงลอยได้ดังนี้

1. ปัญหาการสัญจรไปมาของประชาชนและยานยนต์นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด กล่าวคือ หาบเร่แผงลอยกีดขวางทางเท้าและถนนสาธารณะ

2. ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย เนื่องจากก่อให้เกิดความสกปรกแก่ทางเท้าและถนนสาธารณะ หากจะใช้พระราชบัญญัติสาธารณสุขก็ทำได้ยากเมื่อเกิดโรคติดต่อ ผู้ค้าหาบเร่และแผงลอยจะเป็นพาหะแพร่เชื้อโรคต่อไปได้อย่างรวดเร็ว

3. ปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย เนื่องจากชอบวางของเกะกะกีดขวางทางเท้าและถนนสาธารณะ ขาดระเบียบวินัย ไม่ส่งเสริมความเจริญด้านวัฒนธรรมของประเทศ ส่วนใหญ่ในประเทศที่พัฒนาแล้วจะไม่มีหาบเร่แผงลอยเกะกะอยู่ในเมืองใหญ่ๆ

4. ปัญหาด้านการแข่งขันด้านราคาอย่างไม่ยุติธรรม เมื่อเทียบกับผู้ทำการค้าในร้านค้าอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพราะว่าหาบเร่แผงลอยใช้ทุนน้อย ค่าใช้จ่ายต่างๆ น้อยกว่าจึงสามารถขายสินค้าในราคาที่ต่ำกว่าร้านค้าโดยทั่วไปด้วย

5. ปัญหาด้านการเอาอย่างกันในด้านการปฏิบัติผิดกฎหมายกล่าวคือ ร้านค้าต่างๆ ริมทางเท้า จะพยายามวางสินค้าของตนล้ำเข้าไปสู่ทางเท้าเพื่อเสนอขายสินค้าและกีดกันผู้แข่งขันที่เป็นหาบเร่แผงลอย

6. ปัญหาด้านการทำให้สังคมทั่วไปมองเจ้าหน้าที่ไปในทางที่ไม่ดี เช่นการกวดขันผู้ค้าหาบเร่แผงลอยจะถูกมองไปในแง่รังแกผู้ที่มีฐานะยากจน หรือโหดร้ายทารุณ รังแก ประชาชนผู้ทำมาหากินในทางที่สุจริต

เวสพล ตรีธาราทิพย์ (2559, หน้า 14 - 17) ได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี การจัดการพื้นที่สาธารณะ การออกเป็น 3 ยุค คือ ยุคแบบแผนประเพณี (Traditional Era) ยุคสมัยใหม่ (Modern Era) ยุคปัจจุบัน (Present Time) โดยพื้นที่ว่างสาธารณะได้คำนึงถึงการให้ความสำคัญทั้ง 3 ด้าน คือ มิติทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม มาบูรณาการร่วมกันจึงจะทำให้พื้นที่ว่างสาธารณะประสบความสำเร็จ นอกจากนั้นยังมีแนวคิดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา พื้นที่ว่างและเส้นทางสาธารณะ ที่ส่งผลต่อการใช้พื้นที่ทางอ้อม กล่าวคือ ไม่ได้เป็นเพียง ทฤษฎีการศึกษาพื้นที่ว่างสาธารณะ แต่เป็นการศึกษาพื้นที่สาธารณะบนเส้นทางโครงข่าย กับย่านโดยรอบที่ส่งผลต่อระดับการใช้พื้นที่สาธารณะนั้นๆ โดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะของเมืองมักปรากฏบนพื้นที่ของการเชื่อมโยง เช่น พื้นที่บนเส้นทางการสัญจร ถนน ตรอก ซอย ทางเท้า เป็นต้น ซึ่งมีปัจจัยหลายประการ

ประกอบด้วยปัจจัยทางด้าน กายภาพ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ที่มักสร้างให้เกิดอัตลักษณ์ ที่แตกต่างกัน (Trancik, 1986) โดยมีปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะอย่างอเนกประโยชน์ดังนี้

1. ปัจจัยด้านกายภาพ

1.1 ปัจจัยด้านกายภาพระดับเมือง เป็นการวิเคราะห์เมืองในระดับใหญ่ ถึงลักษณะของโครงสร้างเมืองด้วยการศึกษารูปทรงและรูปร่างของการตั้งถิ่นฐาน โดยได้พิจารณาจากองค์ประกอบ คือ การใช้ที่ดิน ความหนาแน่นของมวลอาคารต่อพื้นที่ รูปแบบแปลงที่ดิน และรูปแบบถนน เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่ผ่านไปแต่ถนนจะเป็นองค์ประกอบที่คงที่มากที่สุด (Conzen, 1960) โดยลักษณะโครงสร้างของเมืองที่สร้างเอกลักษณ์ ได้ต้องพิจารณาจาก องค์ประกอบของโครงสร้างจากปัจจัยได้ดังนี้ โครงข่ายเมือง (Urban web) ย่าน (District) บล็อกถนน (Block) ดังนั้นในการศึกษาจะเป็นการพิจารณาร่วมกัน ดังนั้นประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดิน ความหนาแน่นของมวลอาคารต่อพื้นที่ รูปแบบแปลงที่ดิน รูปแบบถนนหรือโครงข่ายเมือง (Cohen, 1997)

1.2 ปัจจัยด้านกายภาพระดับพื้นที่ เป็นการกล่าวถึงพื้นที่ในระดับย่าน

- การเข้าถึงพื้นที่ (Accessibility) เส้นทางถนนคนเดินควรเป็นพื้นที่ปราศจากยานยนต์ซึ่งสมาชิกในสังคมเข้าร่วมอย่างทัดเทียมกันในการดำเนินชีวิต สาธารณะอย่างปลอดภัย และความสะดวกสบาย (Uhlig, 1979)

- ที่ตั้ง จุดดึงดูด เส้นทางดึงดูด (Location) พื้นที่ว่างสาธารณะเป็นพื้นที่บริการชีวิตชุมชนละแวกบ้านใจกลางเมืองโดยส่วนใหญ่มีลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ขนาดเล็ก โดยพื้นที่ที่มองเห็นจะมีคนใช้พื้นที่นั้นมากกว่า นอกจากนั้นพื้นที่ใกล้ชุมชน ละแวกบ้านจะมีคนใช้พื้นที่นั้นมากกว่า รวมทั้งระยะทางมีผลต่อการใช้พื้นที่ว่าง (Dorbusch and Gelb, 1977)

- สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) การที่คนเข้ามาใช้พื้นที่ว่างสาธารณะจำนวนมากกว่าจะต้องมีองค์ประกอบที่สนับสนุน ถนนที่มีชีวิตชีวา เน้นปัจจัยที่นั่ง สิ่งอำนวยความสะดวก อาหาร เครื่องดื่ม สาธารณูปการ เทศกาลงานรื่นเริง สภาพแวดล้อมภูมิอากาศที่เหมาะสม (Whyte, 1980)

- พื้นที่สำหรับนั่ง (sitting space) การที่คนที่เข้ามาใช้ลานหรือ พื้นที่สาธารณะต้องการนั่งดูคน นั่งพัก นัดพบ อีกทั้งยังควรมีความหลากหลายของ อิริยาบถให้นั่ง โดยที่นั่งควรมีปริมาณร้อยละ 6-10 ของพื้นที่สาธารณะเพื่อส่งเสริมระบบ สังคมของพื้นที่ (Whyte, 1980)

- แสงสว่าง (Lighting) แสงสว่างเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพื้นที่ สาธารณะ มีหน้าที่สำคัญ 2 ประการ ประการแรกคือ การส่องสว่างเพื่อการสัญจรไปมา ให้เกิดความสะดวกไม่ก่อให้เกิด

อันตราย ตลอดจนป้องกันอาชญากรรม ประการที่สองคือ แสงสว่างมีหน้าที่อีกระดับหนึ่ง ได้แก่การสร้างสรรค์การออกแบบด้วยแสงสว่าง เพื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ต่อสถานที่

- ความปลอดภัย (Safety) การเห็นของคนรู้จักและสร้างความสัมพันธ์ก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมของชุมชนก่อให้เกิดความปลอดภัยสามารถสร้างขึ้นได้จากความรู้สึกของชุมชน ช่วยกันสอดส่องดูแล (Davis, 1995)

- ภูมิทัศน์ และนันทนาการ (Landscape and Recreation Space) เป็นความสัมพันธ์ของคุณภาพของพื้นที่ สร้างให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่เป็นสถานที่รวมกิจกรรมของประชาชน เป็นการรวบรวมองค์ประกอบเมืองเพื่อเสริมให้เกิดความสมบูรณ์ของพื้นที่ว่าง

2. ปัจจัยด้านสังคม

2.1 คน (People) เป็นผลตอบสนองต่อพื้นที่สาธารณะโดยสิ่งที่ดึงดูดคน คือการติดต่อสื่อสารในพื้นที่สาธารณะ ชีวิตกิจกรรม อีกทั้งคนยังเป็นส่วนชี้วัดของความสำเร็จของพื้นที่ว่างสาธารณะจากการตรวจสอบความพึงพอใจในรูปแบบรายบุคคล

2.2 เทศกาลและเหตุการณ์สำคัญ (Events) ความเพลิดเพลินในเทศกาล มีการถูกจดจำรับรู้สถานที่และเทศกาล สร้างเอกลักษณ์ของกิจกรรมที่โดดเด่น อีกทั้งยังทำให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้ เกิดความรู้สึกถึงความมีตัวตนโดยพื้นที่ว่างสาธารณะ (Lynch, 1972)

2.3 เอกลักษณ์ของพื้นที่ (Identity of Place) เอกลักษณ์ของชุมชน คือการติดต่อสถานที่ที่มีชีวิตสังคม การแบ่งปันกันทั้งในระดับครอบครัว เพื่อน โดยชีวิตของคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นเป็นสิ่งแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของสถานที่นั้น เอกลักษณ์จึงเกี่ยวข้องกับหลายมิติ

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

3.1 เศรษฐกิจนอกระบบ (Informal Economy) การจัดวางสินค้าในพื้นที่สาธารณะตลอดจนการนำสินค้ามาวางขายริมทางถนนและในตลาดเพื่อจูงใจคนเดินผ่านไปมา สร้างแรงจูงใจให้คนเดินผ่านมากขึ้น สังเกตจากระยะก้าวของคนเดินผ่านจะรู้สึกสบายไม่รีบร้อน การหยุดชะงักชั่วครู่เมื่อเกิดความสนใจและผู้ซื้อสนใจศึกษาโอกาสของการสนทนาเกิดขึ้นง่าย ผู้ซื้อและผู้ขายมองเห็นความสึกเป็นมิตรมากขึ้น นำไปสู่การแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายนั่นเอง (Marcus and Wischemann, 1990)

3.2 เศรษฐกิจรอบพื้นที่ (Economic Location) เศรษฐกิจเกี่ยวเนื่องที่ส่งผลกับระบบเศรษฐกิจในพื้นที่สาธารณะเป็นเสมือนบริบทรอบข้างพื้นที่สาธารณะนั่นเอง พื้นที่สาธารณะมีวิวัฒนาการมาแต่ครั้งอดีตถึงปัจจุบัน มีการให้ความสำคัญของกิจกรรมทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจบนพื้นที่สาธารณะเป็นสำคัญ โดยเมืองในเอเชียนั้นพื้นที่กิจกรรมสาธารณะมีการซ้อนทับของมิติต่างๆ บนเส้นทางเดินเท้า และบาทวิถี โดยคุณภาพของพื้นที่สาธารณะประกอบด้วยปัจจัยหลายมิติที่มีความสมดุลที่จะสามารถสร้างให้เกิดเส้นทางเดินเท้าที่ยั่งยืนที่สามารถตอบสนองต่อความ

ต้องการของประชากรโดยรวมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถตรวจสอบจากงานวิจัยของเส้นทางเดินเท้าที่ยั่งยืน และการวิเคราะห์ถึงโครงข่ายของระบบไม่เป็นทางการ (Informal)

2.2.3 สภาพปัญหาที่พบประเด็นเกี่ยวกับผู้ประกอบการในการใช้พื้นที่สาธารณะ

กิจการค้าขายในพื้นที่สาธารณะไม่ว่าจะเป็นประเภทที่เป็นร้านค้าประจำ แผงตั้งเก็บชั่วคราวหรือเคลื่อนที่ (หาบเร่/รถเข็น) ที่ใช้พื้นที่บนทางเท้าหรือพื้นผิวจราจรในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเพื่อประกอบพาณิชยกรรม คือ การประกอบกิจการประเภทหนึ่งที่อาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในชุมชนเมือง เนื่องจากผู้ประกอบการได้เข้าครอบครองพื้นที่สาธารณะโดยเฉพาะบนทางเท้าและถนนสาธารณะ ในบริเวณพื้นที่ที่มีประชาชนสัญจรไปมามาก เพื่อใช้ในการประกอบกิจกรรมการค้าโดยคำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ทางกิจการค้าของตนเองเป็นสำคัญ ซึ่งผู้ประกอบการบางรายได้ทำการละเมิดกฎเกณฑ์ที่วางไว้จนก่อให้เกิดปัญหาคือการกีดขวางทางสัญจรของประชาชน ซึ่งนอกจากจะเป็นการกีดขวางทางสัญจรของประชาชนหรือกีดขวางการจราจรแล้วยังมีอีกปัญหาหนึ่งคือ ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนเมือง ความสกปรกจนทำให้ทัศนียภาพชุมชนนั้นแลดูไม่น่ามอง เนื่องจากกิจการค้าบางรายมีการละเมิดสิทธิประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม โดยการเข้าครอบครองพื้นที่ทั้งหมดหรือบางส่วนบนทางเท้าและถนนสาธารณะเพื่อประกอบกิจกรรมการค้าของตน เป็นตัวอย่างทำให้ร้านค้าต่างๆ ริมทางเท้าที่ประกอบการอย่างถูกกฎหมาย พยายามตั้งวางสินค้าของตนบนทางเท้าได้เกิดการเอาอย่างกันบ้างเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการและอาจเป็นการกีดกันคู่แข่งอื่น เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดโดยงานเทศกิจ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระเบียบความเรียบร้อยของเมือง ได้จัดระเบียบความเรียบร้อยในการใช้พื้นที่สาธารณะโดยเฉพาะทางเดินเท้าและถนนหรือพื้นที่สาธารณะอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของชุมชนเมืองเป็นปัญหาสำคัญ ทั่วพื้นที่เขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดซึ่งประเด็นปัญหาการใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการค้าบางส่วนได้สอดคล้องกับงานวิจัยหลายๆ ท่านได้ดังนี้

พรรณิลัย นิติโรจน์ (2551, หน้า 68-70) การขยายตัวของเมืองเกิดจากการเพิ่มขึ้นของประชากรที่อพยพย้ายถิ่นจากชนบทสู่เมืองอย่างต่อเนื่อง อันเกิดจากความไม่มั่นคงในวิถีการดำรงชีวิตในชนบท จึงอพยพเข้าเมืองเพื่อหางานทำสร้างรายได้เลี้ยงชีวิตตนเองและครอบครัว หาโอกาสทางเศรษฐกิจเพื่อต้องการจะมีชีวิตและคุณภาพที่ดีกว่าเดิม โดยประชากรส่วนหนึ่งเข้ามาทำงานในภาคเศรษฐกิจในระบบ (Formal Sector) หรือโรงงานอุตสาหกรรม อีกส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถเข้าทำงานในภาคเศรษฐกิจในระบบได้เนื่องจากขาดคุณสมบัติบางประการ เช่น การศึกษา ประสบการณ์ หรือภาคเศรษฐกิจในระบบเองมีไม่เพียงพอที่จะรองรับได้ทั้งหมด ประชากรส่วนนี้จึงได้เข้าสู่เศรษฐกิจนอกระบบ (Informal Sector) ซึ่งมีลักษณะการดำเนินการแบบง่ายๆ มีการลงทุนและใช้ทักษะน้อยไม่มีผลต่อรายได้รวมของประเทศแต่มีบทบาทที่สำคัญต่อเศรษฐกิจ การค้าหาบเร่แผงลอยถือเป็นรูปแบบการค้านอกระบบหรือเศรษฐกิจนอกระบบประเภทหนึ่งที่ผู้อพยพย้ายถิ่นนิยมเป็นอาชีพทางเลือก

เนื่องจากมีการลงทุนต่ำใช้พื้นที่น้อยตั้งกิจการได้ง่ายไม่ต้องเสียภาษีการค้าและค่าเช่าพื้นที่ สินค้าที่จำหน่ายมีตั้งแต่อาหารการกิน ของใช้ในชีวิตประจำวัน เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องแต่งกาย เป็นต้น มักพบตามเส้นทางที่มีการสัญจรของคนจำนวนมาก โดยเฉพาะในพื้นที่เศรษฐกิจที่มีความเจริญ ปริมาณผู้ค้าหาบเร่แผงลอยนับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและปักหลักในพื้นที่สาธารณะต่างๆ ทั่วกรุงเทพมหานคร สร้างปัญหากีดขวางทางเดินเท้าของประชาชนที่ต้องใช้เส้นทางในการสัญจรไปมา ทำให้เกิดความสับสนและความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หาบเร่แผงลอยนับเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานหลายสิบปีมีผลมาจากการเจริญเติบโตของเมืองอย่างรวดเร็ว การเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและเป็นศูนย์รวมในทุกด้าน จำนวนประชากรและหาบเร่แผงลอยจึงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการด้วยกัน ซึ่งสรุปปัญหาหาบเร่แผงลอยได้ดังนี้

1. ปัญหาการสัญจรไปมาของประชาชนและยวดยาน นับเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด กล่าวคือ หาบเร่แผงลอยกีดขวางทางเท้าและถนนสาธารณะ

2. ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย เนื่องจากก่อให้เกิดความสกปรกแก่ทางเท้าและถนนสาธารณะ หากจะใช้พระราชบัญญัติสาธารณสุขก็ทำได้ยาก เมื่อเกิดโรคติดต่อผู้ค้าหาบเร่แผงลอยจะเป็นพาหะแพร่เชื้อโรคต่อไปได้อย่างรวดเร็ว

3. ปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย เนื่องจากวางของเกะกะกีดขวางทางเท้า และถนนสาธารณะ ขาดระเบียบวินัย ไม่ส่งเสริมความเจริญด้านวัฒนธรรมของประเทศ ส่วนใหญ่ในประเทศที่พัฒนาแล้วจะไม่มีหาบเร่แผงลอยเกะกะอยู่ในเมืองใหญ่ๆ

4. ปัญหาการแข่งขันด้านราคาอย่างไม่เป็นธรรม เมื่อเทียบกับผู้ทำการค้าในร้านค้าอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพราะหาบเร่แผงลอยใช้ทุนน้อย ค่าใช้จ่ายต่างๆ น้อยกว่า จึงสามารถขายสินค้าในราคาที่ต่ำกว่าร้านค้าโดยทั่วไป

5. ปัญหาการเอาอย่างกันในด้านการปฏิบัติผิดกฎหมาย กล่าวคือ ร้านค้าต่างๆ ริมทางเท้าจะพยายามวางสินค้าของตนล้ำเข้าไปสู่ทางเท้าเพื่อเสนอขายสินค้าและกีดกันผู้แข่งขันที่เป็นหาบเร่แผงลอย

6. ปัญหาด้านการทำให้สังคมทั่วไปมองเจ้าหน้าที่ไปในทางไม่ดี เช่น การกวดขันผู้ค้าหาบเร่แผงลอยจะถูกมองไปในแง่รังแกผู้ที่มีฐานะยากจน หรือโหดร้ายทารุณ รังแกประชาชนผู้ทำมาหากินในทางสุจริต

ปวริศร์ ฉวีอินทร (2561, หน้า 19-20) กล่าวว่า

1. ปัญหาการสัญจรบนทางเดินเท้าของประชาชนทำให้การสัญจรไม่ได้รับความสะดวกปลอดภัยเท่าที่ควรในการใช้ประโยชน์ทางเท้าหรือพื้นที่สาธารณะร่วมกันซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดกล่าวคือ มีการประกอบกิจการการค้ากีดขวางทางเท้าและถนนสาธารณะ

2. ปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย เนื่องจากการตั้งวางสินค้าเกะกะกีดขวางทางเท้าและถนนสาธารณะ แลดูขาดระเบียบวินัย ไม่ส่งเสริมความความเป็นระเบียบเรียบร้อยของทัศนียภาพบ้านเมือง ซึ่งในการจัดระเบียบความเรียบร้อยเพื่อพัฒนาเมืองสมัยใหม่นั้น จะใช้แนวทางหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) โดยใช้แนวคิดการเป็นเมืองที่สนับสนุนเกื้อกูลกันระหว่างหน่วยงานรัฐ ผู้ประกอบการและประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้นๆ

2.2.4 กฎหมาย ระเบียบในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบเพื่อความเรียบร้อยของผู้ประกอบการในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งมีกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อประกอบกิจการการค้าในรูปแบบประเภทต่างๆ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาดำเนินการและควบคุมการปฏิบัติของผู้ประกอบการเพื่อให้ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบการค้าในพื้นที่สาธารณะ มีจำนวนหลายฉบับ เช่น

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาล สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดใด ในท้องที่ใด มีบริเวณเพียงใด และจะให้ใช้บังคับทั้งหมดทุกมาตราหรือยกเว้นมาตราใดให้กระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา สำหรับองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่งและวรรคสอง การใช้บังคับตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศ

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

ที่สาธารณะ หมายความว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนอกจากที่รกร้างว่างเปล่า และหมายความรวมถึงถนนและทางน้ำด้วย

สถานสาธารณะ หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้เป็นสาธารณะสำหรับประชาชนใช้เพื่อการบันเทิง การพักผ่อน หย่อนใจ หรือการชุมนุม

ถนน หมายความรวมถึง ทางเดินรถ ทางเท้า ขอบทาง ไหล่ทาง ทางข้ามตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก ตรอก ซอย สะพาน หรือถนนส่วนบุคคลซึ่งเจ้าของยินยอมให้ประชาชนใช้เป็นทางสัญจรได้

ทางน้ำ หมายความว่า ทะเล ทะเลสาบ หาดทรายชายทะเลอ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง คันคลอง บึง คู ลำราง และหมายความรวมถึงท่อระบายน้ำด้วย

อาคาร หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน เรือ แพ ตลาด คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้และหมายความรวมถึงอัฒจันทร์ เขื่อน ประตูน้ำ อุโมงค์ หรือป้ายตามกฎหมายว่าด้วยการ ควบคุมอาคารด้วย

สิ่งปฏิกูล หมายความว่า อุจจาระ หรือปัสสาวะ รวมตลอดถึงวัตถุอื่นใดซึ่งเป็นของโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น

มูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตวหรือซากสัตว์รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น

เจ้าพนักงานท้องถิ่น หมายความว่า

(1) นายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล

(2) ประธานกรรมการสุขาภิบาล สำหรับในเขตสุขาภิบาล

(3) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(4) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(5) ปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(6) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า

(1) ปลัดเทศบาล และรองปลัดเทศบาล สำหรับในเขตเทศบาล

(2) ปลัดสุขาภิบาล สำหรับในเขตสุขาภิบาล

(3) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายอำเภอสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(4) ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขต และผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(5) รองปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(6) ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

ราชการส่วนท้องถิ่น หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น

ข้อกำหนดของท้องถิ่น หมายความว่า ข้อบัญญัติเทศบัญญัติหรือข้อบังคับซึ่งตราขึ้นโดยราชการส่วนท้องถิ่น

หมวด 1 การรักษาความสะอาดในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ

มาตรา 6 เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือบริเวณของอาคารที่อยู่ติดกับทางเท้า มีหน้าที่ดูแลรักษาความ สะอาดทางเท้าที่อยู่ติดกับอาคารหรือบริเวณของอาคาร

ในกรณีที่เป็นตลาด ไม่ว่าจะเป็นตลาดที่ขายอาหารหรือสินค้าประจำทุกวันหรือเฉพาะคราว ให้เจ้าของตลาดมีหน้าที่ ดูแลรักษาความสะอาดทางเท้าที่อยู่ติดกับตลาดและให้ผู้ครอบครองส่วนหนึ่งส่วนใดของตลาดมีหน้าที่รักษาความสะอาดบริเวณ ตลาดที่ตนครอบครอง

ในการรักษาความสะอาดตามมาตรานี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือบริเวณของอาคาร เจ้าของตลาด หรือผู้ครอบครองส่วนหนึ่งส่วนใดของตลาด จะมอบหมายให้คนหนึ่งคนใดหรือหลายคนเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดแทนตนก็ได้ และให้ผู้ได้รับมอบหมายมีหน้าที่และความรับผิดแทนผู้มอบหมายในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้และพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อาจหาตัวผู้รับมอบหมายได้ให้ถือว่าไม่มีการมอบหมาย และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือบริเวณของอาคาร เจ้าของตลาด หรือผู้ครอบครองส่วนหนึ่งส่วนใดของตลาด เป็นผู้รับผิดในการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้

มาตรา 7 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 6 ให้บุคคลตามมาตรา 6 มีอำนาจแจ้งผู้กระทำการฝ่าฝืน พระราชบัญญัตินี้มิให้กระทำการหรือให้แก้ไขการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้ถูกแจ้งหรือผู้ถูกห้าม ไม่ปฏิบัติตามให้รีบแจ้งความต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 51 เพื่อใช้เป็นหลักฐานว่าตนมิได้กระทำความผิดตามมาตรานี้

มาตรา 8 เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินผู้ใด

(1) วางกระถางต้นไม้บนทางเท้าหรือปลูกต้นไม้ที่บริเวณภายนอกอาคารที่ตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง และปล่อยปละละเลยให้ต้นไม้เหี่ยวแห้งหรือมีสภาพรกรุงรัง หรือปล่อยปละละเลยให้มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ในกระถางต้นไม้หรือที่ บริเวณภายนอกของอาคาร

(2) ปล่อยปละละเลยให้ต้นไม้หรือธัญพืชที่ตนปลูกไว้หรือที่ขึ้นเองในที่ดินของตนให้เหี่ยวแห้งหรือมีสภาพรกรุงรังหรือปล่อยปละละเลยให้มีการทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในบริเวณที่ดินของตน ถ้าการปล่อยปละละเลยตาม (2) มีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 17 ห้ามมิให้ผู้ใด

(1) กระทำด้วยประการใดๆ ให้ทางเท้าชำรุดเสียหาย

(2) จอดหรือขับขี่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน บนทางเท้า เว้นแต่เป็นการจอดหรือขับขี่เพื่อเข้าไปใน อาคารหรือมีประกาศของเจ้าพนักงานจราจรผ่อนผันให้จอดหรือขับขี่ได้

มาตรา 19 ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง วาง หรือกองวัตถุใดๆ บนถนนเว้นแต่เป็นการกระทำในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนดด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร

มาตรา 20 ห้ามมิให้ผู้ใด

(1) ปรุงอาหาร ขายหรือจำหน่ายสินค้าบนถนนหรือในสถานสาธารณะ

(2) ใช้รถยนต์หรือล้อเลื่อนเป็นที่ปรุงอาหารเพื่อขายหรือจำหน่ายให้แก่ประชาชนบนถนนหรือในสถานสาธารณะ

(3) ขายหรือจำหน่ายสินค้าซึ่งบรรทุกบนรถยนต์รถจักรยานยนต์หรือล้อเลื่อน บนถนนหรือในสถานสาธารณะ ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การปรุงอาหารหรือการขายสินค้าตาม (1) หรือ (2) ในถนนส่วนบุคคลหรือในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศผ่อนผันให้กระทำได้ในระหว่างวัน เวลาที่กำหนดด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร

หมวด 3 การห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ

มาตรา 30 ห้ามมิให้ผู้ใดเท ปล่อยหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ

มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใด

(1) ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ

(2) ปล่อยปละละเลยให้มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในที่ดินของตนในสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ

มาตรา 33 ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลงบนถนนหรือในทางน้ำ ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือหรืออาคารประเภทเรือนแพซึ่งจอดหรืออยู่ในท้องที่ ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นยังไม่ได้จัดส้วมสาธารณะหรือภาชนะสำหรับทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย

มาตรา 34 ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะหรือในสถานสาธารณะ

มาตรา 39 ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใดๆ ในที่สาธารณะ เว้นแต่ได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นการกระทำของราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนอื่นหรือรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำได้หรือเป็นการวางไว้เพียงชั่วคราว

การติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใดๆ ในที่สาธารณะโดยมิได้มีหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือได้รับอนุญาตแต่มิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการตามวรรคหนึ่งปลดหรือรื้อถอนภายในเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นละเลย เพิกเฉย นอกจากมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา 40 ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใดๆ ที่อาคาร ในลักษณะที่สกปรกรกรุงรังหรือไม่เป็น ระเบียบเรียบร้อยและมีสภาพที่ประชาชนอาจเห็นได้จากที่สาธารณะ

ถ้ามีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นให้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้เก็บหรือจัดทำให้เป็นที่เรียบร้อย ถ้าผู้ติดตั้ง เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารละเลย เพิกเฉย นอกจากมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา 44 นอกจากอำนาจหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) โฆษณาให้ประชาชนได้ทราบถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(2) สอดส่องและกวดขันไม่ให้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้โดยเคร่งครัด

(3) ตักเตือนผู้กระทำความผิดหรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือขจัดความสกปรกหรือความไม่เป็นระเบียบหรือความไม่เรียบร้อยให้หมดไป

(4) จับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งไม่เชื่อฟังคำตักเตือนและดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522

มาตรา 114 บัญญัติว่า“ห้ามมิให้ผู้ใดวาง ตั้ง ยื่น หรือแขวนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือกระทำด้วยประการใดๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานจราจร แต่เจ้าพนักงานจราจร จะอนุญาตได้ต่อเมื่อมีเหตุอันจำเป็น และเป็นการชั่วคราวเท่านั้น ผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง นอกจากจะมีความผิดตามมาตรา 148 แล้วเจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางดังกล่าวได้ ถ้าไม่ยอมรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายให้เจ้าพนักงานจราจร มีอำนาจรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายได้”

การสาธารณสุข พ.ศ. 2535

มาตรา 41 วรรคสอง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดจาหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยลักษณะวิธีการจัดวางสินค้าในที่หนึ่งที่ใดเป็นปกติ หรือเร่ขาย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นฯ”

มาตรา 42 บัญญัติว่า “ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจออกประกาศ ดังต่อไปนี้

กำหนดบริเวณที่หรือทางสาธารณะ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตห้ามจาหน่ายหรือซื้อสินค้าโดยเด็ดขาด

กำหนดบริเวณที่หรือทางสาธารณะหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตที่ห้ามจำหน่ายสินค้าโดยวิธีการจำหน่ายในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการจำหน่ายสินค้าในบริเวณนั้น

ระเบียบเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ว่าด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พ.ศ. 2549

ข้อ 7 ตามข้อ 3 แห่งกฎกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 บริเวณที่ไม่อนุญาตให้ติดตั้งป้ายโฆษณาได้แก่ บริเวณคร่อมถนนหรือทางสาธารณะ วงเวียน อนุสาวรีย์ สะพาน สะพานลอย เกาะกลางถนน สวนหย่อม สวนสาธารณะ ถนน ต้นไม้ และเสาไฟฟ้าซึ่งอยู่ในที่สาธารณะ เว้นแต่เป็นการติดตั้งเพื่องานราชพิธี รัฐพิธี หรือต้อนรับราชอาคันตุกะหรือแขกเมืองของรัฐบาล

ข้อ 9 ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ผู้ใดมีความประสงค์จะขอใช้ที่สาธารณะเป็นการชั่วคราวในการติดตั้ง ตาก วาง หรือแขวนสิ่งใดๆ ให้ยื่นคำร้องขอใช้พื้นที่สาธารณะต่อพนักงานท้องถิ่น พร้อมแนบแผนผังที่ต้องการขออนุญาตก่อนการใช้ที่สาธารณะไม่น้อยกว่า 7 วัน

ความในวรรคหนึ่ง การอนุญาตให้ใช้พื้นที่สาธารณะเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเว้นแต่การขออนุญาตไม่เกิน 3 วันให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยพิจารณาตามความเหมาะสม

ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535

ข้อ 10 ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบเห็นหรือได้รับแจ้งมีผู้กระทำความผิดโดยการฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการว่ากล่าวตักเตือนหรือมีหนังสือให้ผู้กระทำความผิดแก้ไข ปรับปรุง หรือเคลื่อนย้ายอุปกรณ์สิ่งของที่กระทำความผิดตามระยะเวลาที่กำหนด

ข้อ 11 ในกรณีเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ว่ากล่าวตักเตือนผู้กระทำผิดหรือสั่งให้ผู้กระทำผิดทำการแก้ไขปรับปรุง หรือขจัดความสกปรกหรือความไม่เรียบร้อยให้หมดไป ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนดตามข้อ 10 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ทันที

ข้อ 15 กรณีมีการกรทำความผิด ตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องร่วมกันขจัดหรือแก้ไขปัญหาสิ่งที่เป็นความผิดโดยทันทีหรือผ่อนผันได้ในกรรีไม่เกิน 15 วัน

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดแลไม่อาจทราบตัวผู้กระทำความผิด แต่พบสิ่งของอุปกรณ์เครื่องมือหรือยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด ปรากฏในบริเวณที่กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกการจับกุม พร้อมถ่ายภาพไว้เป็นหลักฐาน หลังจากนั้นให้นำสิ่งของ อุปกรณ์เครื่องมือหรือยานพาหนะดังกล่าวเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ตามที่จะพิจารณาสมควร

2.3 แนวคิดหลักสังคหวัตถุ 4

จากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสังคหวัตถุ 4 ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายแนวทางที่สำคัญคือ

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2539, หน้า 26) ได้กล่าวว่า ภิกษุ ทั้งหลายในชาติก่อน ภพก่อน กำเนิดก่อนตถาคตเกิดเป็นมนุษย์ สงเคราะห์ประชาชนด้วย สังคหวัตถุ 4 คือ 1) ทาน คือการให้ 2) เปยยวัชชะ คือวาจาเป็นที่รัก 3) อัตถจริยา คือการประพฤติประโยชน์ 4) สมานัตตตา คือการวางตนสม่ำเสมอ เพราะตถาคตได้ทำการสั่งสม พอกพูนกรรมนั้น ทำให้กรรมนั้นไพบูลย์แล้ว หลังจากตายแล้วตถาคตจึงไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ จุติจากเทวโลกนั้นแล้วมาสู่ความเป็นอย่างนี้จึงได้ลักษณะมหาบุรุษ 2 ประการนี้คือ 1) มีพระหัตถ์และพระบาทอ่อนนุ่ม 2) มีฝ่าพระหัตถ์และฝ่าพระบาทมีเส้นที่ข้อพระองคุลีจดกันเป็นรูปตาข่าย

สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (พิมพ์ ธมฺมธโร) (2541, หน้า 13) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสังคหวัตถุ 4 ว่าตามหลักจริยศาสตร์ สังคมของพุทธศาสนา เรื่องสังคหวัตถุ 4 หรือหลักปฏิบัติตนตามหลักจิตวิทยาสังคมเพื่อให้เกิดความนิยมชมชอบและเคารพนับถือแกผู้อื่นหรือสังคมของชุมชนต่างๆ คือ

1) ทาน หรือ การให้ปันสิ่งของตนเองแกผู้อื่นที่ควรปันเพราะ ทาน หมายถึง ธรรมทานหรือการบริจาคทางจิตใจ อามิสทานหรือการบริจาคทางวัตถุ

2) ปิยวาจา หรือการเจรจาใช้คำพูดของตนต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพอ่อนโยนให้เหมาะสมแก่กาลเทศะและเหมาะสมแก่สังคมชุมชนทุกชั้น เพื่อให้ชุมชนหรือบุคคลเหล่านั้นเคารพนับถือ ปิยวาจานี้ ใช้กับมิตรสหายของตนย่อมจะทำให้มิตรสหายเหล่านั้นรักใคร่ รู้จักเจรจา สุภาพอ่อนโยนกับครู อาจารย์การใช้หลักจริยศาสตร์สังคมในเรื่อง ปิยวาจา นั้นผู้ใช้จำต้องมีสติควบคุมตนเองและสามารถบังคับจิตใจตนเองได้ทุกขณะ (mind’s control or self-control)

3) อัตถจริยา หมายถึง การสอนให้บุคคลนั้นมีหน้าที่ทางมนุษย์สัมพันธ์ทุกระดับชั้นมีหน้าที่ช่วยเหลืออุปการะหรือสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

4) สมานัตตตา หมายถึงการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองสม่ำเสมอโดยไม่ถือตัวและให้เข้ากับสังคมของชุมชนได้ทุกชั้น อีกประการหนึ่งก็คือ ไม่ถือตัวเกินไป เวลาได้ดีไม่หลงตัว ลืมตน คางคกขึ้นวอ มะพร้าวตื่นตก ยาจกตื่นมี ขี้ข้าได้ดี ที่โบราณพูดไว้ว่า คางคกขึ้นวอ คือ ถ้าทำอะไรๆ มัน

เกินๆ ไปก็เสียหลักของสมานัตตตา แทนที่คนจะเกิดความนับถือกลับไม่พอใจชิงชังเอาได้หลักทั้งสี่ประการนี้เป็นการปฏิบัติตัวของคน แต่ไม่ได้หมายความว่า กะเกณฑ์ให้คนใดคนหนึ่งเป็น ทุกฝ่ายต้องแสดงออกซึ่งอัธยาศัยเหล่านั้น เช่น เพื่อนกันก็ต้องเสมอต้นเสมอปลายแสดงความเป็นกัลยาณมิตร แม้ในยามวิบัติก็ไม่ทอดทิ้งกัน ซึ่งหลักของสมานัตตตา คือ มีตนเสมอแต่ต้องไม่วางตัวต่ำเกินไปเพื่อต้องการให้คนอื่นเขา เห็นว่าเราไม่ถือเนื้อถือตัว เล่นหัวจนไม่เป็นเวลา วางตัวสูงเกินไปก็เสียคุณธรรมทั้งสี่ประการนี้ มีในบุคคลใดก็ตามจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคนไว้ได้ ก่อให้เกิดความเคารพความรักความนับถือต่อกันและกัน เป็นเหมือนพาหนะที่จะนำพาคนไปสู่ความสุขความเจริญที่ต้องการได้ เป็นจุดยึดเหนี่ยวทางใจ ภายในจากครอบครัวเป็นต้นไปจนถึงสังคมคนกลายเป็นพระเครื่องสี่องค์ที่ก่อให้เกิดผลทาง เมตตามหานิยม คงกระพันชาตรี และ แคล้วคลาดแท้ๆ ทั้งเป็นพุทธวิธีครองใจคนเป็นจุดที่ยึดเหนี่ยวน้ำใจคนไว้ได้

พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตาโณ) (2544, หน้า 262-264) กล่าวว่า สังคหวัตถุ 4 นี้พระพุทธเจ้าทรงอุปมาเหมือนกับพาหนะที่จะนำคนไปสู่ความสุขความเจริญในโลก เพราะสังคมของมนุษย์เราจำเป็นต้องอิงอาศัยธรรมะทั้งสี่ประการนี้ ทรงชี้อีกมุมที่ตรงกันข้ามว่า ถ้าหากว่าสังคมปราศจากเสียซึ่งธรรมทั้งสี่ประการแล้ว แม้มารดา บิดา ก็จะไม่ได้รับการนับถือบูชาจากบุตรธิดาโลกจะอยู่ไม่ได้เลย จึงเรียกว่าธรรมเป็นเครื่องสงเคราะห์การสงเคราะห์ก็มีอยู่สองฝ่าย คืออามิสสังคหะ คือ การสงเคราะห์ด้วยวัตถุสิ่งของ ธัมมสังคหะ คือ การสงเคราะห์โดยธรรม ถ้าเรามองในแง่ของคนที่แสวงหาที่พึ่ง สิ่งนี้ก็เป็นการสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของคน เช่น ต้องการความรักและได้รับความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัย ต้องการที่พึ่งพานักอาศัย ต้องการพักผ่อนหย่อนใจหรือว่าต้องการร่วมกิจกรรมต่างๆกัน เป็นต้น ก็จำเป็นต้องมีธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว หลักที่จะให้เกิดการยึดเหนี่ยวทางใจกันขึ้นมา สรุปรวมอยู่ที่สังคหวัตถุแม้แต่แนวคิดการแสวงหาเครื่องรางของขลังเหมือนที่ชาวบ้านเขาแสวงหากัน ถ้าจะมองในแนวของพระเครื่องนั้น คือ เมตตามหานิยม คงกระพันชาตรี แคล้วคลาด ธรรมะทั้งสี่ประการมีลักษณะก่อให้เกิดเป็นเมตตามหานิยม คงกระพันชาตรี และแคล้วคลาดจากภยันตรายทั้งหลายได้องค์ธรรมทั้งสี่ประการนี้ คือ

1) ทาน การให้เป็นลักษณ์การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ของตนแก่คนอื่นที่ควรแก่การให้ การให้มีอยู่สองแนวใหญ่คือ

1.1) การให้ด้วยจิตคิดอนุเคราะห์ หมายถึงว่าการอนุเคราะห์การสงเคราะห์ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ด้วยอัธยาศัยไมตรีโอบอ้อมอารีต่อบุคคลเหล่านั้น เขาประสบความเดือดร้อน ความขาดแคลน ก็สงเคราะห์เขาเท่าที่จะสงเคราะห์กันได้ และบางคราวเป็นเรื่องของอัธยาศัยไมตรี ในทำนองที่แบ่งกันกินแบ่งปันใช้เพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงกันมีของอะไรก็แบ่งกันกิน แบ่งกันใช้เป็นการสร้างอัธยาศัยไมตรีอย่างที่คนไทยเราถือว่า “รั้วคนดีกว่ารั้วสังกะสีรั้วเหล็กกำแพง” อย่างบ้านในชนบทเห็นได้ชัดมาก ถ้าไม่มีหนอนบ่อนไส ไม่มีใครสามารถขโมยได้ เพราะถึงขโมยก็

ออกไปนอกหมู่บ้านไม่ได้ประเดี๋ยวก็โดนจับได้ ซึ่งนี่คือลักษณะโครงสร้างสังคมไทยที่เรานิยมเอาธรรมะไปสั่งสอนกันมาก่อให้เกิดเป็นความปรารถนาดี ความหวังดีต่อกันว่า“เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบออมอารี” การอนุเคราะห์ คือ แสดงความมีน้ำใจและการสงเคราะห์ให้ในกรณีที่เขาขาดแคลน เราก็สงเคราะห์เขา

1.2) การให้เพื่อบูชาคุณความดี เช่น การทำบุญตักบาตร การให้อาหาร ให้เสื้อผ้าแก่พ่อ แม่ ปู่ ยา ตายาย ในวันตรุษสงกรานต์ การเสียภาษีให้แก่รัฐ ซึ่งเหล่านี้เป็นการให้ด้วยสำนึกถึงคุณความดี การให้ก็ถือเป็นการปฏิบัติธรรมเหมือนกัน อย่าลืมว่าขอบข่ายของการให้พอถึงจุดหนึ่งเมื่อเราเป็นพวกเดียวกับเขาแล้วหนักนิดเบาหน่อยก็ทนกันไปกลายเป็น “อภัยทาน” คือ การให้อภัย ซึ่งเมื่ออภัยกันได้ ก็เข้าอกเข้าใจกันจนต่อมาก็กลายเป็น “ธรรมทาน” คือ จะพัฒนาไปจากจุดที่วัตถุทาน แต่มาถึงจุดหนึ่งก็สามารถว่ากล่าวตักเตือนกันได้ อย่างคนเฒ่าคนแก่ในท้องถิ่นชนบท ท่านสามารถจะดุด่าเด็กที่เหมือนกับลูกหลานของท่านได้ เวลามีปัญหากรณีพิพาทอะไร ท่านผู้นี้ไปพูด บางทีก็เลิกแล้วต่อกันได้ นี่เพราะอะไร เพราะท่าน ผู้นี้ได้สร้างสมบารมีด้วยการสงเคราะห์ในเชิงวัตถุธรรมมาก่อน มีการให้อภัยในความผิดพลาด บกพร่อง อยู่ในฐานะที่ว่าตักเตือนกันได้ ซึ่งคนเรากว่าจะปรับตัวขึ้นมาอยู่ในจุดนี้ได้ก็ต้องใช้เวลาสร้างบารมีพอสมควร หลวงพ่อบางรูปในต่างจังหวัด เวลามีการมีงานภายในวัด ตำรวจไม่ต้องมาตรวจการณ์ไม่ต้องมาทำการรักษาความปลอดภัยอะไร หลวงพ่ออยู่องค์เดียวใครไม่กล้าทำอะไรหรอก จะไปก่อเรื่องก่อราวขึ้นไม่ได้ อย่างนี้หลวงพ่อต้องมีบารมีอยู่มากจนเด็กๆ เรียกหลวงปู่หมดแล้ว ฉะนั้น สมภารในต่างจังหวัดจึงจำเป็นจะต้องเป็นพระแก่ๆ เพราะเป็นเรื่องของบารมี ถ้าไม่มีบารมี เราทำงานไม่ได้ อยู่เป็นหลวงปู่แล้วสามารถที่จะควบคุมอะไรใครก็ได้

2) ปิยวาจา เจรจาที่อ่อนหวาน ตรงกันข้ามกับคำหยาบแต่ในเชิงปฏิบัติแล้ว ปิยวาจา คือ เจรจาถ้อยคำอันเป็นที่รัก วาจาเป็นที่รักคือผู้กล่าวกล่าวด้วยความรัก ความปรารถนาดีต่อบุคคลอื่น ซึ่งบางครั้งอาจเป็นคำดุ คำตักเตือนก็ได้ แต่ถ้าหากว่าพูดด้วยความรัก ความหวังดี ความปรารถนาดี ถือได้ว่าเป็นธรรมเครื่องสงเคราะห์กัน ถ้าหากอัธยาศัยเริ่มมีความรัก ความปรารถนาดี ต่อไปจะกระจายตัวไปเอง คือ จะพูดคำสัตย์คำจริงเอง จะไม่ยุยงให้คนเหล่านั้นเขาแตกกัน เพราะรักหวังดีต่อเขาจะพูดเฉพาะเรื่องที่มีประโยชน์ มันก็จะกระจายตัวเอง เป็นวจีสุจริตครบทั้งสี่ แต่เริ่มที่ปิยวาจา คือ วาจาอันเกิดจากใจ ที่มีความรักและหวังดี ปิยวาจาบางครั้งถ้อยคำอาจไม่ไพเราะ ไม่อ่อนหวาน หากพูดด้วยความปรารถนาดีหวังดีก็ยังอยู่ในขอบข่ายของปิยวาจา

3) อัตถจริยา ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น จะเห็นว่ามีทั้งกายกรรม วจีกรรม มโนกรรม ทางกายกรรม ก็คือช่วยเหลือขวนขวายในกิจการงาน อย่างในบ้านในเมืองเรา เราก็ช่วยเหลือกัน ไถนาก็ช่วยเหลือกันไถนา มีกิจการอะไรก็ตาม เช่น ปลูกบ้านต่างจังหวัด บ้านหลังหนึ่งขนาด 2-3 ห้อง สร้างไม่กี่วันก็เสร็จเพราะเขาช่วยเหลือกัน นี้เรียกว่าประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ด้วยกันในทางกาย ช่วยเหลือกันขวนขวายกันในกิจการงานที่ชอบ ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์กันด้วย

วาจา คือ พูดในทางที่เสริมสร้างความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แนะนำชี้แจงแสดงเหตุผล การกระทำบางอย่างต้องคิดใจเขาใจเรา เช่น อยู่ใกล้เคียง เพื่อนคนหนึ่งต้องการจะอ่านหนังสือเราเขย่าวิทยุเสียดังลั่น ไม่เป็นอัตถจริยา เพราะทำลาย ประโยชน์อีกฝ่ายหนึ่งที่เขาจะพึงได้ ข้อนี้ในชั้นของวินัย มีวินัยบางข้อเสริมอัตถจริยา เช่น ภิกษุรูปหนึ่งกำลังฝึกท่องปาฏิโมกข์อยู่ เราก็ไปชวนคุยขัดจังหวะเป็นการทำลายประโยชน์ ท่านก็ปรับเป็นอาบัติปาจิตตีย์นั้นคือ สอนให้ประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน เกื้อกูลกันในบางครั้งบางคราว เราไม่สามารถจะทำได้ แต่อยู่ถึงกับไปทำลายประโยชน์เขา เช่น ถึงแม้เราจะช่วยเหลืออะไรเขาไม่ได้ แต่ก็อย่าถึงกับไปทำลายประโยชน์ของเขาอย่างนี้พออยู่กันภายในสังคมได้ อย่าลืมว่าตัวประโยชน์ที่มักจะพูดเพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายการกระทำอะไรต้องมุ่งผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับการกระทำเหล่านั้น เมื่อเห็นว่าเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่คนอื่นก็กระทำ เช่น ช่วยสร้างสะพานบ้าง ชวนกันขุดถนนบ้าง ขุดลอกคูคลองบ้างล้วนเป็นคุณความดีที่เป็นจุดยึดเหนี่ยวทางใจให้คนอื่นเขาเกิดความนิยมนับถือนี่เป็นอัตถจริยา คือ ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน ไม่ได้หมายความว่า กะเกณฑ์ให้คนใดคนหนึ่งประพฤติเพียงฝ่ายเดียว แต่ทุกคนก็ต้องประพฤติให้เป็นประโยชน์ต่อกัน

4) สมานัตตตา ความมีตนสม่ำเสมอ ไม่ถือตัว ได้แก่การวางตนเหมาะสมแก่ฐานะที่ควรจะเป็นและที่ตนเป็นไม่แสดงอาการขึ้นๆ ลงๆ สามวันดีสี่วันร้าย กำหนดทิศทางลมไม่ค่อยถูกว่าจะเอาอย่างไรกันแน่อีกอย่างหนึ่ง คือ ไม่ลืมตน เช่น เคยเป็นเพื่อนเป็นฝูงกันมา พอได้ดีหน่อยก็ลืมเพื่อนต้องแสดงอัธยาศัยไมตรีให้ปกติ แม้คนไม่ชอบพูดชอบคุยอะไรก็ต้องทักทายปราศรัยกัน เรื่องที่ออกจะปฏิบัติยาก ดังดูนิทานเปรียบเทียบออกจะฟังง่าย บางเรื่องเป็นการยอมรับนับถือฐานะกัน อย่างเรื่องสหายสามคน เป็นขอทาน คนหนึ่งราชรถมาเกย ได้เป็นเศรษฐี อีกคนหนึ่งคิดว่าเพื่อนเราเป็นเศรษฐีก็เบ่ง แต่งตัวขอทานเข้าไปหาอันนี้เป็นการไม่ให้เกียรติ ไม่ยกย่องเพื่อนในฐานะที่ชอบที่ควร เพื่อนก็ให้เงินหน่อยหนึ่งแล้วไล่หนีไปให้ไกลให้ออกจากเมืองไปเลย แต่อีกคนหนึ่งแกถือว่าเพื่อนก็คือเพื่อน แต่ในที่ต่อสาธารณชนก็ต้องวางตัวให้ความเคารพนับถือตามสมควรแก่ฐานะของเพื่อน นี้คือเป็นหลักของสมานัตตตา โดยการวางตนให้เหมาะสมแก่ฐานะที่ตนเป็น ไม่ใช่ว่าพอมีสมานัตตตาแล้วสมภารจะลงเล่นกับลูกวัด คือ ต้องวางตนเหมาะสมกับฐานะ เป็นต้น

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) (2548, หน้า 20-21) ได้ให้ความหมายสังคหวัตถุ คือหลักธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน, ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หมายถึงหลักการครองใจคน, หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้, วิธีทำให้คนรัก, หลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่กันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกันเหมือนลิ่มสลักรถที่ตรึงตัวรถไว้มิให้ชิ้นส่วนกระจายไปทำให้รถแล่นไปได้ตามที่ต้องการสังคหวัตถุมีสี่ประการ คือ

ทาน การให้ การเสียสละ การสงเคราะห์หรือช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการให้สิ่งของที่ตนมีให้แก่ผู้ที่ต้องการผู้ขาดแคลนหรือผู้เดือดร้อน สิ่งของที่นำมาให้นั้นต้องเป็นสิ่งของที่ได้มาโดยสุจริตเป็นประโยชน์ คือผู้ให้ก็เป็นสุข อิ่มเอิบใจ ผู้รับก็สามารถบรรเทาทุกข์ความเดือดร้อน รวมทั้งการให้ความรู้ การแนะนำที่ถูกต้อง ชัดเจนและเป็นจริงด้วยการแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น ตลอดจนให้ปัญญาและศิลปวิทยารวมไปถึงการให้อ้อภัยแก่ผู้อื่น ช่วยปลูกฝังให้เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว แบ่งปันกัน การรู้จักให้ รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือด้วยการแบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้อื่นที่ควรให้ ทำให้สังคมอยู่กันอย่างมีความสุข เพราะการช่วยเหลือซึ่งกันละกัน

ปิยวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว การใช้วาจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ และถ้อยคำที่มีประโยชน์เหมาะกับกาลเทศะ พูดดีต่อกัน พูดด้วยถ้อยคำที่เป็นจริง และถ้อยคำที่ไม่กระทบกระทั่งผู้อื่น รู้จักกล่าวขอโทษ รู้จักกล่าวขอบคุณ ซึ่งผู้ปฏิบัติได้ย่อมทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวผู้พูดจูงใจให้ละเว้นความชั่ว ทำให้การงานสำเร็จ เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตและการงานอย่างยิ่ง

อัตถจริยา การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ทั้งตนเอง และผู้อื่น รู้จักการเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ความสุขสบายส่วนตัว ทุ่มเทแรงกาย แรงใจในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น พร้อมรู้จักแก้ไขปัญหาด้วยปัญญา

สมานัตตตา คือ การปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย การทำตัวให้เข้ากันได้ เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่เอาเปรียบ ร่วมเผชิญ และแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน ไม่ถือเราถือเขา รู้จักผูกมิตรกับผู้อื่น การวางตัวให้เหมาะสมเสมอต้นเสมอปลาย รู้จักวางตนให้เหมาะสมกับฐานะ มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวเปลี่ยนแปลงง่าย และดำรงตนไว้ไม่ให้ตกไปในความชั่ว ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมหรือผู้คนอื่นๆ อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับเพื่อนร่วมงานในองค์กร เช่น ในยามที่ตนตกทุกข์ได้ยากก็ไม่ทอดทิ้งยังช่วยเหลือ ย่อมเกิดความสุข และความสามัคคีในหมู่คณะ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2550, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุ 4 ไว้ว่า ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน และประสานหมู่ชนไวในสามัคคี ดังต่อไปนี้

1) ทาน หมายถึง การให้ปัน เป็นการให้สิ่งของแก่คนที่ควรให้ หมายความว่า คนเราเกิดมามีชีวิตอยู่ได้ก็เพราะอาศัยการให้จะเห็นได้ชัดก็คือ บิดามารดาให้ปัจจัยการดำรงชีพแก่บุตร ธิดา ครูอาจารย์ให้ผู้วิชาความรู้แก่ศิษย์ซึ่งการให้ของมีอยู่ 2 อย่าง คือ การให้อามิสทาน ให้วัตถุสิ่งของกันและธรรมทาน คือการให้ธรรมหรือวิชาความรู้แก่ผู้อื่น ซึ่งการแบ่งปันเป็นวัตถุเพื่อเป็นปัจจัยร่วมกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุนหรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ และศิลปวิทยา

2) ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจงแนะนำ สิ่งที่เป็นประโยชน์มีเหตุผลเป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจรู้จัก

พูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การเจรา ด้วยถ้อยคำที่น่ารัก ไพเราะอ่อนหวาน การพูดเป็น ด้วยวาจาที่ไพเราะอ่อนหวานแล้วต้องเป็นวาจาที่มีสัจจะและเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟังแล้วยังเป็นที่ยึดเหนี่ยว น้ำใจได้อย่างมั่นคง

3) อัตถจริยา หมายถึง การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นคือการทำประโยชน์แก่อื่น เช่น การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อสังคม

4) สมานัตตตา หมายถึง ความเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ถือตัว คือการเป็นคนที่มีจิตใจที่คงเส้นคงวาต่อคนทั่วไปรู้จักร่วมทุกข์ร่วมสุขกับคนอื่นเมื่อเห็นคนอื่นได้รับความทุกข์ต้องไม่ทอดทิ้งหรือหรือไม่รังเกียจเมื่อเห็นคนอื่นได้ดีมีความสุขก็ไม่อิจฉาริษยาไม่ว่าคนอื่นจะเป็นอย่างไร ซึ่งการวางตัวแบบนี้จะให้เป็นที่รักใคร่นับถือของคนทั่วไป

สุทธิพงศ์ ปานเพ็ชร์ (2550, หน้า 43) สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักคุณธรรมในศาสนาพุทธ โดยเป็นภาษาบาลีแยกออกเป็น 2 ศัพท์ คือ สังคห 1 วัตถุ 1 “สังคห” แปลเป็นภาษาไทยว่า สงเคราะห์ มีความหมายว่า ช่วยเหลืออุดหนุน “วัตถุ” ในที่นี้หมายความว่า เรื่อง รวมทั้ง 2 ศัพท์ มีความหมายว่า เรื่องความช่วยเหลือ จะช่วยเหลือกันด้วยวิธีอย่างไรบ้าง ท่านได้วางไว้เป็น 4 อย่าง จึงจะถือว่าเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นได้ 1 สังคหวัตถุ แปลว่า หลักการสงเคราะห์ หรือหลักสังคมสงเคราะห์ หมายความว่า เมื่อมนุษย์อยู่รวมกัน เป็นหมู่ เป็นสังคม คนในสังคมจะต้องรู้จักสงเคราะห์ อนุเคราะห์กันตามฐานะ คนในสังคมจึงจะมีความรักใคร่ปรองดองกัน ซึ่งจะทำให้สังคมราบรื่น มีความสงบ ธรรมที่เป็นหลักการสงเคราะห์นี้ มีอยู่ 4 อย่าง คือ

1. ทาน เป็นการให้สิ่งของแก่คนที่ควรให้ หมายความว่า คนเราเกิดมามีชีวิตอยู่ได้ก็เพราะอาศัยการให้ จะเห็นได้ชัดก็คือ บิดา มารดา ให้ปัจจัยดำรงชีพทุกอย่างแก่บุตร ธิดา ครู อาจารย์ให้วิชาความรู้แก่ลูกศิษย์ ซึ่งการให้ของมีอยู่ 2 อย่าง คือ อามิสทานให้วัตถุสิ่งของ กับ ธรรมทานให้ธรรมหรือวิชาความรู้แก่ผู้อื่น ซึ่งการแบ่งปันวัตถุเพื่อเป็นปัจจัยร่วมกัน

2. ปิยวาจา เจรจาด้วยถ้อยคำน่ารัก ไพเราะอ่อนหวาน หมายความว่า การพูดจาน่ารัก พูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ การพูดนอกจากจะเป็นวาจาที่ไพเราะอ่อนหวานแล้ว ต้องเป็นวาจาที่เป็นสัจจะ และมีประโยชน์แก่ผู้ฟังแล้ว ยังจะเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวน้ำใจได้มั่นคง

3. อัตถจริยา ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น หมายความว่า การทำประโยชน์แก่คนอื่น เช่น การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

4. สมานัตตตา ความเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ถือตัว ความเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย คือ จิตใจคงเส้นคงวาต่อคนทั่วไป รู้จักร่วมสุขร่วมทุกข์กับคนอื่น เห็นคนอื่นได้รับทุกข์ต้องไม่ทอดทิ้ง หรือรังเกียจ เห็นคนอื่นได้ดีมีความสุขก็ไม่ริษยาแรกคบเป็นอย่างไร ต่อไปก็เป็นอย่างนั้นไม่เปลี่ยนแปลง การวางตัวอย่างนี้ ย่อมเป็นที่รักใคร่นับถือของคนทั่วไป

อรศิริ เกตุศรีพงษ์ (2550, หน้า 43-46) ได้ให้ความหมายว่า สังคหวัตถุ 4 คือ สิ่งที่เป็นเครื่องสงเคราะห์และยึดเหนี่ยวน้ำใจซึ่งกันและกัน 4 ประการ

(1) ทาน คือ การแบ่งปันวัตถุสิ่งของ รวมถึงอุปกรณ์ในการทำงานหรือเอกสารที่ใช้ในการทำงาน เช่น หากเพื่อนร่วมงานขาดเหลืออุปกรณ์สิ่งของ ก็นำมาแบ่งปันกันใช้ การเริ่มต้นด้วยการแบ่งปันวัตถุสิ่งของภายนอก จะช่วยสร้างนิสัยให้บุคลากรในหน่วยงานมีความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน มีการให้และรับ (Give and Take) เพราะนอกเหนือจากการแบ่งปันเรื่องของความรู้ ประสบการณ์อันเป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) แล้วการแบ่งปันเอกสารต่างๆ ที่ใช้ในการทำงานก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้วงจรของความรู้มีการขับเคลื่อนโดยเป็นการแบ่งปันความรู้ที่เป็นความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ด้วย

(2) ปิยวาจา คือ การแบ่งปันคำพูดดีๆ คำพูดที่ไพเราะ พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะกับกาลเทศะ พูดให้กำลังใจกัน ซึ่งในมุมมองของผู้เขียนเห็นว่า “ปิยวาจา” มีความสำคัญมากต่อการจัดการความรู้ในองค์กรเพราะการจะนำเครื่องมือต่างๆ มาใช้ในกระบวนการจัดการความรู้เพื่อที่จะดึงความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) ออกมาแลกเปลี่ยนกันนั้นต้องใช้ลักษณะของการ “พูดแลกเปลี่ยนกัน” เป็นหลัก

(3) อัตถจริยา คือ การแบ่งปันความรู้ การให้ความช่วยเหลือในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ที่เป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) เป็นสิ่งที่ทำได้ยากกว่าการแบ่งปันความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ดังนั้น หากองค์กรใดสามารถปลูกฝังให้บุคลากรในองค์กรมี “อัตถจริยา”แล้ว ก็ไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไปที่จะทำให้คนในองค์กรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน เพราะเมื่อเพื่อนร่วมงานขาดความรู้ในเรื่องใด หรือต้องการแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องใด ผู้ที่มีความรู้ก็จะแบ่งปันให้โดยไม่หวงความรู้ หรือถ้าไม่ได้ขาดความรู้แต่ขาดกำลังคน เพื่อนคนอื่นๆ ก็ยินดีที่จะเข้าไปช่วยให้งานสำเร็จ หรืออาจเรียกได้ว่า ทำให้พนักงานในองค์กรเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกัน

(4) สมานัตตา คือ การมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอจริงใจต่อกันความเสมอต้นเสมอปลายจะช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย ไม่ระแวงกันและเป็นการสร้างความไว้วางใจกัน เชื่อใจกัน (Trust) เพราะถ้าคนในองค์กรไม่มีความไว้วางใจกันหรือไม่เชื่อใจกัน พนักงานก็จะไม่อยากนำความรู้ประสบการณ์ เทคนิคในการทำงานต่างๆ มาแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ดังนั้นจึงถือได้ว่า “สมานัตตา” เป็นแรงกระตุ้นในระยะยาวที่จะผลักดันให้คนในองค์กรเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

จึงสรุปได้ว่าสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมอันเป็นเครื่องจรรโลงสังคม เป็นหลักธรรมที่สร้างความสงบสุขสมานสามัคคีสร้างความเกื้อกูลกัน สร้างความผูกมิตรรักใคร่กลมเกลียว และเชื่อมสัมพันธ์กันของคนในสังคมซึ่งประกอบด้วย ทาน คือ การให้ การแบ่งปัน ปิยวาจา คือ การสื่อสารกัน

ด้วยถ้อยคำที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น อัตถจริยา คือ การสร้างสรรค์สิ่งที่ดี มีคุณประโยชน์แก่ส่วนรวมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน การร่วมกันทำงานตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบให้ดีที่สุด รวมถึงการสงเคราะห์ การดูแลเอาใจใส่ การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การส่งเสริมกันให้เกิดผลสำเร็จของงานและสมานัตตตาคือการประพฤติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลายการไม่เลือกปฏิบัติ การรู้จักวางตนให้เหมาะสมตามเวลา สถานที่และตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง การร่วมทุกข์ร่วมสุข ระหว่างเพื่อนร่วมงานผู้บังคับบัญชาและองค์กร

พัชรินทร์ ศรีสุวพันธ์ (2551, หน้า 9) ได้กล่าวว่า สังคหวัตถุ 4 ในทางจริยศาสตร์โดยความหมายของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ที่ให้ความหมายว่าเรื่องสังคหวัตถุ 4 หลักปฏิบัติตนตามหลักจิตวิทยาสังคมเพื่อให้เกิดความนิยมชมชอบและความเคารพนับถือแก่ผู้อื่นหรือสังคมของชุมชนต่างๆ คือ

(1) ทาน การให้สิ่งของตนแก่ผู้อื่นควรเป็น เพราะทานหมายถึง ธรรมทานหรือการบริจาคทางจิตใจ อามิสทานการบริจาควัตถุ

(2) ปิยวาจา การเจรจาใช้คำพูดของตนเองแก่ผู้อื่นด้วยความสุภาพอ่อนโยนให้เหมาะสมแก่กาลเทศะและเหมาะสมแก่สังคมชุมชนทุกชั้น เพื่อให้ชุมชนหรือบุคคลเคารพนับถือ ปิยวาจาใช้กับมิตรภาพสหายของตนย่อมทำให้มิตรสหายรักใคร่ รู้จักเจรจาสุภาพอ่อนโยนกับอาจารย์ การใช้หลักจริยศาสตร์สังคมในเรื่องปิยวาจา ผู้ใช้จำต้องมีสติควบคุมตนเองและสามารถบังคับจิตใจได้ทุกขณะจิต

(3) อัตถจริยา คือ การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้อื่น เป็นการปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลประโยชน์ทุกโอกาสที่จะทำได้

(4) สมานัตตาคือ การปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบ ไม่ทอดทิ้งเพื่อนเมื่อมีปัญหา

ไสว มาลาทอง (2552, หน้า 33) ได้ให้ความหมายของหลักสังคหวัตถุ 4 ไว้ว่า หลักธรรมที่เป็นเครื่องมือเหนี่ยวนำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูลหรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ประกอบด้วย 4 ประการได้แก่

ทาน การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันของของตนเพื่อประโยชน์ แก่บุคคลอื่น ไม่เห็นแก่ตัว คุณธรรมจะช่วยให้ไม่เป็นคนที่ละโมบ ควรคำนึงอยู่เสมอว่าทรัพย์สิ่งของที่เราหามาได้ ยังไม่สามารถจะนำติดตัวเอาไปได้

ปิยวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน ด้วยความจริงใจ ไม่พูดจา หยาบคาย ก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะสมกับกาลเทศะ พระพุทธเจ้าได้ทรงให้ความสำคัญกับการพูดเป็นอย่างยิ่ง เพราะการพูดเป็นบันไดขั้นแรกที่จะสร้างมนุษย์สัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้น วิธีการ

โดยยึดหลักเกณฑ์ เว้นการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

อัตถจริยา คือ การสงเคราะห์ทุกชนิดหรือการประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

สมานัตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอหรือมีความเสมอต้นเสมอปลาย คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้เราเป็นคนมีจิตใจหนักแน่นไม่โลเล รวมทั้งยังเป็นการสร้างความนิยมและไว้วางใจให้แก่ผู้อื่นอีกด้วย

ชญานิศฐ์ รักแจ้ง (2554, หน้า 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สังคหวัตถุ 4 หมายถึง หลักธรรม 4 ประการที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้ประกันตนการผูกมิตรไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล และสงเคราะห์ ซึ่งกันและกัน ได้แก่ ทาน คือ การให้บริการโดยมีการเสียสละ หรือช่วยเหลือให้ความรู้และคำแนะนำ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ประกันตน ปิยจาวา คือ การให้บริการโดยมีการพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคาย ก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะสม อัตถจริยา คือ การให้บริการโดยทำตนให้เป็นประโยชน์บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้มารับบริการ สมานัตตตา คือการให้บริการโดยเป็นผู้มีความเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาคปฏิบัติกับผู้อื่นอย่างเท่าเทียมการวางตนวางบุคคลได้อย่างเหมาะสมที่มารับบริการ

ดังนั้น การนำหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 มาช่วยในการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อให้เกิดการร่วมงาน และประพฤติที่ดีต่อองค์กร และเพื่อนร่วมงาน อันจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในองค์กรด้วยกันเองและระหว่างองค์กรกับบุคลากรมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความความสุข ความสามัคคี ความสำเร็จ ในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการสร้างความจงรักภักดีต่อองค์กรของบุคลากร และยังช่วยส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น ให้ความสำคัญกับตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่จะเข้าไปช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กรด้วยความเต็มใจ

สังคหวัตถุธรรมเหล่านี้ อุ้มชูโลกเหมือนลิ่มสลักที่ยึดบังคับรถซึ่งแล่นไปไว้ได้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น มนุษย์ทุกคนล้วนปรารถนาเป็นที่รักของคนรอบข้าง เป็นที่ยอมรับนับถือของทุกๆ คนและปรารถนาที่จะได้ยินได้ฟังคำยกย่องสรรเสริญมากกว่าเสียงนินทาว่าร้าย พระพุทธองค์ได้ทรงสอนวิธีที่จะทำตนให้เป็นที่รักของสังคมว่าขั้นแรกให้ปรับที่ตัวของเราเองก่อน คือ ต้องทำตัวเราให้เป็นคนน่ารักเสียก่อนโดยการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นคุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน ถูกใจคนและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคีเป็นหลักธรรมที่ทำให้คนเป็นที่รักเป็นที่ชอบใจของคนทั่วไป เป็นการปลูกไมตรีเติมน้ำใจต่อการทำให้สังคมเป็นสุข การช่วยแก้ไขปัญหาของชุมชนพระสงฆ์จึงมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ตามความสามารถ โดยทำเป็นขั้นตอน มีการวางแผนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของพระพุทธเจ้า คือ

1) ทาน ให้ปันสิ่งของของตนแก่คนที่ควรให้ ดังสุภาษิตที่ว่า ททำ มิตฺตานิ คนฺถติ แปลว่า ผู้ให้ย่อมผูกไมตรีไว้ได้

2) ปิยวาจา การเจรจาวาจาที่อ่อนหวานหมายถึงมีวาจานุ่มนวลน่ารัก ดูดดื่ม มีน้ำใจ มีความซาบซึ้งใจ ไพเราะอ่อนหวาน สมานสามัคคี เป็นวาจาสุภาษิต

3) อัตถจริยา ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์ คือ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์และช่วยแก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริมจริยธรรม

4) สมานัตตตา คือ ความเป็นผู้วางตนเหมาะสม หมายถึง การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย วางตนเหมาะสมแก่ฐานะที่เป็นอยู่ ซึ่งคุณธรรมทั้งสี่นี้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจกันไว้ในโลก (พระไตรปิฎกเล่มที่ 21, 2539)

การศึกษาจากแหล่งข้อมูลผู้วิจัยได้นำหลักสังคหวัตถุมาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ซึ่งการจะทำการจัดระเบียบพื้นที่สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งคือการที่จะผูกมัดใจคนได้นั้นก็ต้องอาศัยธรรมะที่จะช่วยผูกมัดจิตใจคน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมากจะเห็นได้จากการใช้หลักสังคหวัตถุ 4 การแสดงพฤติกรรมโต้ตอบระหว่างบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งหรือไปยังกลุ่มบุคคลจะเกิดขึ้นในลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเกิดความเข้าใจอันดีมีทัศนคติที่ดีต่อกัน รู้จักการให้และการรับความช่วยเหลือหรือคำแนะนำต่างๆ โดยที่บุคคลสามารถให้การช่วยเหลือและสนับสนุนเมื่อบุคคลอื่นต้องการ การปฏิบัติตนหรือการแสดงออกต่อกัน เช่น ครูกับนักเรียน ในลักษณะที่เป็นมิตร โดยให้การสนับสนุน ช่วยเหลือสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันมีความใกล้ชิด สนิทสนมโดยที่ครูสามารถให้ความช่วยเหลือและเป็นที่พึ่งได้เมื่อนักเรียนต้องการในการเรียนการสอน นั้นเป็นสิ่งที่จะช่วยให้บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นโดยนักเรียนที่รับรู้ว่าครูปฏิบัติกับตน ด้วยความจริงใจให้ความรักเอาใจใส่ตนด้วยความจริงใจจะเป็นนักเรียนที่มีความรู้สึกที่ดีกับครูเข้าใจ และยอมรับในคำสอนของครูว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์แก่การนำไปปฏิบัติ (พระสุนทร ธมฺมวโร (บุญคง), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2560)

การนำหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งหมายถึงเครื่องมือหรือหลักธรรม 4 ประการ มาเป็นแนวทางในการจัดระเบียบสังคมโดยเฉพาะการจัดการพื้นที่สาธารณะจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข มีความสุข เป็นเครื่องช่วยขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก เป็นธรรมอันเป็นเครื่องช่วยเหลือกัน เป็นการผูกมิตร วิธีที่จะผูกมิตรนั้นจะต้องมีสิ่งที่ช่วยยึดเหนี่ยวและประสานน้ำใจกันไว้ให้ต่างคนต่างมีความรักใคร่นิยมชมชอบซึ่งกันและกัน เป็นหลักธรรมพื้นฐานที่แสดงพฤติกรรมออกมาโดยคำนึงถึงการช่วยเหลือผู้อื่นและการทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมสามารถใช้เป็นวิธีการในการดำเนินชีวิตภายใต้ความรับผิดชอบในสังคมทั้งในระดับบุคคลและธุรกิจองค์กรโดยมีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมภายใต้พื้นฐานการสงเคราะห์เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ซึ่งการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขนั้น สมาชิกในสังคมจะต้องมี

ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในด้านต่างๆ เช่น การพึ่งพาอาศัยให้ความช่วยเหลือกัน มีความสามัคคีและร่วมมือกันพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า สังคมก็จะน่าอยู่สมาชิกในสังคมก็มีความสงบสุข แต่การอยู่ร่วมกันอย่างหลากหลาย ก็ย่อมมีการขัดแย้งกันบ้าง คงไม่มีใครสามารถสร้างสังคมที่ปราศจากความขัดแย้งได้โดยสิ้นเชิงแม้เพียงคนๆ เดียวก็อาจมีความขัดแย้งในตนเองได้ เพราะมนุษย์ย่อมมีความขัดแย้งกันเป็นธรรมดาอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความต้องการไม่จำกัด แต่สิ่งที่สนองความต้องการนั้นมีอยู่จำกัด ความขัดแย้งจึงเป็นเรื่องธรรมดาที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม มิใช่เป็นสิ่งที่เลวร้ายเสมอไปเพราะบางครั้งความขัดแย้งก็เป็นประโยชน์ ก่อให้เกิดความหลากหลายในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ที่อยู่ในสังคมนั้นๆ ได้หากแต่ว่าเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นแล้วมีวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหาหรือดำเนินการใดๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนและสังคมนั้นๆ ก็จะทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ

จากการค้นคว้าผู้วิจัยสรุปได้ว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมอันเป็นเครื่องจรรโลงสังคมเป็นหลักธรรมที่สร้างความสงบสุขสมานสามัคคีสร้างความเกื้อกูลกัน สร้างความผูกมิตรรักใคร่กลมเกลียวเป็นเครื่องมือหรือหลักธรรมที่ช่วยประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นเครื่องช่วยขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก และเชื่อมสัมพันธ์กันของคนในสังคมซึ่งประกอบด้วย ทาน คือ การให้ การแบ่งปัน ปิยวาจา คือ การสื่อสารกันด้วยถ้อยคำที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น อัตถจริยา คือ การสร้างสรรค์สิ่งที่ดี มีคุณประโยชน์แก่ส่วนรวมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน การร่วมกันทำงานตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบให้ดีที่สุด รวมถึงการสงเคราะห์ การดูแลเอาใจใส่ การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การส่งเสริมกันให้เกิดผลสำเร็จของงานและ สมานัตตตา คือ การประพฤติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลายการไม่เลือกปฏิบัติ การรู้จักวางตนให้เหมาะสมตามเวลาสถานที่และตำแหน่งหน้าที่ของตนเองการร่วมทุกข์ร่วมสุข ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาและองค์กร

พระปลัดณรงค์ศักดิ์ วิสุทฺธิเมธี, สุขี มากมูลดี (2562, หน้า 11) หลักการสังคมสงเคราะห์มีพื้นฐานมาจากความเมตตากรุณาและความห่วงใยคนในสังคม ซึ่งหลักสังคหวัตถุเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ก่อให้เกิดความสามัคคีและสันติสุขในสังคม ประกอบด้วย 1) ทาน คือ การให้ 2) ปิยวาจา คือ การแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ด้วยถ้อยคำที่น่าฟัง 3) อัตถจริยา คือ การทำตนให้เป็นประโยชน์ 4) สมานัตตตา คือ การประพฤติตนด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย เมื่อสงเคราะห์กันและกันด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ประการนี้จะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ความสันติสุขในการอยู่ร่วมกันในสังคมจึงเกิดขึ้น

2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

จากรายงานข้อมูลพื้นฐานเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด (2565) เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทเทศบาลเมือง มีพื้นที่ 11.63 ตร.กม. (4.49 ตร.ไมล์) ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2479 เป็นพื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัยประมาณ 57.60% เป็นพื้นที่ตั้งสถานที่หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจสถานศึกษา สถานพยาบาลและสาธารณสุข ร้านค้า ร้านอาหาร สถานบันเทิง และมีพื้นที่ส่วนอื่น 32.50% เช่น พื้นที่คูคลอง หนองน้ำสาธารณะ พื้นที่ว่างเปล่า เป็นต้น มีพื้นที่ครอบคลุมตำบลในเมืองทั้งตำบล ภายในเขตเทศบาลเป็นที่ตั้งของหน่วยงานการบริหารราชการ ภาคเอกชนตลอดจนเป็นศูนย์กลางการคมนาคมของจังหวัดร้อยเอ็ดและห้างสรรพสินค้า โรงแรมชั้นนำและการประกอบกิจการประเภทต่างๆ มากมายเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลเหนือเมือง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลเหนือเมือง ตำบลรอบเมือง
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลรอบเมือง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลรอบเมือง ตำบลดงลาน

ประชากรและชุมชน ในปี พ.ศ. 2565 เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีประชากรทั้งหมด 33,895 คน แบ่งเป็นชาย 15,819 คน หญิง 18,076 คน มีจำนวนบ้าน 16,259 หลังคาเรือน (ข้อมูลประชากรเขตพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด, 1 กุมภาพันธ์ 2565) แบ่งการปกครองเป็นชุมชน จำนวน 20 ชุมชน ดังนี้ (ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เฉพาะ ผู้ประกอบการที่มีการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ 433 คน ตามตาราง การบริการสถานประกอบการตามเทศบัญญัติเทศบาลเมืองรอยเอ็ด)

ตารางที่ 2.1 ตารางจำแนกจำนวนประชากร แยกตามชุมชนต่างๆ

ชุมชน	จำนวนประชากร	ชุมชน	จำนวนประชากร
ชุมชนวัดเวฬุวัน	2,531	ชุมชนศิริมงคล	1,284
ชุมชนมั่นคงพัฒนา	1,333	ชุมชนราษฎรอุทิศ	1,362
ชุมชนวัดคุ้ม	2,079	ชุมชนวัดเหนือ	1,585
ชุมชนศรีอุดม	2,568	ชุมชนจันทร์เกษม	1,734
ชุมชน บ.ข.ส.	1,412	ชุมชนทุ่งเจริญ	1,225
ชุมชนโรงพยาบาล	2,689	ชุมชนอารามหลวง	1,922
ชุมชนพิพิธภัณฑ์	1,226	ชุมชนท่านคร	2,036
ชุมชน ร.ร. เมืองฯ	1,799	ชุมชนรอบเมือง	1,080
ชุมชนหนองหญ้าม้า	1,459	ชุมชนตหนองแคน	1,556
ชุมชนวัดบึงฯ	1,550	ชุมชนวัดป่าเรไร	1,465

(ข้อมูลประชากร เขตพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด, 1 กุมภาพันธ์ 2565)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน การกระจายตัวของการใชที่ดินในเขตผังเมืองรวมของจังหวัดรอยเอ็ด โดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองรอยเอ็ดนั้นในปจจุบันการใชที่ดินเกือบทุกประเภทกระจายปะปนกันอยู ในยานที่พักอาศัยยานพาณิชยกรรมเกาและบริเวณสถานที่ราชการรวมกันอยูอยางหนาแนนรอบๆ บึงพลาญชัยโดยยานพาณิชยกรรมเกาจะรวมกลุมกันอยูตามถนนผดุงพานิช ถนนหายโศรกและถนน สุริยเดชบำรุง การพาณิชยกรรมไดขยายตัวไปบริเวณดานใต ตามถนนราชการดำเนิน ถนนเทวาภิบาล ถนนเพลินจิต จนถึงสุดเขตเทศบาลเมืองรอยเอ็ด

ยานที่อยูอาศัยก็คอนขางหนาแนนมากโดยเฉพาะที่อยูอาศัยบริเวณรอบๆ ยานพาณิชยกรรม ได้แก่ ถนนผดุงพานิช ถนนกองพลสิบ ถนนสุริยเดชบำรุงและบริเวณวัดกลางมิ่งเมือง สวนพื้นที่อยูอาศัยหนาแนนนอยนั้นจะกระจายอยูทั่วไปปะปนกับชุมชนวัดและย่านโรงเรียน โดยจะมี กระจายอยูทั่วพื้นที่เขตผังเมืองรวม

บริเวณสถานที่ราชการ ส่วนใหญ่จะรวมกลุมอยูบริเวณตอนใตของบึงพลาญชัย บริเวณ ถนนเทวาภิบาล ถนนสุริยเดชบำรุง อาทิ ศาลากลางจังหวัดรอยเอ็ด ศาลจังหวัดรอยเอ็ด ที่วาการ อำเภอเมืองรอยเอ็ด สำนักงานประกันสังคมจังหวัดรอยเอ็ด องคการบริหารสวนจังหวัดรอยเอ็ด สำนักงานสรรพากรพื้นที่รอยเอ็ด เทศบาลเมืองรอยเอ็ด สำนักงานอัยการจังหวัดรอยเอ็ด สถานีตำรวจภูธรเมืองร้อยเอ็ด องค์การโทรศัพท์ สวนโรงพยาบาลรอยเอ็ดและเรือนจำจังหวัดรอยเอ็ด อยูบริเวณดานทิศใตของตัวเมือง นอกจากนี้ยังมีย่านอาคารพานิชย์และบ้านเรือนประชาชนกระจัด

กระจายแทรกตามชุมชนต่างๆ อีกมากมาย เชน อาคารพาณิชยคลินิกหมอ รานอาหาร กระจายตัวอยู ตามแนวรอบบึงพลาญชัย สองขางถนนหายโศรกและถนนคชพลายุกต

จากการพิจารณาโครงสรางถนนเสนทางคมนาคม ที่จะใช้เป็นพื้นที่รองรับการกระจายตัวของอาคารประเภทตางๆ จะแนวโนมมีการขยายตัวของชุมชนในอนาคตและคาดวาจะขยายตัวตามแนวทางหลวงแผนดินหมายเลข 23 ตอนเลี่ยงเมืองและบริเวณดานทิศใตของชุมชน ซึ่งการขยายตัวของการใชที่ดินคาดวาจะเปนไปตามประเภท การใชที่ดินตามที่กฎกระทรวงใหใชบังคับผังเมืองรวมเมืองรอยเอ็ด พ.ศ. 2549 ไดกำหนดไว

ตารางที่ 2.2 การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ ข้อมูลสถานประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

ประเภท	จำนวน (แห่ง)	ประเภท	จำนวน (แห่ง)
ธนาคาร	15	โรงแรม	15
หางสรรพสินคา	3	รานทอง	31
โรงภาพยนตร	2	สถานอาบอบนวด	1
สถานีบริการแกส	3	ศูนยการคา	3
สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง	7	สถานีขนสง	2
สถานธนานุบาล	3	ตัวแทนบริษัทประกันภัย	10

(ข้อมูลกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด, 30 ตุลาคม 2565)

ตารางที่ 2.3 การบริการสถานประกอบการตามเทศบัญญัติเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

ประเภท	จำนวน (แห่ง)
สถานประกอบการที่เปนอันตรายตอสุขภาพ	276
สถานที่จำหนายและสถานที่สะสมอาหาร - พื้นที่มากกวา 200 ตารางเมตร	23
พื้นที่น่อยกวา 200 ตารางเมตร	354
สถานประกอบการประเภทเสริมสวย แตงผม	62
การจำหนายสินคาในที่หรือทางสาธารณะ	433
ตลาดเทศบาล	3
รานเกมส	13

(ข้อมูลกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด, 30 ตุลาคม 2565)

ตารางที่ 2.4 ผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนขออนุญาตจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

บริเวณที่ขออนุญาต	จำนวน	บริเวณที่ขออนุญาต	จำนวน
ถนนกองพลสิบ	32	ถนนผดุงพานิชย์	30
ถนนปัทมานนท์	74	ถนนรัชชูปการ	87
ถนนหายโศรก	12	ถนนเปรมประชาราษฎร์	4
ถนนรัฐกิจไคลคลา	7	ถนนราชการดำเนิน	6
ถนนรณชัยชาญยุทธ	34	ถนนเจริญพานิชย์	1
ถนนสุริยเดชบำรุง	8	ชุมชนท่านคร	1
ถนนเทวาภิบาล	136	คุ้มศรีสุวรรณ	1

(ข้อมูลกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด, 30 ตุลาคม 2565)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่นำเสนอต่อไปนี้เป็นงานวิจัยที่มีสาระสอดคล้องในการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ดวงพร แสงทอง (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี” พบว่า การเปิดรับ ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจากสื่อแหล่งต่างๆ สื่อที่เปิดรับมากที่สุดและกระทำเป็นประจำ คือการพูดคุยกับบุคคลอื่น เช่น เพื่อนบ้านในขณะที่ความเข้าใจเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน การมีส่วนร่วมหากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ร่วมคิดกำหนดความต้องการ ร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์ร่วมปฏิบัติตามและการประเมินผลตลอดจนการร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลประชาชน ที่มีอาชีพ สถานภาพ ระดับการเปิดรับสื่อ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การ บริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกัน

เสริมพงษ์ อยู่โต (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขต บางคอแหลม กรุงเทพมหานคร” พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนอยู่ในระดับ ปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด และด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ ด้านการรับผลประโยชน์รองลงมาเป็นด้านการตัดสินใจ และด้านที่มีส่วนร่วมของประชาชนน้อยที่สุดได้แก่ด้านการดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และอาชีพที่ แตกต่างกันของประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนอายุและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันในด้านการตัดสินใจและด้านการดำเนินงาน ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาในองค์กรมนุษย์ ยิ่งมีส่วนร่วมมากเท่าไหร่ยิ่งทำให้องค์กรนั้นๆ ประสบความสำเร็จและมีศักยภาพมากขึ้น สามารถจัดระเบียบองค์กรตามหลักเกณฑ์ได้อย่างเป็นระบบ รวมถึงองค์กรนั้นๆ มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้นๆ ไปไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมงานต่างๆ ที่ขอบข่ายของโครงการขนาดใหญ่หรือเล็กอย่างไรล้วนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในด้านต่างๆ ทั้งด้านการระดมกำลังสติปัญญา กำลังกาย กำลังใจ หรือแม้กระทั่ง กำลังทุนทรัพย์ก็ตามจึงทำให้กิจการงานหรือโครงการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ตามกำหนดเวลาที่วางไว้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้วิจัยได้นำผลงานการวิจัยดังกล่าวมาปรับใช้ โดยกำหนดปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมเป็นตัวแปรอิสระ และให้ความสำคัญตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของโคเฮนและอัพฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff) นำมากำหนดเป็นตัวแปรตามในกรอบแนวคิดการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมดังนี้

ไพรชล ตันอุด (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย “การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนา ชุมชนเข้มแข็ง เมืองน่าอยู่ : กรณีศึกษา เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนทำด้วยการตัดสินใจของตนเอง ไม่มีแรงกดดันจากกลุ่มอิทธิพลในท้องถิ่นหรือการตอบแทนบุญคุณ ผู้ที่เคยให้การอุปการะช่วยเหลือแสดงให้เห็นถึงการแยกบทบาทการแสดงออกทางด้านการเมืองกับเรื่องส่วนตัวอย่างชัดเจน ทั้งนี้คนในครอบครัวและเพื่อนบ้านยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการแสดงออกหรือความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนโดยมีช่องทางเฉพาะตัวเช่น การชอบทำกิจกรรมสำหรับชุมชน ความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ การเป็นตัวแทนกลุ่มต่างๆ ประกอบกับชุมชนเห็นความสำคัญให้โอกาส โดยมีผู้นำชุมชนให้การสนับสนุน ทำให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง คือปัญหาได้รับการแก้ไขที่ตรงจุด การได้รับงบพัฒนาเพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนสามารถทำแผนพัฒนาชุมชนด้วยชุมชนเอง ทำให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการต่างๆ หากพิจารณาถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมข้างต้น

สำหรับช่องทางและลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมในส่วนของผู้นำชุมชนมีลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น การเป็นประธานในพิธีการต่างๆ การกระทำที่เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับชุมชน การเข้าร่วมงานบุญ งานศพ ของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผนการดำเนินการตามแผนงานโครงการของชุมชนปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสร้างความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงาน ผลประโยชน์ที่พึงได้รับให้ชัดเจน

กิตติชัย สินคง (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนายุทธศาสตร์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง รายการมีเพียงด้านการติดตามและประเมินผลที่อยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามระดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการ ด้านมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ต่อมาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนของประชาชนการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น เพราะขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผน ให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกการรักท้องถิ่นความสามัคคีในชุมชน ให้เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจให้มาร่วมตัดสินใจในแผนต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดวางแผนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วยการกำหนดระเบียบหรือหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ชัดเจนไว้สำหรับให้องค์การบริหารส่วนตำบลถือปฏิบัติหรือการที่จะดำเนินงานในเรื่องใดนั้น ต้องให้ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย กระบวนการประชาคมพิจารณ์หรือประชามติเพื่อให้การวางแผนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับปัญหา ความต้องการของประชาชน ปัญหาประชาชนในพื้นที่มีการแบ่งข้างกัน มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ไม่เหมือนกันจริงไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล และแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผน ดำเนินการ ติดตามและประเมินผล เพราะโครงการแต่ละโครงการก็ล้วนมาจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การดำเนินการโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถจัดทำได้เต็มที่อันเนื่องมาจากงบประมาณที่มีอยู่จำกัดในแต่ละปี ความต่อเนื่องของโครงการเพราะมีการเปลี่ยนแปลงของการเมืองท้องถิ่น และบุคลากรที่มีไม่เพียงพอภัยธรรมชาติ

พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” พบว่า

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลอง ใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2) การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อม พบว่าโดยภาพรวมประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมไม่ต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ขณะที่ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน และการเข้าร่วมกลุ่มในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน ที่ตั้งไว้

3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ พบว่า อุปสรรค หรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ร่วมกับชุมชนในการแก้ปัญหาต่างๆ เริ่มตั้งแต่ให้ประชาชนร่วมรับรู้รับทราบ ร่วมวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้นๆ ร่วมกันเป็นอย่างดี

อนึ่งชุมชนมีรวมกลุ่มกิจกรรมต่างๆ เป็นเครือข่ายประชาชน เครือข่ายกลุ่มกิจกรรมในชุมชนทำให้สะดวกต่อการติดต่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนผู้บริหารชุมชน ผู้นำชุมชน พัฒนากรองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทเป็นผู้ให้การส่งเสริมสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆ เช่น การสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้ การสนับสนุนงบประมาณการสนับสนุนผลผลิตหรือผลงานที่เกิดขึ้น อีกทั้งมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน โดยการรวมกลุ่มกิจกรรมเป็นเครือข่ายชุมชนและการมีส่วนร่วมที่ดีของประชาชน ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ คือ ด้านการพัฒนาคน ด้านการพัฒนาพื้นที่ ด้านการพัฒนาแหล่งรายได้ และด้านการพัฒนาแผนชุมชนประโยชน์เกิดขึ้นแก่ชุมชน แก่ประชาชนในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยส่งผลให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมและตรงประเด็นความต้องการหรือปัญหาของชุมชนอย่างเห็นได้ชัด ชุมชนบ้านคลองใหม่นับว่าแบบอย่างการพัฒนาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมแก่สังคมไทยตามบริบทชุมชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ

ทนงศักดิ์ สกุลดิษฐ์ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาชุมชนเมือง: หาบเร่แผงลอยบนทางเท้าในกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า นอกจากแก้ไขปัญหาการว่างงานในเมืองซึ่งเป็นปัญหาเศรษฐกิจสังคมในระดับมหภาคแล้ว การแก้ไขปัญหาหาบเร่แผงลอยบนทางเท้าในกรุงเทพมหานครที่ก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคมและประสิทธิภาพสูงสุดในการดำรงชีวิต ได้แก่ การควบคุมโดยใช้มาตรการทางกฎหมายระดับเข้มงวดปานกลาง โดยการห้ามไม่ให้ประกอบการค้าหาบเร่แผงลอยบนทางเท้าและถนนสาธารณะอย่างเด็ดขาดและดำเนินการจัดหาสถานที่ที่มีศักยภาพทางการค้าสูงเพื่อให้ผู้ค้าเคลื่อนย้ายเข้าไปประกอบการได้ โดยการปรับปรุงตึกแถวที่อยู่ทางเข้าตลาดและพื้นที่ภายในที่ถูกโอบล้อมให้มีลักษณะเป็นเวิ้งเข้าสู่พื้นที่ภายในนั้นๆ ยังผลให้พื้นที่ภายในได้รับการพัฒนาให้มี ศักยภาพทางการค้าสูงขึ้น และอาจพัฒนาขยายตัวได้ต่อไป

อารี สุทธิบุญ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงภาคเกษตรกรรมสู่ภาคอุตสาหกรรม จากการศึกษาพบว่า ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงไปสู่ภาคอุตสาหกรรมส่งผลให้เศรษฐกิจของครอบครัวเพิ่มขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพจากเกษตรกรรมลดลง แต่อาชีพค้าขายและรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่วนผลกระทบทางด้านสังคมพบว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแต่มีการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาในชุมชนเป็นจำนวนมาก

นิวัฒน์ ไชยมิ่ง (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของผู้ค้าต่อการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยของกรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษาพบว่า ผู้ค้ามีทัศนคติโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.38 ซึ่งถือว่ามีทัศนคติ ปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามจะเห็นว่า ผู้ค้ามีทัศนคติที่ดีต่อการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยใน 4 ประการ คือ ในสภาวะปัจจุบันเศรษฐกิจกำลังตกต่ำ กรุงเทพมหานครไม่ควรจำกัดจำนวนผู้ค้า สมควรเปิดขายโดยเสรีแล้วเก็บค่าเช่าที่สาธารณะแทน เมื่อผู้ค้าขายเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้วไม่ควรทิ้งอุปกรณ์ไว้ในที่ค้าขาย การปกปิดอาหารด้วยพลาสติกใสขณะทำการขายเป็นผลดีต่อผู้ซื้อและข้อกำหนดหลักเกณฑ์ของกรุงเทพมหานครสมควรเปลี่ยนแปลงใหม่ให้เหมาะสมกว่าเดิม ในส่วนทัศนคติของผู้ค้าที่ไม่ดีต่อการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยของกรุงเทพมหานครจากการศึกษารายข้อ คำถามมีจำนวน 5 ประการ คือการกำหนดจุดผ่อนผันที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังไม่เหมาะสม กรุงเทพมหานครควรจัดให้มีอ่างล้างจานหนึ่งจุดต่อผู้ค้าหลายรายเพื่อเป็นการประหยัดต้นทุนในการค้าขาย ข้อบังคับของกรุงเทพมหานครที่ให้ผู้ค้าหยุดขายทุกวันพุธเหมาะสมดีแล้ว การควบคุมผู้ค้าในแต่ละจุดควรคัดเลือกให้ผู้ค้าควบคุมกันเอง และผู้ค้านอกจุดผ่อนผันนอกจุดทบทวนควรยกเลิกหมดแล้วจัดโซน (Zone) การค้าแทน

นฤมล นิราทร (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง หาบเร่แผงลอยอาหาร : ความสำเร็จและตัวบ่งชี้การศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพโดยสำรวจผู้ค้าในเขตคลองเตยและดินแดง จำนวน 236 ราย วิเคราะห์ประวัติชีวิตของผู้ค้า จำนวน 8 ราย ระดับความสำเร็จจำแนกเป็น 4 ระดับ คือ มีรายได้พอเลี้ยงชีพมีเงินออมไม่ประสงค์ขยายการค้า มีเงินออมประสงค์ขยายการค้า และไม่ประสบความสำเร็จต้องเลิกประกอบอาชีพ การศึกษาพบว่า ตัวบ่งชี้ที่ผู้ค้าทุกกลุ่มเห็นว่ามีความสำคัญมาก คือ ความมั่นใจในตนเอง ทำเลการค้าที่อยู่อาศัยความสะอาด รสชาติ ราคา และอัธยาศัยของผู้ค้า ตัวบ่งชี้ที่ผู้ค้าระบุว่ามีความสำคัญมากแตกต่างกันคือ ความรู้ ครอบครัว ทุน และเครือข่ายทางสังคม ส่วนตัวบ่งชี้ความไม่สำเร็จในการประกอบอาชีพได้แก่ ความไม่มั่นใจในตนเอง ขาดความรู้เกี่ยวกับสินค้าที่ตลาดต้องการทุนน้อยไม่มีเงินหมุนเวียน การศึกษาประวัติชีวิตพบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างมีบทบาทต่อความสำเร็จรวมทั้งการนำเสนออัตลักษณ์ของผู้ค้า

พรรณิลัย นิติโรจน์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ โดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม และวิจัยเอกสาร ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรคที่เป็นปัญหาใหญ่ที่ทำให้การนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร หรือสำเร็จแค่บางส่วนและบางพื้นที่เท่านั้น เนื่องจากนโยบายดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ ทั้งเรื่องของขนาด ความหนาแน่นของประชากร ที่ทำให้การจัดระเบียบดังกล่าวยากง่ายแตกต่างกัน ส่วนปัญหาในด้านอื่นๆ เช่น ความพอเพียงของทรัพยากรบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ ก็เนื่องจากสภาพของพื้นที่เขตที่แตกต่างกันเช่นกัน และเรื่องของประชากรผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้งผู้ค้า ผู้ซื้อ และผู้ใช้ทางเท้า ซึ่งในแต่ละเขตก็มีความต้องการแตกต่างกัน หากประชากรในพื้นที่เขตใดมีความหนาแน่นสูง ความต้องการซื้อสินค้าก็ย่อมสูงตามไปด้วย ทำให้ผู้ค้าแย่งพื้นที่ทำการค้ากันอย่างหนัก และส่งผลให้การจัดระเบียบของเจ้าหน้าที่เทศกิจยากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยหลักและตัวชี้วัดทุกตัว ได้แก่ (1) นโยบายประกอบด้วยตัวชี้วัด คือ ความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความชัดเจนของเป้าหมายและความเพียงพอของทรัพยากร (2) เจ้าหน้าที่เทศกิจประกอบด้วยตัวชี้วัดคือ ความรู้ความสามารถ ความตั้งใจจริง (3) ประชาชน กลุ่มเป้าหมาย (ผู้ค้า ผู้ซื้อ และผู้ใช้ทางเท้า) ประกอบด้วยตัวชี้วัดคือ ความต้องการการยอมรับ (ยกเว้นการมีส่วนร่วมของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย) มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของการนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ และปัญหาอุปสรรคที่เป็นปัญหาใหญ่ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร หรือสำเร็จเพียงบางส่วนหรือบางพื้นที่เท่านั้น เกิดจากนโยบายดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ ทั้งเรื่องของขนาดความหนาแน่นของประชากร ที่ทำให้การจัดระเบียบมีความยากง่ายแตกต่างกัน ส่วนปัญหาในด้านอื่น เช่น ความเพียงพอของทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ เกิดจากสภาพของพื้นที่ที่แตกต่างเช่นกัน ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ทั้งผู้ค้า ผู้ซื้อ ผู้ใช้ทางเท้ามีความแตกต่างกันตามความ

หนาแน่นของประชากรในพื้นที่ ความต้องการซื้อสินค้าสูงเป็นไปตามความหนาแน่นของพื้นที่ ทำให้ผู้ค้าต่างแย่งพื้นที่ทำการค้า ส่งผลให้การจัดระเบียบของเจ้าหน้าที่เทศกิจทำได้ยากขึ้น

สมฤดี เกิดภู่ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางในการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยในเขตเทศบาลสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดระบบของพ่อค้าแม่ค้าให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความสะอาด เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการเดินเท้าของประชาชนในที่สาธารณะและไม่กีดขวางต่อการสัญจรของผู้ใช้รถใช้ถนน ซึ่งทางเทศบาลนครสมุทรปราการก็มีแผนการดาเนินงานแก้ไขปัญหาหาบเร่แผงลอยใยระยะยาว ด้วยการก่อสร้างตลาดเทศบาลเพื่อรองรับจำนวนผู้ค้าและเพื่อสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้แก่ท้องถิ่นต่อไป

สมบัติ สังข์ในเมือง (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหาบเร่แผงลอยของเทศบาลนครนครราชสีมา ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคที่พบคือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบตามกฎหมาย ขาดการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลาง บุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เกิดการต่อต้านจากกลุ่มผู้ค้า รวมถึงปัญหาการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาแทรกแซง ดังนั้นการดำเนินการแก้ไขปัญหาหาบเร่แผงลอยจึงควรดำเนินการประนีประนอมควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมาย ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยการตั้งคณะกรรมการที่มีพ่อค้าแม่ค้าเป็นตัวแทน สร้างจิตสานึกให้กับผู้ค้าปรับปรุงกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ยากในทางปฏิบัติและต้องเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน จัดหาทรัพยากรต่างๆ ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รวมถึงการนาเอาหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน มาแก้ไขปัญหาภายในท้องถิ่นให้ท้องถิ่นสามารถพัฒนาและเจริญก้าวหน้าได้

มธุรส หาญสมสกุล (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการปัญหาหาบเร่แผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่สนามหลวง เขตพระนคร ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทุกด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านความชัดเจนและความสอดคล้องต่อสภาพปัญหาของวัตถุประสงค์ ปัจจัยด้านสมรรถนะของหน่วยงานปฏิบัติ ปัจจัยด้านมาตรการเพื่อให้การบังคับใช้มีผล ปัจจัยด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในพื้นที่ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านการยอมรับและต่อต้านจากกลุ่มผู้ค้าและประชาชน ล้วนมีอิทธิพลต่อผลของการนำนโยบายจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยไปปฏิบัติ ในส่วนการศึกษาเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนพบว่าภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมไม่มากเพียงพอซึ่งอาจเป็นตัวแปรสำคัญที่จะมีผลต่อความยั่งยืนในอนาคตของการดำเนินนโยบายจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยได้

ศุภัชฌา อุวอง (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ ศึกษากรณี สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร รวมทั้งประเด็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญ ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติของสำนักงานเขตหลักสี่ในปัจจุบัน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิค

การวิจัยเอกสาร และการวิจัยภาคสนามเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน ผลการวิจัยพบว่า การนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติของสำนักงานเขตหลักสี่ มีความชัดเจนแน่นอนและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ผู้บริหารสำนักงานเขตหลักสี่ ให้ความสำคัญติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานและงบประมาณที่ได้รับทำให้ไม่พอเพียงเมื่อเทียบกับปริมาณ ทำให้การดำเนินการและการพัฒนาปรับปรุงการนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผง ลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติกรณีศึกษาสำนักงานเขตหลักสี่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

วรรณวิศา รัตนบุรี (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการหาบเร่แผงลอยริมบาทวิถีในพื้นที่เขตบางรักกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการหาบเร่แผงลอยริมบาทวิถีในพื้นที่เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่มีจำนวนทั้งหมดหกรูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่หนึ่ง พื้นที่จุดผ่อนผันให้ทำการค้าในช่วงเวลาเดิม รูปแบบที่สองพื้นที่นอกจุดผ่อนผันกำหนดรอบเวลาขาย 2 รอบ รูปแบบที่สามพื้นที่นอกจุดผ่อนผันยกเลิกทำการค้าทั้งหมด ตลอด 24 ชั่วโมง รูปแบบที่สี่พื้นที่นอกจุดผ่อนผันให้ปรับเปลี่ยนเวลาทำการค้าโดยการยกเลิกทำการค้าในช่วงเวลากลางวัน รูปแบบที่ห้า พื้นที่นอกจุดผ่อนผันให้ปรับเปลี่ยนเวลาทำการค้าโดยการยกเลิกทำการค้าในช่วงเวลากลางคืน และรูปแบบที่หกพื้นที่ที่ห้ามตั้งวางสินค้าเด็ดขาด ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งรูปแบบที่ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสามารถนำไปใช้ในการจัดการหาบเร่แผงลอยริมบาทวิถีในพื้นที่เขตบางรักได้มีจำนวนสามรูปแบบคือ รูปแบบที่หนึ่ง (พื้นที่จุดผ่อนผันให้ทำการค้าในช่วงเวลาเดิม) รูปแบบที่สี่ (พื้นที่นอกจุดผ่อนผันให้ปรับเปลี่ยนเวลาทำการค้าโดยการยกเลิกทำการค้าในช่วงเวลากลางวัน) และรูปแบบที่ห้า (พื้นที่นอกจุดผ่อนผันให้ปรับเปลี่ยนเวลาทำการค้าโดยการยกเลิกทำการค้าในช่วงเวลากลางคืน) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าผลการวิเคราะห์รูปแบบที่เหลือจะมีความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักไม่สอดคล้องกัน ก็มิได้หมายความว่ารูปแบบนั้นจะไม่สามารถนำไปใช้ได้ ทั้งนี้การนำแต่ละรูปแบบไปใช้จะขึ้นอยู่กับบริบทและข้อจำกัดของพื้นที่ทำการค้าแต่ละจุด ที่ต้องพิจารณาทั้งในเรื่องของสถานที่ ผู้ค้า และผู้ใช้บริการ จึงสรุปได้ว่าไม่สามารถใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งในการจัดการหาบเร่แผงลอยริมบาทวิถีในพื้นที่เขตบางรักทั้งหมดได้ แต่สิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ความสำคัญคือ ทุกรูปแบบจะต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญหรือผลกระทบทางลบต่อประชาชนผู้ใช้ทางเท้า ประชาชนผู้พักอาศัย ผู้ประกอบการ ผู้ใช้บริการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ

งานวิจัยเกี่ยวกับสังคหวัตถุ

ปัณณธร เธียรชัยพฤกษ์ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพ ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์การของพนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าระดับ

คะแนนการเห็นด้วยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านปิยวาจา ด้านสมานัตตตา ด้านทาน และด้านอัตถจริยาอยู่ใน ระดับมากทั้งหมด ตามลำดับผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคหวัตถุ 4 ของ พนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพกับความผูกพันต่อองค์การ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก โดยมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง 2 ด้าน คือ ด้านปิยวาจาและสมานัตตตา และอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านทาน และอัตถจริยา

พระคำจันทร์ คุณวโส (วงษ์ชาลี) (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนเครือข่ายกลุ่มที่ 1 เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และ ด้านการบริหารงานทั่วไปเปรียบเทียบทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามตัวแปรต้น ได้แก่เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ใน การศึกษาครั้งนี้ จำนวน 123 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป พบว่าทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังควัตถุ 4 ในด้านการบริหารงานงบประมาณมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ส่วนทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในด้านการบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนคติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน ส่วนครู ที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการบริหารการศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ว่าครูที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน

พระธนพร คุณสมฺปนฺโน (อาคะนิช) พระประสพผล สจฺจวโร (นามจันทรา) สามเณรวชิรายุ จันทร นายอดิศักดิ์ พรมลี (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชนบ้านศิลา ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น :

1) ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 347 คน เป็นหญิงร้อยละ 58.50 รองลงมาคือเป็นชายร้อยละ 41.50 รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41 - 60 ปี ร้อยละ 48.70 รองลงมาคือ อายุ 61 ปีขึ้นไปร้อยละ 40.06 อายุ 21 - 40 ปี ร้อยละ 6.92 และอายุ 15 - 20 ปี ร้อยละ 4.32 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 46.97 รองลงมาคือประถมศึกษาร้อยละ 36.89 อนุปริญญาร้อยละ 13.26 และอุดมศึกษาร้อยละ 2.88

2) ความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนบ้านศิลา ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า 1. ด้านทาน อยู่ในระดับมากที่สุด 2. ด้านปิยวาจา อยู่ในระดับมากที่สุด 3. ด้านอัตถจริยา อยู่ในระดับมากที่สุด 4. ด้านสมานัตตตา อยู่ในระดับมากที่สุด

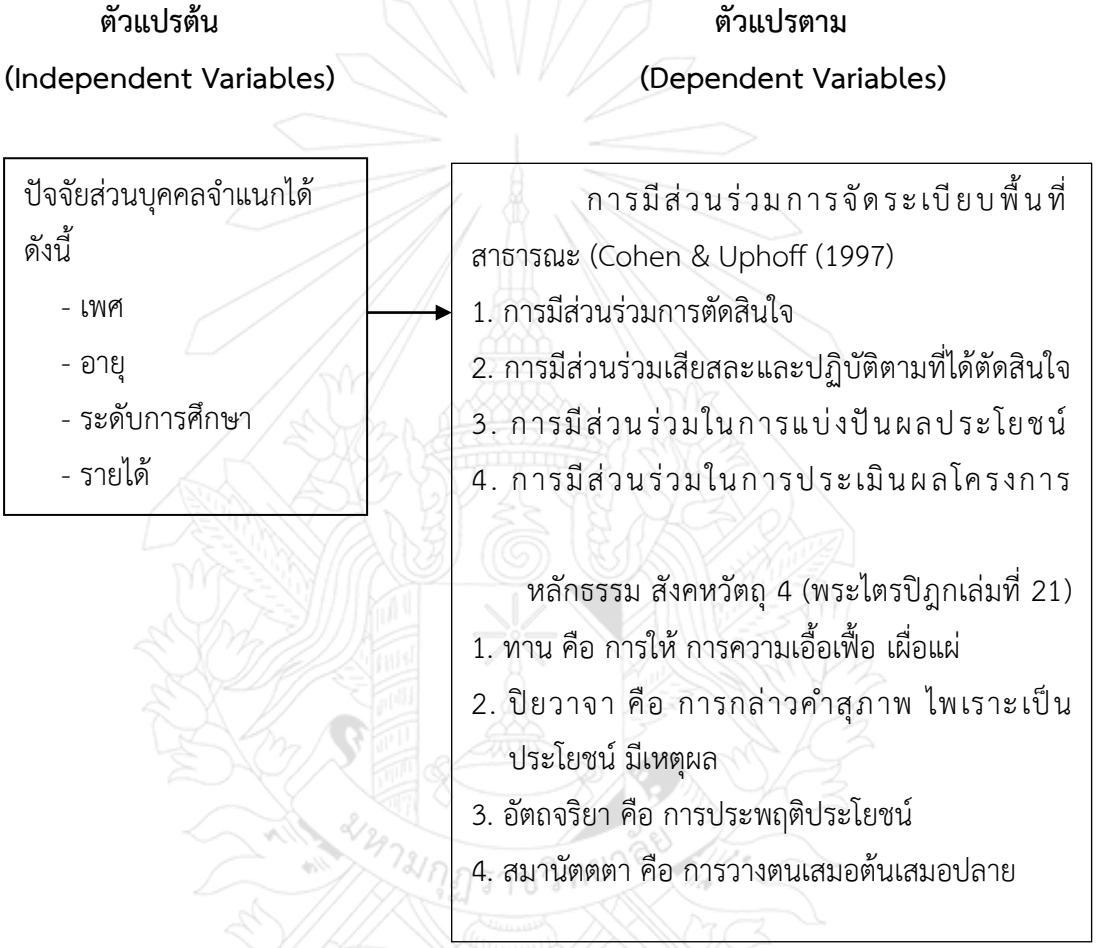
3) ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของประชาชนบ้านศิลา ดังนี้ 1. ควรให้ทานเป็นประจำเมื่อมีโอกาสทานเป็นประจำทุกวัน ช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเขายากลำบาก ควรลดการเห็นแก้ตัว การตระหนี่ในการบริจาคทาน ร้อยละ 9.79 2. ควรพูดจาไพเราะพูดจารู้จักกาลรู้จักเวลาอยู่กับผู้ใหญ่ พูดจาสุภาพเรียบร้อยกับคนอื่นเสมอ ควรให้คำแนะนำคำปรึกษาและคนในชุมชนอย่างสุภาพ ร้อยละ 8.93 3. ควรช่วยเหลือกิจกรรมของสังคมอย่างสม่ำเสมอ ให้มีจิตสำนึกในการให้บริการแก่เพื่อนบ้าน ร้อยละ 5.47 4. เวลาเข้าร่วมประชุมควรแสดงความคิดเห็นอย่างประชาธิปไตยให้มากขึ้น ควรมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนให้มากยิ่งขึ้น ร้อยละ 7.49

เลิศลักน์ ภาคาผล (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักสังควัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ 2) เปรียบเทียบการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ประชากรเป็นครูสังกัดเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 577 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูสังกัดเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีความคิดเห็นมากเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ ด้านสมานัตตา รองลงมา คือ ด้านอัตถจริยา ด้านปิยวาจา ตามลำดับ และหลักการบริหารโดยใช้สังคหวัตถุ 4 น้อยที่สุด คือ ด้านทาน 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามเพศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านอายุและวุฒิทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านทานและด้านปิยวาจาไม่แตกต่างกัน แต่ด้านอัตถจริยาและสมานัตตามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิทธิพร เกษจ้อย (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลกัธรรมสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุบ้านหนองเม็ก ตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ได้ทำการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุ บ้านหนองเม็ก ตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น รวมทั้งสิ้น 90 คน ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนรับสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิงจำนวน 51 คน ร้อยละ 56.67 และเป็นเพศชายจำนวน 39 คน ร้อยละ 43.33 , มีอายุระหว่าง 60-65 ปีจำนวน 37 คน ร้อยละ 41.11 มีอายุระหว่าง 66-70 ปี จำนวน 32 คน ร้อยละ 35.56 และมีอายุ 71 ปีขึ้นไปจำนวน 21 คน ร้อยละ 23.33 , ผู้สูงอายุส่วนมากจบการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 85 คนร้อยละ 94.44 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 5 คน ร้อยละ 5.55 ส่วนมากผู้สูงอายุประกอบอาชีพเกษตรกรรมจำนวน 76 คน ร้อยละ 87.78 มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 6 คนร้อยละ 6.66 ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 3 คน ร้อยละ 3.33 รับราชการบำนาญจำนวน 2 คน ร้อยละ 2.22 ส่วนมากผู้สูงอายุมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือนจำนวน 58 คน ร้อยละ 64.45 มีรายได้ 5,001-10,000 บาท/เดือนจำนวน 25 คน ร้อยละ 27.78 และมีรายได้ 10,001-20,000 บาท/เดือนจำนวน 7 คน ร้อยละ 7.77

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1997, pp. 17-19) และหลักสังคหวัตถุ 4 (พระไตรปิฎกเล่มที่ 21) (2539) มาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย “การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด” ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิ ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ที่ได้ทำการขออนุญาตขึ้นทะเบียนและชำระค่าธรรมเนียมกับเทศบาลเมือง จำนวน 433 คน (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด, 30 ตุลาคม 2565)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะที่ได้ทำการขออนุญาตขึ้นทะเบียนและชำระค่าธรรมเนียมกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ 205 คน โดยการเทียบตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (ส่งศรี ชมพูวงศ์, 2554, หน้า 113)

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จของ เครจซี และ มอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan) (ส่งศรี ชมพูวงศ์, 2554, หน้า 113) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 205 คน

3.2.2 สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลาก ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มแบบตัวอย่าง ดังนี้

1. จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนขออนุญาตจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

2. เขียนชื่อ ผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนขออนุญาตจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดลงในแผ่นกระดาษ โดยใช้ 1 ชื่อต่อ 1 แผ่น แล้วม้วนแผ่นกระดาษลงในกล่องแล้วเขย่าให้คละกัน

3. จับขึ้นมาทีละแผ่นโดยแต่ละครั้งที่หยิบมาได้ต้องนำมาแผ่นฉลากมาจดบันทึกไว้ว่าเป็นของใครทำอยู่อย่างนี้เรื่อยไปจนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามแนววัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close – Ended Questionnaire) จำแนกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ลักษณะแบบสอบถามมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามหลักวิธีการของลิเคิร์ต (R.A. Likert) โดยการแบ่งระดับในการวัดออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ มาก
3 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

3.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างตามกรอบที่จะได้ทำการวิจัย โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

3.4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด และเกี่ยวข้องกับงานวิจัย

3.4.2 ศึกษาหลักการสร้างเครื่องมือประเภทมาตราส่วนประมาณค่า และกำหนดประเด็นตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม

3.4.3 สร้างแบบสอบถามโดยประยุกต์และเก็บความหมาย รายละเอียดจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรมาเขียนข้อคำถามขึ้น และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับกรอบที่กำหนดไว้ความถูกต้อง และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงต่อไป

3.4.4 แก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาเสนะแนะ และนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ทั้งด้านโครงสร้างเนื้อหา และสำนวนภาษาครอบคลุมตามแนวทางการสร้างเครื่องมือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1. พระครูสมุห์ ศิลาศักดิ์ สุเมโธ, ดร.

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการร้อยเอ็ด
อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

การศึกษา : ร.ด. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พธ.บ. (รัฐศาสตร์)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. พระครูสีลสราธิคุณ, ดร.

ตำแหน่ง : อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

การศึกษา : พธ.ด. (ปรัชญา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พธ.ม. (ปรัชญา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พธ.บ. (ศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. นางนงพงา กอธวัช

ตำแหน่ง : หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

การศึกษา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item Objective Congruence Index) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, หน้า 95) มีเกณฑ์ ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นเป็นข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นไม่เป็นข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

นำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตร

3.4.5 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจและปรับปรุงแก้ไขให้ตรงตามวัตถุประสงค์และแนวคิดทฤษฎี ทั้งสำนวนการใช้ภาษาและคำชี้แจงแล้วนำมาทำความสอดคล้องและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้เทคนิค IOC ได้ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67-1.00 เป็นข้อคำถามที่ใช้ได้

3.4.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ประกอบการที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 96) ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .272 - .755 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.78

3.4.7 นำแบบสอบถามที่ทำการทดลองและปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย และขอคำแนะนำการจัดทำฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาในโอกาสต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ประสานงานกับงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลถึงผู้บริหารของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลทำการวิจัย

3.5.2 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3.5.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการชี้แจงรายระเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟังโดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถามและได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาอีกครั้ง และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100

3.5.4 เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วทั้งหมดเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจความสมบูรณ์ทั้งฉบับ

3.6.2 นำแบบสอบถามที่เลือกไว้แล้ว ดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์

3.6.3 นำคะแนนที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3.6.4 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งในภาพรวม รายด้านและเป็นรายข้อ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121) แล้วแปรผลตามเกณฑ์การวิเคราะห์แต่ละข้อ ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3.6.5 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้

3.6.6 ทดสอบเพื่อการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยทดสอบค่า t-test และค่า F-test (One – way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe’s Method)

3.6.7 นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7.1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) ค่า IOC (Index of item objective congruence) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 70-71)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 83) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2}\right)$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่น หรือค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

s_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3) การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 96-99) ดังนี้

$$r_{XY} = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\{N\sum X^2 - (\sum X)^2\}\{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ r_{XY} แทน อำนาจจำแนก

X แทน คะแนนแต่ละข้อ

Y แทน คะแนนรวมทั้งฉบับ

N แทน จำนวนผู้ให้ข้อมูลหรือกลุ่มต่างๆ

3.7.2. ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1) ค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 122) ดังนี้

$$P = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ค่าความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 124) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 126) ดังนี้

$$S.D. = \frac{\sqrt{n\sum fx^2 - (\sum n \sum fx)^2}}{n\ (n-1)}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

X^2 แทน ผลรวมกำลังสอง ของคะแนนในกลุ่ม

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\sum$ แทน ผลรวม

4) ค่า t-test ในการเปรียบเทียบตัวแปลอิสระแก่กัน (Independent) คำนวณจากสูตร (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548, หน้า 19) ดังนี้

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจง แบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\overline{X}_1$ $\overline{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

s_1^2 s_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1 n_2 แทน จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

5) ค่า F – test (One – way ANOVA) ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป คำนวณจากสูตร (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548, หน้า 109) ดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช่พิจารณาใน F-distribution

MS_b แทน ค่าแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ค่าแปรปรวนระหว่างภายในกลุ่ม

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ทดสอบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่ม
F	แทน	ทดสอบความแตกต่างระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้/วัน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t - test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้/วัน ใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และคำนวณร้อยละ (Percentage) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตาม ตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
เพศ		
1. ชาย	101	49.27
2. หญิง	104	50.73
รวม	**205**	**100.00**
อายุ		
1. ต่ำกว่า 20 ปี	30	14.64
2. 20 – 40 ปี	71	34.63
3. 41 – 60 ปี	82	40.00
4. 61 ปี ขึ้นไป	22	10.73
รวม	**205**	**100.00**
ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	55	26.83
2. ระดับปริญญาตรี	111	54.15

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
3. สูงกว่าระดับปริญญาตรี	39	19.02
รวม	**205**	**100.00**
รายได้/วัน		
1. น้อยกว่า 500 บาท	74	36.10
2. 500 - 1,000 บาท	98	47.80
3. 1,001 บาทขึ้นไป	33	16.10
รวม	**205**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 50.73 และเพศชาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 49.27 อายุ 41 - 60 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ อายุ 20 - 40 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 34.63 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 14.64 และอายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 10.73 ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 54.15 รองลงมา คือ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 26.83 และสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.02 รายได้ 500 - 1,000 บาท/วัน จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 47.80 รองลงมา คือ รายได้น้อยกว่า 500 บาท/วัน จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 และรายได้ 1,001 บาทขึ้นไป/วัน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4		ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1.	การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ	4.47	0.70	3	มาก
2.	การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ	4.54	0.65	1	มากที่สุด
3.	การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	4.54	0.66	1	มากที่สุด
4.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	4.52	0.66	2	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		**4.52**	**0.67**	**-**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยนเท่ากันสองด้าน คือ การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.65) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.66) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.66) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.70)

ตารางที่ 4.3 **ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ**

การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ท่านมีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐในการเสนอแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะด้วยความเสียสละ (ทาน)	4.35	0.80	8	มาก
2. เจ้าหน้าที่รัฐมีการช่วยเหลืออธิบายให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะให้กับท่าน เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจร่วมกันในการแก้ปัญหาการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ทาน)	4.50	0.68	3	มาก
3. เจ้าหน้าที่รัฐ อธิบายให้ความรู้ ความเข้าใจถึงกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ด้วยกิริยาวาจาที่สุภาพ (ปิยวาจา)	4.57	0.68	1	มากที่สุด
4. ท่านชี้แจงปัญหาอุปสรรคของการปฏิบัติตามกฎหมายการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ด้วยกิริยาวาจาที่สุภาพ เพื่อการแก้ไขปัญหา ต่อเจ้าหน้าที่ (ปิยวาจา)	4.54	0.63	2	มากที่สุด
5. ท่านได้ร่วมตัดสินใจในข้อตกลงและช่วยเหลือหน่วยงานรัฐหรือผู้ประกอบการรายอื่นๆ เมื่อมีการร้องขอในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่สาธารณะ ด้วยน้ำใจให้ประโยชน์แก่กันและกัน (อัตถจริยา)	4.40	0.65	7	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

	การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
6.	ท่านมีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐในการเสนอแนวทาง การพิจารณาวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่อาจเกิดจากการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะด้วยการประพฤติประโยชน์ให้แก่กันและกัน (อัตถจริยา)	4.47	0.70	5	มาก
7.	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาเมื่อเกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะบริเวณสถานประกอบการของท่านอย่างเสมอต้นเสมอปลาย (สมานัตตา)	4.41	0.77	6	มาก
8.	หน่วยงานรัฐได้มีการลงพื้นที่ สอบถามข้อมูลเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะอย่างต่อเนื่องเสมอต้นเสมอปลาย (สมานัตตา)	4.48	0.70	4	มาก
	รวมเฉลี่ย	**4.47**	**0.70**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ อธิบายให้ความรู้ ความเข้าใจถึงกฎหมายระเบียบ หลักเกณฑ์ในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ด้วยกิริยาวาจาที่สุภาพ (ปิยวาจา) ($\overline{X}$ = 4.57, S.D. = 0.68) รองลงมา คือ ท่านชี้แจงปัญหาอุปสรรคของการปฏิบัติตามกฎหมายการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ด้วยกิริยาวาจาที่สุภาพ เพื่อการแก้ไขปัญหา ต่อเจ้าหน้าที่ (ปิยวาจา) ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐในการเสนอแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะด้วยความเสียสละ (ทาน) ($\overline{X}$ = 4.35, S.D. = 0.80)

ตารางที่ 4.4 **ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ**

การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ		ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1.	ท่านได้มีการเสียสละ ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ หรือแรงงานเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่สาธารณะบริเวณสถานประกอบการของท่านให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด (ทาน)	4.29	0.69	7	มาก
2.	ท่านได้มีการแบ่งปันเสียสละพื้นที่บริเวณสถานประกอบการของท่านเป็นครั้งคราวหากมีการร้องขอใช้พื้นที่เพื่อเป็นสาธารณะประโยชน์อื่นๆ (ทาน)	4.76	0.45	3	มากที่สุด
3.	เจ้าหน้าที่รัฐใช้วาจาที่สุภาพเรียบร้อยกับท่านในการขอความร่วมมือปฏิบัติการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ปิยวาจา)	4.57	0.69	4	มากที่สุด
4.	ท่านใช้วาจาที่สุภาพเรียบร้อยกับเจ้าหน้าที่รัฐเมื่อมีการขอความร่วมมือจากท่านเพื่อจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย (ปิยวาจา)	4.86	0.42	1	มากที่สุด
5.	ท่านได้ประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นประโยชน์แก่กันและกันในการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อการจัดระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะ (อัตถจริยา)	4.24	0.95	8	มาก
6	ท่านได้ช่วยเหลือกันและกันกับผู้ประกอบการรายอื่น ในการคงความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่สาธารณะ แม้จะไม่ได้เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการของท่านโดยตรง (อัตถจริยา)	4.46	0.80	5	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ		ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
7.	ท่านมีการปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เป็นประจำเสมอต้นเสมอปลาย แม้หน่วยงานรัฐไม่ได้มากวดขันการจัดระเบียบความเรียบร้อยในพื้นที่สถานประกอบการของท่าน (สมานัตตา)	4.31	0.75	6	มาก
8.	ท่านได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้ผู้ประกอบการรายอื่น ในความเป็นระเบียบเรียบร้อยในพื้นที่สาธารณะด้วยแบบอย่างที่ดีเสมอต้นเสมอปลาย (สมานัตตา)	4.80	0.44	2	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	**4.54**	**0.65**	**-**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ โดยรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ท่านใช้วาจาที่สุภาพเรียบร้อยกับเจ้าหน้าที่รัฐเมื่อมีการขอความร่วมมือจากท่านเพื่อจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย (ปิยวาจา) ($\overline{X}$ = 4.86, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ ท่านได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้ผู้ประกอบการรายอื่น ในความเป็นระเบียบเรียบร้อยในพื้นที่สาธารณะด้วยแบบอย่างที่ดีเสมอต้นเสมอปลาย (สมานัตตา) ($\overline{X}$ = 4.80, S.D. = 0.44) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านได้ประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นประโยชน์แก่กันและกันในการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อการจัดระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะ (อัตถจริยา) ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.95)

ตารางที่ 4.5 **ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ โดยรวมและรายข้อ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์**

	การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1.	ท่านมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการรายอื่นเมื่อได้รับประโยชน์จากการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ทาน)	4.39	0.76	8	มาก
2.	ท่านเคยได้รับการแบ่งปันประโยชน์ต่างๆจากผู้ประกอบการรายอื่นเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะบริเวณสถานประกอบการของท่าน (ทาน)	4.52	0.62	5	มากที่สุด
3.	เจ้าหน้าที่รัฐใช้วาจาที่ไพเราะเหมาะสมในการขอความร่วมมือจากท่านเพื่อแบ่งปันการใช้ประโยชน์พื้นที่สาธารณะใกล้เคียงท่านโดยที่ท่านก็รู้สึกเต็มใจ (ปิยวาจา)	4.57	0.71	4	มากที่สุด
4.	ท่านเห็นผู้ประกอบการรายอื่นไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ท่านได้ขอความร่วมมือให้ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ร่วมกันด้วยวาจาที่ไพเราะเหมาะสม (ปิยวาจา)	4.62	0.66	3	มากที่สุด
5.	เมื่อท่านได้รับประโยชน์โดยตรงจากความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่ ท่านได้แบ่งปันผลประโยชน์อื่นๆให้ผู้ใช้พื้นที่บริเวณใกล้เคียงกันเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน (อัตถจริยา)	4.47	0.65	6	มาก
6.	ท่านได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐในกรณีที่เกิดผลกระทบจากการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (อัตถจริยา)	4.65	0.58	1	มากที่สุด

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

	การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
7.	ท่านได้แบ่งปันประโยชน์ให้กับประชาชนอยู่เสมอ (สมานัตตา)	4.45	0.66	7	มาก
8.	ท่านเห็นผู้ประกอบการรายอื่นได้แบ่งปันประโยชน์ให้คนอื่นอยู่เสมอ (สมานัตตา)	4.63	0.67	2	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	**4.54**	**0.66**	**-**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ท่านได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐในกรณีที่เกิดผลกระทบจากการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (อัตถจริยา) ($\overline{X}$ = 4.65, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ท่านเห็นผู้ประกอบการรายอื่นได้แบ่งปันประโยชน์ให้คนอื่นอยู่เสมอ (สมานัตตา) ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.67) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการรายอื่นเมื่อได้รับประโยชน์จากการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ทาน) ($\overline{X}$ = 4.39, S.D. = 0.76)

ตารางที่ 4.6 **ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ**

	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1.	ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือหน่วยงานรัฐประเมินผลการปฏิบัติงานการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ทาน)	4.31	0.71	8	มาก
2.	ท่านได้มีส่วนร่วมในการวัดผลงานเจ้าหน้าที่จัดระเบียบความเรียบร้อยด้วยใจบริสุทธิ์ (ทาน)	4.63	0.64	2	มากที่สุด
3.	ท่านใช้วาจาที่สุภาพ มีเหตุผล เมื่อมีการขอความร่วมมือในการประเมินการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐ (ปิยวาจา)	4.52	0.61	6	มากที่สุด
4.	ท่านได้ร่วมประเมินเจ้าหน้าที่รัฐว่ามีการพูดจาด้วยถ้อยคำจริงใจมีเหตุมีผล ในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ปิยวาจา)	4.65	0.55	1	มากที่สุด
5.	ท่านได้ร่วมประเมินการปฏิบัติการจัดระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะโดยไม่หวังประโยชน์ตอบแทนจากหน่วยงานรัฐ (อัตถจริยา)	4.36	0.67	7	มาก
6.	ท่านยินดีปรับปรุงแก้ไขเมื่อได้รับการประเมินว่าสถานประกอบการท่านสมควรได้รับการแก้ไข (อัตถจริยา)	4.53	0.70	5	มากที่สุด
7.	ท่านพบความไม่โปร่งใสหรือสิ่งผิดปกติอื่นๆ ท่านจะแจ้งหน่วยงานเจ้าหน้าที่นั้นให้ทราบอยู่สม่ำเสมอ (สมานัตตา)	4.56	0.70	4	มากที่สุด
8.	ท่านได้สังเกตการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะของผู้ประกอบการรายอื่นๆและเจ้าหน้าที่อยู่สม่ำเสมอ (สมานัตตา)	4.58	0.66	3	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	**4.52**	**0.66**	**-**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ท่านได้ร่วมประเมินเจ้าหน้าที่รัฐว่ามีการพูดจาด้วยถ้อยคำจริงใจมีเหตุมีผล ในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ปิยวาจา) ($\overline{X}$ = 4.65, S.D. = 0.55) รองลงมา คือ ท่านได้มีส่วนร่วมในการวัดผลงานเจ้าหน้าที่จัดระเบียบความเรียบร้อยด้วยใจบริสุทธิ์ (ทาน) ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = 0.64) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือหน่วยงานรัฐประเมินผลการปฏิบัติงานการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ทาน) ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = 0.71)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้/วัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ผู้ประกอบการที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้/วัน ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.7-4.14

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4	เพศ					
	ชาย (n =101)			หญิง (n = 104)		
	($\overline{X}$)	S.D.	แปลผล	($\overline{X}$)	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ	4.51	0.42	มากที่สุด	4.42	0.40	มากที่สุด
2. การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ	4.57	0.36	มากที่สุด	4.50	0.33	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	4.52	0.44	มากที่สุด	4.55	0.41	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	4.54	0.37	มากที่สุด	4.49	0.31	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**4.54**	**0.40**	**มากที่สุด**	**4.49**	**0.36**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ ดังนี้

1. เพศชาย โดยรวมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากที่สุด

($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.40) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ที่สุด ($\overline{X}$ = 4.57, S.D. = 0.36) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.37) ส่วนด้านที่มีข้อเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.51, S.D. = 0.42)

2. เพศหญิง โดยรวมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.36) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.55, S.D. = 0.41) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ที่สุด ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.33) ส่วนด้านที่มีข้อเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.42, S.D. = 0.40)

ตารางที่ 4.8 วิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4	เพศ						t	Sig
	ชาย (n = 101)			หญิง (n = 104)				
	($\overline{X}$)	S.D.	แปลผล	($\overline{X}$)	S.D.	แปลผล		
1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ	4.51	0.42	มากที่สุด	4.42	0.40	มากที่สุด	1.48	0.14
2. การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ	4.57	0.36	มากที่สุด	4.50	0.33	มากที่สุด	1.38	0.17
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	4.52	0.44	มากที่สุด	4.55	0.41	มากที่สุด	-0.52	0.61
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	4.54	0.37	มากที่สุด	4.49	0.31	มากที่สุด	1.01	0.31
รวมเฉลี่ย	**4.54**	**0.40**	**มากที่สุด**	**4.49**	**0.36**	**มากที่สุด**	**0.84**	**0.31**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.9 **ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ**

การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4	อายุ											
	ต่ำกว่า 20 ปี (n = 30)			20 - 40 ปี (n = 71)			41 – 60 ปี (n = 82)			61 ปี ขึ้นไป (n = 22)		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ	4.43	0.47	มาก	4.45	0.41	มาก	4.48	0.41	มาก	4.51	0.41	มากที่สุด
2. การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ	4.50	0.37	มาก	4.53	0.35	มากที่สุด	4.55	0.36	มากที่สุด	4.54	0.28	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	4.46	0.39	มาก	4.55	0.45	มากที่สุด	4.54	0.45	มากที่สุด	4.57	0.30	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	4.45	0.49	มาก	4.53	0.31	มากที่สุด	4.54	0.31	มากที่สุด	4.49	0.34	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.46**	**0.43**	**มาก**	**4.52**	**0.38**	**มากที่สุด**	**4.53**	**0.38**	**มากที่สุด**	**4.53**	**0.33**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ ปรากฏดังนี้

1. อายุต่ำกว่า 20 ปี โดยรวมการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.43) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.37) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.39) ส่วนด้านที่มีค่าฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.47)

2. อายุ 20 - 40 ปี โดยรวมการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.38) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.55, S.D. = 0.45) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.53, S.D. = 0.35) ส่วนด้านที่มีค่าฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.41)

3. อายุ 41 – 60 ปี โดยรวมการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.53, S.D. = 0.38) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.55, S.D. = 0.36) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.45) ส่วนด้านที่มีค่าฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.41)

4. อายุ 61 ปี ขึ้นไป โดยรวมการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.53, S.D. = 0.33) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.57, S.D. = 0.30) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.28) ส่วนด้านที่มีค่าฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.34)

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4	**แหล่งความแปรปรวน**	**SS**	**df**	**MS**	**F**	**Sig**
1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	.084	3	.028	.160	.923
	ภายในกลุ่ม	35.153	201	.175		
	รวม	**35.237**	**204**			
2. การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	.068	3	.023	.186	.906
	ภายในกลุ่ม	24.613	201	.122		
	รวม	**24.681**	**204**			
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	.210	3	.070	.385	.764
	ภายในกลุ่ม	36.528	201	.182		
	รวม	**36.738**	**204**			
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	.229	3	.076	.653	.582
	ภายในกลุ่ม	23.535	201	.117		
	รวม	**23.764**	**204**			
รวมเฉลี่ย	**ระหว่างกลุ่ม**	**.148**	**3**	**0.049**	**0.346**	**0.794**
	ภายในกลุ่ม	**29.957**	**201**	**.149**		
	รวม	**30.105**	**204**			

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4	ระดับการศึกษา								
	ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (n = 55)			ระดับปริญญาตรี (n = 111)			สูงกว่าระดับปริญญาตรี (n = 39)		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ	4.49	0.43	มาก	4.44	0.42	มาก	4.50	0.37	มาก
2. การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ	4.56	0.37	มากที่สุด	4.54	0.34	มากที่สุด	4.48	0.35	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	4.56	0.40	มากที่สุด	.51	0.44	มากที่สุด	4.59	0.40	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	4.54	0.41	มากที่สุด	.52	0.30	มากที่สุด	4.47	0.33	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.54**	**0.40**	**มากที่สุด**	**4.50**	**0.38**	**มากที่สุด**	**4.51**	**0.36**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏดังนี้

1. ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี โดยรวมการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.40) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.40) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.37) ส่วนด้านที่มีค่าฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.43)

2. ระดับปริญญาตรี โดยรวมการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.38) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.34) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.30) ส่วนด้านที่มีค่าฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.44, S.D. = 0.42)

3. สูงกว่าระดับปริญญาตรี โดยรวมการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.51, S.D. = 0.36) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.40) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.37) ส่วนด้านที่มีค่าฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.33)

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4		แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1.	การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	.151	2	.075	.434	.649
		ภายในกลุ่ม	35.086	202	.174		
		รวม	**35.237**	**204**			
2.	การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	.153	2	.077	.631	.533
		ภายในกลุ่ม	24.528	202	.121		
		รวม	**24.681**	**204**			
3.	การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	.231	2	.115	.638	.530
		ภายในกลุ่ม	36.508	202	.181		
		รวม	**36.738**	**204**			
4.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	.104	2	.052	.446	.641
		ภายในกลุ่ม	23.660	202	.117		
		รวม	**23.764**	**204**			
รวมเฉลี่ย		**ระหว่างกลุ่ม**	**.160**	**2**	**.080**	**.537**	**.588**
		ภายในกลุ่ม	**29.946**	**202**	**.148**		
		รวม	**30.105**	**204**			

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามรายได้/วัน

การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4	รายได้/วัน								
	น้อยกว่า 500 บาท (n = 74)			500 - 1,000 บาท (n = 98)			1,001 บาทขึ้นไป (n = 33)		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ	4.54	0.41	มากที่สุด	4.40	0.41	มาก	4.47	0.43	มาก
2. การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ	4.58	0.35	มากที่สุด	4.52	0.34	มากที่สุด	4.48	0.37	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	4.56	0.39	มากที่สุด	4.53	0.45	มากที่สุด	4.52	0.43	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	4.54	0.39	มากที่สุด	4.51	0.30	มากที่สุด	4.48	0.35	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.56**	**0.39**	**มากที่สุด**	**4.49**	**0.37**	**มาก**	**4.49**	**0.40**	**มาก**

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามรายได้/วัน ปรากฏดังนี้

1. น้อยกว่า 500 บาท โดยรวมการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.39) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.58, S.D. = 0.35) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.39) ส่วนด้านที่มีค่าฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.39)

2. 500 - 1,000 บาท โดยรวมการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.37) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.53, S.D. = 0.45) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.34) ส่วนด้านที่มีค่าฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.40, S.D. = 0.41)

3. 1,001 บาทขึ้นไป โดยรวมการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.40) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.37) ส่วนด้านที่มีค่าฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.43)

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามรายได้/วัน

การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	.822	2	.411	2.413	.092
	ภายในกลุ่ม	34.414	202	.170		
	รวม	**35.237**	**204**			
2. การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	.320	2	.160	1.326	.268
	ภายในกลุ่ม	24.361	202	.121		
	รวม	**24.681**	**204**			
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	.038	2	.019	.106	.900
	ภายในกลุ่ม	36.700	202	.182		
	รวม	**36.738**	**204**			
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	.079	2	.039	.336	.715
	ภายในกลุ่ม	23.685	202	.117		
	รวม	**23.764**	**204**			
รวมเฉลี่ย	**ระหว่างกลุ่ม**	**.315**	**2**	**.157**	**1.045**	**.494**
	ภายในกลุ่ม	**29.790**	**202**	**.148**		
	รวม	**30.105**	**204**			

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามรายได้/วัน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้ประกอบการได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หลักการครองใจคน หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้ วิธีทำให้คนรัก หลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่กันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ทาน การให้ การเสียสละ การแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น ช่วยปลูกฝังให้เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว แบ่งปันกัน (แบ่งปันไปมา) 2) ปิยวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เหมาะกับกาลเทศะ พูดดีต่อกัน (พูดจาจับใจ) 3) อัตถจริยา ช่วยเหลือกัน (ช่วยกิจกันไป) 4) สมานัตตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ โดยประพฤติตัวให้มีความเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวดีต่อกัน (ความเป็นกันเอง) ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ได้แก่ ควรมีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หลักการครองใจคน ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐในการเสนอแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะด้วยความเสียสละ ควรมีการร่วมตัดสินใจในข้อตกลงและช่วยเหลือหน่วยงานรัฐหรือผู้ประกอบการรายอื่นๆ เมื่อมีการร้องขอในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่สาธารณะ ด้วยน้ำใจให้ประโยชน์แก่กันและกัน โดยมีการสอบถามข้อมูลเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะอย่างต่อเนื่องเสมอต้นเสมอปลาย

2. การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ได้แก่ ควรมีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 ไปใช้ในการบริการเพื่อให้มีความเป็นกันเองกับผู้ประกอบการ ควรให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้วาจาที่สุภาพเรียบร้อยกับผู้ประกอบการในการขอความร่วมมือปฏิบัติการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะเพื่อช่วยเหลือกันและกันกับผู้ประกอบการรายอื่น ในการคงความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่สาธารณะ แม้จะไม่ได้เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการของผู้ประกอบการโดยตรง และควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้ผู้ประกอบการรายอื่นในความเป็นระเบียบเรียบร้อยในพื้นที่สาธารณะด้วยแบบอย่างที่ดีเสมอต้นเสมอปลาย

3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ได้แก่ ควรมีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หลักการครองใจคน

ควรให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการรายอื่นเมื่อได้รับประโยชน์จากการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ควรให้ผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับประโยชน์โดยตรงจากความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่ โดยได้แบ่งปันผลประโยชน์อื่นๆ ให้ผู้ใช้พื้นที่บริเวณใกล้เคียงกันเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ได้แก่ ควรมีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมอันเป็นข้อปฏิบัติสำหรับการสงเคราะห์ซึ่งกันและกันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคนและประสานหมู่ชนไว้ให้มีความรักใคร่สามัคคี มีความปรารถนาดีต่อกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จัดสวัสดิการที่ดีและสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ประกอบการ ควรส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือหน่วยงานรัฐในการประเมินผลการปฏิบัติงานการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ควรมีการประเมินการปฏิบัติการจัดระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะโดยไม่หวังประโยชน์ตอบแทนจากหน่วยงานรัฐ

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด” ในครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการ ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการ ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการ ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ที่ได้ทำการขออนุญาตขึ้นทะเบียนและชำระค่าธรรมเนียมกับเทศบาลเมือง จำนวน 433 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 205 คน และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean = $\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) ค่า t-test แบบ (Independent) และ F-test (One – way ANOVA) ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

1. การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 50.73 และเพศชาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 49.27 อายุ 41 - 60 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ อายุ 20 - 40 ปี จำนวน

71 คน คิดเป็นร้อยละ 34.63 อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 14.64 และอายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 10.73 ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 54.15 รองลงมา คือ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 26.83 และสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.02 รายได้ 500 - 1,000 บาท/วัน จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 47.80 รองลงมา คือ รายได้น้อยกว่า 500 บาท/วัน จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 และรายได้ 1,001 บาทขึ้นไป/วัน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปค่าเฉลี่ยต่ำ เจ้าหน้าที่รัฐอธิบายให้ความรู้ความเข้าใจถึงกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ด้วยกิริยาวาจาที่สุภาพ (ปิยวาจา) รองลงมา คือ ท่านชี้แจงปัญหาอุปสรรคของการปฏิบัติตามกฎหมายการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะด้วยกิริยาวาจาที่สุภาพ เพื่อการแก้ไขปัญหา ต่อเจ้าหน้าที่ (ปิยวาจา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐในการเสนอแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะด้วยความเสียสละ (ทาน)

1.2 การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ ท่านใช้วาจาที่สุภาพเรียบร้อยกับเจ้าหน้าที่รัฐเมื่อมีการขอความร่วมมือจากท่านเพื่อจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย (ปิยวาจา) รองลงมา คือ ท่านได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้ผู้ประกอบการรายอื่น ในความเป็นระเบียบเรียบร้อยในพื้นที่สาธารณะด้วยแบบอย่างที่ดีเสมอต้นเสมอปลาย (สมานัตตา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้ประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นประโยชน์แก่กันและกันในการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อการจัดระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะ (อัตถจริยา)

1.3 การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ท่านได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐในกรณีที่เกิดผลกระทบจากการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (อัตถจริยา) รองลงมา คือ ท่านเห็นผู้ประกอบการรายอื่นได้แบ่งปันประโยชน์ให้คนอื่นอยู่เสมอ (สมานัตตา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ท่านมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการรายอื่นเมื่อได้รับประโยชน์จากการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ทาน)

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ท่านได้ร่วมประเมินเจ้าหน้าที่รัฐว่ามีการพูดจาด้วยถ้อยคำจริงใจมีเหตุมีผล ในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ปิยวาจา) รองลงมา คือ ท่านได้มีส่วนร่วมในการวัดผลงานเจ้าหน้าที่จัดระเบียบความเรียบร้อยด้วยใจบริสุทธิ์

(ทาน) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือหน่วยงานรัฐประเมินผลการปฏิบัติงานการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ทาน)

2. ผลการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ของผู้ประกอบการที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่างกัน ดังนี้

2.1 ผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีเพศ ต่างกันมีมีส่วนร่วมต่อการจัดระเบียบในการใช้พื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

2.2 ผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีอายุ ต่างกันมีส่วนร่วมต่อการจัดระเบียบในการใช้พื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

2.3 ผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีส่วนร่วมต่อการจัดระเบียบในการใช้พื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

2.4 ผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีรายได้ ต่างกันมีส่วนร่วมต่อการจัดระเบียบในการใช้พื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้ประกอบการได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หลักการครองใจคน หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้ วิธีทำให้คนรัก หลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่กันด้วยความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ทาน การให้ การเสียสละ การแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น ช่วยปลูกฝังให้เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว แบ่งปันกัน (แบ่งปันไปมา) 2) ปิยวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เหมาะกับกาลเทศะ พูดดีต่อกัน (พูดจาจับใจ) 3) อัตถจริยา ช่วยเหลือกัน (ช่วยกิจกันไป) 4) สมานัตตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ โดยประพฤติตัวให้มีความเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวดีต่อกัน (ความเป็นกันเอง) ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ได้แก่ ควรมีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หลักการครองใจคน ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐในการเสนอแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะด้วยความเสียสละ ควรมีการร่วมตัดสินใจในข้อตกลงและช่วยเหลือหน่วยงานรัฐหรือผู้ประกอบการรายอื่นๆ เมื่อมีการร้องขอในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่สาธารณะ ด้วยน้ำใจให้ประโยชน์แก่กันและกัน โดยมีการสอบถามข้อมูลเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะอย่างต่อเนื่องเสมอต้นเสมอปลาย

3.2 การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ ได้แก่ ควรมีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 ไปใช้ในการบริการเพื่อให้มีความเป็นกันเองกับผู้ประกอบการ ควรให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้วาจาที่สุภาพเรียบร้อยกับผู้ประกอบการในการขอความร่วมมือปฏิบัติการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะเพื่อช่วยเหลือกันและกันกับผู้ประกอบการรายอื่น ในการคงความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่สาธารณะ แม้จะไม่ได้เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการของผู้ประกอบการโดยตรง และควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้ผู้ประกอบการรายอื่นในความเป็นระเบียบเรียบร้อยในพื้นที่สาธารณะด้วยแบบอย่างที่ดีเสมอต้นเสมอปลาย

3.3 การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ได้แก่ ควรมีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หลักการครองใจคน ควรให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการรายอื่นเมื่อได้รับประโยชน์จากการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ควรให้ผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับประโยชน์โดยตรงจากความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่ โดยได้แบ่งปันผลประโยชน์อื่นๆ ให้ผู้ใช้พื้นที่บริเวณใกล้เคียงกันเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน

3.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ ได้แก่ ควรมีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมอันเป็นข้อปฏิบัติสำหรับการสงเคราะห์ซึ่งกันและกันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคนและประสานหมู่ชนไว้ให้มีความรักใคร่สามัคคี มีความปรารถนาดีต่อกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จัดสวัสดิการที่ดีและสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ประกอบการ ควรส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือหน่วยงานรัฐในการประเมินผลการปฏิบัติงานการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ควรมีการประเมินการปฏิบัติการจัดระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะโดยไม่หวังประโยชน์ตอบแทนจากหน่วยงานรัฐ

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองด้าน คือ การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ รองลงมาการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานที่ประกอบการในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นสถานที่ของผู้ประกอบการที่มีลักษณะการค้าหลากหลายประเภทสินค้าโดยส่วนใหญ่จะอยู่ในแหล่งชุมชนที่มีผู้คนสัญจรพลุกพล่าน เช่น ชุมชนย่านตลาดสดหรือย่านใกล้ศูนย์ราชการ โดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าอาทิเช่น สินค้าประเภทเพื่อการอุปโภคบริโภค เช่น ร้านจำหน่ายวัตถุดิบในการประกอบอาหาร ร้านโชว์ห่วยต่างๆ สินค้าประเภทเสื้อผ้าเครื่องประดับ สินค้าประเภทใช้สอย หรือประเภทบริการอื่นๆ เช่น ร้านอาหาร ร้านเสริมสวย ตัดผม ร้านซ่อมรถ ฯลฯ ซึ่งสถานประกอบการส่วนใหญ่จะติดกับพื้นที่สาธารณะทั้งแบบร้านที่มีที่อาคารถาวร ร้านที่มีที่ตั้งประจำหรือประเภทเคลื่อนที่ ปัญหาการใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกันของผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไปจึงมีให้เห็นอยู่ โดยเฉพาะทางเท้าและถนน ปัจจุบันในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีผู้ประกอบกิจการการค้าทั้งประเภทร้านค้าประจำที่หรือประเภทเคลื่อนที่รวมไปจนถึงบ้านเรือนที่มีพื้นที่ติดฟุตบาททางเท้าซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะ ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะโดยเฉพาะการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องด้วยผู้ประกอบการในพื้นที่จะทราบปัญหาที่มีอยู่ ซึ่งหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระเบียบความเรียบร้อยจะได้นำข้อมูลเพื่อมาเป็นแนวทางร่วมกับผู้ประกอบการเพื่อการแก้ปัญหาให้ตรงปัญหา โดยใช้ความรู้ความเข้าใจมาแก้ไขปัญหาร่วมกันตามลักษณะรูปแบบต่างๆ ของการมีส่วนร่วม ซึ่งการทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เมตต์ เมตต์การุณ์จิต (2553, หน้า 16) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีส่วนช่วยเหลือระหว่างกัน ด้วยจิตใจและอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม และ มณฑล จันทร์แจมใส (2551, หน้า 6) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของบุคคลจะต้องมีและเกิดขึ้นมาโดยตลอด ทั้งนี้เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการ การบริหารจัดการดำเนินงานตามแผน การเสียสละกำลังแรงงานของบุคคล ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ กำลังเงินหรือทรัพยากรที่มีอยู่ รวมทั้ง

สอดคล้องกับแนวคิดของ สุพิศวง ธรรมพันธา (2543, หน้า 55) การจัดระบบหรือโครงสรางของสังคมที่สอดคลองเหมาะสมกับสถานการณ จนเกิดความสงบสุขทางสังคมขึ้น ซึ่งยอมตองมีการพัฒนาปรับปรุง และเลือกสรรแบบแผนความสัมพันธทางสังคมของสมาชิก ตลอดทั้งระเบียบวิธีควบคุมทางสังคมที่มีประสิทธิผล กำหนดใหเปนแนวปฏิบัติของมวลสมาชิก

ผลการวิจัยในครั้งนี้ยังสอดกับงานวิจัยของ เสริมพงษ์ อยู่โต (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขต บางคอแหลม กรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด และด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดได้แก่ด้านการรับผลประโยชน์รองลงมาเป็นด้านการตัดสินใจ และด้านที่มีส่วนร่วมของประชาชนน้อยที่สุดได้แก่ด้านการดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และอาชีพที่แตกต่างกันของประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนอายุและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันในด้านการตัดสินใจและด้านการดำเนินงาน ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาในองค์กรมนุษย์ ยิ่งมีส่วนร่วมมากเท่าไหร่ยิ่งทำให้องค์กรนั้นๆ ประสบความสำเร็จและมีศักยภาพมากขึ้น สามารถจัดระเบียบองค์กรตามหลักเกณฑ์ได้อย่างเป็นระบบรวมถึงองค์กรนั้นๆ มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้นๆ ไปไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมงานต่างๆ ที่ขอบข่ายของโครงการขนาดใหญ่หรือเล็กอย่างไรล้วนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในด้านต่างๆ ทั้งด้านการระดมกำลังสติปัญญา กำลังกาย กำลังใจ หรือแม้กระทั่ง กำลังทุนทรัพย์ก็ตามจึงทำให้กิจการงานหรือโครงการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ตามกำหนดเวลาที่วางไว้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้วิจัยได้นำผลงานการวิจัยดังกล่าวมาปรับใช้ โดยกำหนดปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมเป็นตัวแปรอิสระ และให้ความสำคัญตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของโคเฮนและอัพฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff) นำมากำหนดเป็นตัวแปรตามในกรอบแนวคิดการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และมธุรส หาญสมสกุล (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารจัดการปัญหาหาบเร่แผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่สนามหลวง เขตพระนคร ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทุกด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านความชัดเจนและความสอดคล้องต่อสภาพปัญหาของวัตถุประสงค์ ปัจจัยด้านสมรรถนะของหน่วยงานปฏิบัติ ปัจจัยด้านมาตรการเพื่อให้การบังคับใช้มีผลปัจจัยด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในพื้นที่ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านการยอมรับและต่อต้านจากกลุ่มผู้ค้าและประชาชนล้วนมีอิทธิพลต่อผลของการนำนโยบายจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยไปปฏิบัติ ในส่วนการศึกษาเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนพบว่า ภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมไม่มากเพียงพอ

ซึ่งอาจเป็นตัวแปรสำคัญที่จะมีผลต่อความยั่งยืนในอนาคตของการดำเนินนโยบายจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยได้ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัณณธร เธียรชัยพฤกษ์ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษากรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพผลการวิจัย พบว่าการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์การของพนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าระดับคะแนนการเห็นด้วยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านปิยวาจา ด้านสมานัตตตา ด้านทาน และด้านอัตถจริยาอยู่ใน ระดับมากทั้งหมด ตามลำดับผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคหวัตถุ 4 ของ พนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพกับความผูกพันต่อองค์การ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก โดยมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง 2 ด้าน คือ ด้านปิยวาจาและสมานัตตตา และอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านทาน และอัตถจริยา

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ของผู้ประกอบการจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ดังนี้

2.1 ผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีเพศ ต่างกันมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักธรรมคือหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เพศเป็นเพียงสัญลักษณ์ที่บ่งบอกให้ทราบว่าเป็นชายหรือเพศหญิงเท่านั้น เพศจึงไม่เป็นอุปสรรคใดๆ กับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนั้น ผู้ประกอบการที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นภัสวรรณ สุภาวรรณ (2559, หน้า 6) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน พบว่าการดำเนินนโยบายครั้งมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารและมีการร่วมแสดงความคิดเห็น โดยผ่านช่องทางการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ และมีการจัดการประชุมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากนโยบายดังกล่าว ความจริงใจ ความไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน ความโปร่งใสและภาวะผู้นำของผู้บริหารทุกระดับของกรุงเทพมหานคร ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นเป็นตัวแปรที่สำคัญและมีผลต่อความสำเร็จอย่างมากต่อการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ และ William Erwin (1976, p. 138) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องในการเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง รวมทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1997, pp. 17-19) กล่าวว่าการมีส่วนร่วมหมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วม

ในการประเมินผลโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงพร แสงทอง (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี” พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจากสื่อแหล่งต่างๆ สื่อที่เปิดรับมากที่สุดและกระทำเป็นประจำ คือการพูดคุยกับบุคคลอื่น เช่น เพื่อนบ้านในขณะที่ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน การมีส่วนร่วมหากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ร่วมคิดกำหนดความต้องการร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์ร่วมปฏิบัติตามและการประเมินผลตลอดจนการร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลประชาชน ที่มีอาชีพสถานภาพ ระดับการเปิดรับสื่อและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การ บริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกัน และ สมฤดี เกิดภู่ (2552, บทคัดย่อ) แนวทางในการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยในเขตเทศบาลสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดระบบของพ่อค้าแม่ค้าให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความสะอาด เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการเดินเท้าของประชาชนในที่สาธารณะและไม่กีดขวางต่อการสัญจรของผู้ใช้รถใช้ถนน ซึ่งทางเทศบาลนครสมุทรปราการก็มีแผนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาหาบเร่แผงลอยใระยะยาว ด้วยการก่อสร้างตลาดเทศบาล เพื่อรองรับจำนวนผู้ค้าและเพื่อสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้แก่ท้องถิ่นต่อไป

2.2 ผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักธรรมคือหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า อายุเป็นเพียงสัญลักษณ์ที่บ่งบอกให้ทราบว่าใครเกิดก่อนและหลังเท่านั้น อายุจึงไม่เป็นอุปสรรคใดๆ กับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนั้น ผู้ประกอบการที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ญศรี เลิศเกียรติวิทยา (2546, หน้า 2) แนวคิดผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) เป็นแนวคิดของภาคธุรกิจหรือภาคเอกชน หมายถึง ผู้ที่คิดริเริ่มดำเนินธุรกิจของตนเอง มีการวางแผนการดำเนินการ ดำเนินธุรกิจโดยยอมรับความเสี่ยงเพื่อมุ่งหวังผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจ หรือผู้ที่มีความคิดที่จะสร้างธุรกิจขึ้นมาและทำให้ธุรกิจอยู่รอดและมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน และก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา และดำรงศักดิ์ ชัยสนิท (2552, หน้า 2) แนวคิดผู้ประกอบการทำให้ผู้ประกอบการต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคและยอมรับการเผชิญต่อความเสี่ยงที่ไม่แน่นอนเพื่อให้ได้ผลกำไรและความเจริญก้าวหน้าของ

ธุรกิจ ผู้ประกอบการจึงมีองค์ประกอบดังนี้ 1) ต้องมีวิสัยทัศน์ที่ดีในการดำเนินธุรกิจ มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีความมานะอดทน ประหยัดทั้งใจ และมีความใฝ่ฝันที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย 2) มีจริยธรรมในการดำเนินการ 3) สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ทันท่วงทีเมื่อเกิดปัญหา 4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์หรือบริการ เพื่อให้ผู้บริโภคได้เห็นความแตกต่าง 5) มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในธุรกิจ เพื่อให้ทันต่อสภาพสังคมปัจจุบัน 6) มีความรู้ทางด้านการวิเคราะห์ความเป็นได้ของธุรกิจและมีความรู้ด้านการบริหารจัดการที่ดี และ จันติมา จันทร์เอียด (2553, หน้า 27) แนวคิดผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคและยอมรับการเผชิญต่อความเสี่ยงที่ไม่แน่นอนเพื่อให้ได้ผลกำไรและความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจ ผู้ประกอบการจึงมีองค์ประกอบดังนี้ 1) ต้องมีวิสัยทัศน์ที่ดีในการดำเนินธุรกิจ มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีมีความมานะอดทน ประหยัดทั้งใจ และมีความใฝ่ฝันที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย 2) มีจริยธรรมในการดำเนินการ 3) สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ทันท่วงทีเมื่อเกิดปัญหา 4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์หรือบริการ เพื่อให้ผู้บริโภคได้เห็นความแตกต่าง 5) มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในธุรกิจ เพื่อให้ทันต่อสภาพสังคมปัจจุบัน 6) มีความรู้ทางด้านการวิเคราะห์ความเป็นได้ของธุรกิจและมีความรู้ด้านการบริหารจัดการที่ดี และ สิทธิชัย ธรรมเสน่ห์ (2555, หน้า 55) ผู้ประกอบการเป็นบุคคลที่ก่อตั้งธุรกิจโดยหมายถึงทั้งเจ้าของธุรกิจหรือเป็นหุ้นส่วนที่มีการดำเนินธุรกิจ โดยยอมรับความเสี่ยงที่สามารถเกิดขึ้น เพื่อให้ได้ซึ่งผลกำไรและความพอใจในเป้าหมายที่กำหนด หรือหมายถึงผู้กระตุ้นการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โดยผู้ประกอบการจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ และมีการตัดสินที่อิงตามกระบวนการดำเนินงานของธุรกิจตนเอง รวมทั้งต้องทำงานอย่างสร้างสรรค์ และมีมุมมองในการจัดการรวมถึงมีการสร้างแหล่งทรัพยากรใหม่ๆ ขึ้นมา หรือมีการนำความสามารถเก่าของตนเองไปใช้ร่วมกัน จนความสามารถเก่าเหล่านั้นกลายเป็นความสามารถใหม่ขึ้นมาได้ เพื่อเป้าหมายในการสร้างความมั่งคั่งแก่ธุรกิจ รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบัติ สังข์ในเมือง (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหาบเร่แผงลอยของเทศบาลนครนครราชสีมา ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคที่พบคือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบตามกฎหมาย ขาดการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลาง บุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เกิดการต่อต้านจากกลุ่มผู้ค้า รวมถึงปัญหาการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาแทรกแซง ดังนั้น การดำเนินการแก้ไขปัญหาหาบเร่แผงลอยจึงควรดำเนินการประนีประนอมควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมาย ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยการตั้งคณะกรรมการที่มีพ่อค้าแม่ค้าเป็นตัวแทน สร้างจิตสำนึกให้กับผู้ค้า ปรับปรุงกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ยากในทางปฏิบัติและต้องเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน จัดหาทรัพยากรต่างๆ ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รวมถึงการนำเอาหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านมาแก้ไขปัญหาภายในท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นสามารถพัฒนาและเจริญก้าวหน้าได้ และ ไพรชล ตันอุด

(2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนา ชุมชนเข้มแข็งเมืองน่าอยู่ : กรณีศึกษา เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนทำด้วยการตัดสินใจของตนเองไม่มีแรงกดดันจากกลุ่มอิทธิพลในท้องถิ่น หรือการตอบแทนบุญคุณ ผู้ที่เคยให้การอุปการะ ช่วยเหลือ แสดงให้เห็นถึงการแยกบทบาทการแสดงออกทางด้านการเมืองกับเรื่องส่วนตัวอย่างชัดเจน ทั้งนี้คนในครอบครัวและเพื่อนบ้านยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการแสดงออกหรือความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนโดยมีช่องทางเฉพาะตัว เช่น การชอบทำกิจกรรมสำหรับชุมชน ความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ การเป็นตัวแทนกลุ่มต่างๆ ประกอบกับชุมชนเห็นความสำคัญให้โอกาส โดยมีผู้นำชุมชนให้การสนับสนุน ทำให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง คือปัญหาได้รับการแก้ไขที่ตรงจุด การได้รับงบพัฒนาเพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนสามารถทำแผนพัฒนาชุมชนด้วยชุมชนเอง ทำให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการต่างๆ หากพิจารณาถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมข้างต้น สำหรับช่องทางและลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมในส่วนของผู้นำชุมชนมีลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น การเป็นประธานในพิธีการต่างๆ การกระทำที่เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับชุมชน การเข้าร่วมงานบุญ งานศพของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผนการดำเนินการตามแผนงานโครงการของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานผลประโยชน์ที่พึงได้รับให้ชัดเจน

2.3 ผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักธรรมคือหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ระดับการศึกษาเป็นเพียงสัญลักษณ์ที่บ่งบอกให้ทราบว่าใครจบการศึกษาในระดับใดเท่านั้น ซึ่งระดับการศึกษาจึงไม่เป็นอุปสรรคใดๆ กับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนั้น ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน โดยเป็นสังคมที่ช่วยเหลือเกลื้อกูลซึ่งกันและกัน ร่วมด้วยช่วยกันและเห็นอกเห็นใจในการจะทำชุมชนหรือสังคมมีความน่าอยู่และพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พัชรินทร์ ศรีสุวพันธ์ (2551, หน้า 9) ได้กล่าวว่า สังคหวัตถุ 4 ในทางจริยศาสตร์โดยความหมายของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ที่ให้ความหมายว่าเรื่องสังคหวัตถุ 4 หลักปฏิบัติตนตามหลักจิตวิทยาสังคมเพื่อให้เกิดความนิยมชมชอบและความเคารพนับถือแก่ผู้อื่นหรือสังคมองชุมชนต่างๆ คือ (1) ทาน การให้สิ่งของตนแก่ผู้อื่นควรเป็น เพราะทานหมายถึง ธรรมทานหรือการบริจาคทางจิตใจ อามิสทานการบริจาควัตถุ (2) ปิยวาจา การเจรจาใช้คำพูดของตนเองแก่ผู้อื่นด้วยความสุภาพอ่อนโยนให้เหมาะสมแก่กาลเทศะและเหมาะสมแก่สังคมชุมชนทุกชั้น เพื่อให้ชุมชนหรือบุคคล

เคารพนับถือ ปิยวาจาใช้กับมิตรภาพสหายของตนย่อมทำให้มิตรสหายรักใคร่ รู้จักเจรจาสุภาพอ่อนโยนกับอาจารย์ การใช้หลักจริยศาสตร์สังคมในเรื่องปิยวาจาผู้ใช้จำต้องมีสติควบคุมตนเองและสามารถบังคับจิตใจได้ทุกขณะจิต (3) อัตถจริยา คือ การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้อื่น เป็นการปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกันมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลประโยชน์ทุกโอกาสที่จะทำได้ (4) สมานัตตาคือ การปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบไม่ทอดทิ้งเพื่อนเมื่อมีปัญหา และ ชนินทร์ ชุณหพันธรักษ์ (2541, หน้า 113) ผู้ประกอบการเป็นบุคคลที่มีความคิดที่จะดำเนินธุรกิจโดยทำการสร้างธุรกิจขึ้นมาและคอยประคับประคอง ให้ธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นมานั้นมีการเจริญเติบโต โดยยอมรับความเสี่ยงต่างๆ เพื่อหวังผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจนั้น ดังนั้นจึงเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการอยู่ดีกินดีแก่บุคคลอื่น เป็นผู้แสวงหาแนวทางที่ดีที่สุดที่จะนำทรัพยากรต่างๆ มาใช้ประโยชน์สูงสุด มีการสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างความพอใจให้เกิดขึ้น โดยผู้ประกอบการควรมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1) มีบุคลิกภาพส่วนตัวที่ดี 2) มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้า และมีความรู้เกี่ยวกับลูกค้าเป็นอย่างดี 3) มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อแหล่งชุมชนที่กิจการตั้งอยู่ 4) มีจรรยาบรรณ ทางธุรกิจและความรับผิดชอบต่อสังคม 5) ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการ 6) มีความเต็มใจในการดำเนินงาน ตามกฎระเบียบของกิจการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติชัย สินคง (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนายุทธศาสตร์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง รายการมีเพียงด้านการติดตามและประเมินผลที่อยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามระดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการ ด้านมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ต่อมาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนของประชาชนการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลกต่างกันมี นัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น เพราะขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผน ให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกการรักท้องถิ่นความสามัคคีในชุมชน ให้เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจให้มาร่วมตัดสินใจในแผนต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดวางแผนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วยการกำหนดระเบียบหรือหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ชัดเจนไว้สำหรับให้องค์การบริหารส่วนตำบลถือปฏิบัติหรือการที่จะดำเนินงาน

ในเรื่องใดนั้น ต้องให้ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย กระบวนการประชาคมพิจารณ์หรือประชามติเพื่อให้การวางแผนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับปัญหา ความต้องการของประชาชน ปัญหาประชาชนในพื้นที่ มีการแบ่งข้างกัน มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ไม่เหมือนกันจริงไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล และแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะ สามารถบรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผน ดำเนินการ ติดตามและประเมินผล เพราะโครงการแต่ละโครงการก็ล้วนมาจากความ ต้องการของประชาชนในพื้นที่ การดำเนินการโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่สามารถจัดทำได้เต็มที่อันเนื่องมาจากงบประมาณ ที่มีอยู่จำกัดในแต่ละปี ความต่อเนื่องของโครงการ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงของการเมืองท้องถิ่น

2.4 ผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักธรรมคือหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่ารายได้ที่ต่างกัน จะมีความคิดเห็นมากหรือน้อยเพียงใดนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่ารายได้ใดๆ รายได้จึงไม่เป็นอุปสรรคใดๆ กับการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนั้น ผู้ประกอบการที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อนงค์ รุ่งสุข (2559, หน้า 5) ผู้ประกอบการ คือบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการหาโอกาสเพื่อนำเอาโอกาสนั้นมาใช้เพื่อดำเนินการธุรกิจให้ดำเนินไปได้โดยให้พ้นจากความเสี่ยงของปัญหาต่างๆ เพื่อให้เกิดผลตอบแทนเชิงพานิชย์กลับคืนแก่ผู้ประกอบการ และ สำคัญสุด สีหตุลานนท์ (2560, หน้า 26) ผู้ประกอบการคือผู้ริเริ่มจัดตั้งธุรกิจด้วยตนเองและเป็นเจ้าของธุรกิจนั้น มีการประยุกต์ใช้ความรู้และความสามารถของตนเองในเรื่องของการบริหารจัดการใช้ความคิด สร้างสรรค์มาช่วยในการวางแผนดำเนินการจัดการบริหารและพัฒนาธุรกิจ โดยผู้ประกอบการนั้น ต้องสามารถแบกรับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งการบริหารจัดการธุรกิจนั้นมีจุดประสงค์หลักคือความสำเร็จของธุรกิจในลักษณะของผลกำไรและความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจ และ ถวิล บุรีกุล และคณะ (2552, หน้า 2) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนับเป็นกระบวนการที่ให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพของ

การตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาเป็นการสร้างฉันทามติ และทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าในกรณีที่อาจจะรุนแรง ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือ และความชอบธรรมและสร้างค่านิยมร่วมกันทางสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีประสิทธิผล และสัญญา เคณาภูมิ (2551, หน้า 5) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน และยังสอดคล้องการผลการวิจัยของ นิวัฒน์ ไชยมิ่ง (2545, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของผู้ค้าต่อการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยของ กรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษาพบว่า ผู้ค้ามีทัศนคติโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.38 ซึ่งถือว่ามีทัศนคติ ปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามจะเห็นว่า ผู้ค้ามีทัศนคติที่ดีต่อการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยใน 4 ประการ คือ ในสภาวะปัจจุบันเศรษฐกิจกำลังตกต่ำ กรุงเทพมหานครไม่ควรจำกัดจำนวนผู้ค้า สมควรเปิดขายโดยเสรีแล้วเก็บค่าเช่าที่สาธารณะแทน เมื่อผู้ค้าขายเสร็จสิ้นในแต่ละวันแล้วไม่ควรทิ้งอุปกรณ์ไว้ในที่ค้าขาย การปกปิดอาหารด้วยพลาสติกใสขณะทำการขายเป็นผลดีต่อผู้ซื้อและข้อกำหนดหลักเกณฑ์ของกรุงเทพมหานครสมควรเปลี่ยนแปลงใหม่ให้เหมาะสมกว่าเดิม ในส่วนทัศนคติของผู้ค้าที่ไม่ดีต่อการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยของกรุงเทพมหานคร จากการศึกษารายข้อคำถามมีจำนวน 5 ประการ คือการกำหนดจุดผ่อนผันที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังไม่เหมาะสม กรุงเทพมหานครควรจัดให้มีอ่างล้างจานหนึ่งจุดต่อผู้ค้าหลายรายเพื่อเป็นการประหยัดต้นทุนในการค้าขาย ข้อบังคับของกรุงเทพมหานครที่ให้ผู้ค้าหยุดขายทุกวันพุธเหมาะสมดีแล้ว การควบคุมผู้ค้าในแต่ละจุดควรคัดเลือกให้ผู้ค้าควบคุมกันเอง และผู้ค้านอกจุดผ่อนผันนอกจุดทบทวนควรยกเลิกหมดแล้วจัดโซน (Zone) การค้าแทน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1) ควรมีนโยบายกระตุ้นให้ผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำเอาการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 มาปรับใช้ในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด โดยการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะต่อไป

2) ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะให้มีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ และการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

ผู้วิจัยได้เสนอแนะจากผลการวิจัยได้ดังนี้

1) จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ระดับมากที่สุด ดังนั้นเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการในการมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยมีการวางแผนและมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะการมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ และการมีส่วนร่วมการตัดสินใจร่วมกันในดำเนินงานของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

2) ในขั้นตอนของการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินงาน สามารถเพิ่มหลักประสิทธิผล คือ ความต้องการของผู้ประกอบการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาแบบผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 โดยวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

2) ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

3) ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบูรณาการหลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

บรรณานุกรม

1) หนังสือ

ก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา, ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท. (2552). *ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ*. กรุงเทพฯ: แมคกรอฮิล.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันติมา จันทร์เอียด. (2553). *การเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการขั้นแนะนำ*. กรุงเทพฯ: เอ็กซเปอร์เน็ท.

ชนินทร์ ชุณหพันธรักษ์. (2541). *การจัดการธุรกิจขนาดย่อม.* กรุงเทพฯ: ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

ณรงค เส็งประชา. (2541). *สังคมวิทยา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพพิทักษอักษร.

ณัฐนรี ศรีทอง. (2552). *การเพิ่มศักยภาพภาวะความเป็นผู้นำในงานพัฒนาชุมชน* (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด. (2543). *เทศบัญญัติเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด. (เทศบัญญัติ) เรื่องการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ*. ร้อยเอ็ด: กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด.

_____. (2549). *พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด (ระเบียบ) ข้อ 7,9,10,11,15* ร้อยเอ็ด: เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด.

_____. (2565). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2564*. ร้อยเอ็ด: เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2563). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS: เล่มเดียวที่รวมตั้งแต่พื้นฐานไปจนถึงชั้นสูงสุด* (พิมพ์ครั้งที่ 18) กรุงเทพฯ: บิซิเนสอาร์แอนด์ดี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10) กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ผุสดี รุมาคม. (2540). *การบริหารธุรกิจขนาดย่อม.* (พิมพครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.

พระเทพดิลก (ระแบบ จิตญาโณ). (2544). *ธรรมปริทรรศน์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช, ป.ธ.9). (2548). *ราชบัณฑิตพจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ชุดคำวัด*. กรุงเทพฯ: วัดราชโอรสาราม.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2539). *พระไตรปิฎกเล่มที่ 21 พระสุตตันตปิฎกเล่มที่ 13 [ฉบับมหาจุฬาฯ] อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต.* กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____. (2539). *หลักธรรมสังคหวัตถุ 4.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____. (2550). *ธรรมนูญชีวิต*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (พิมพ์ครั้งที่ 4)

_____. (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพ็ญศรี เลิศเกียรติวิทยา. (2546). *ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ*. กรุงเทพฯ: เอมพันธุ์.

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554* (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท.จำกัด.

วุฒิสภา. (2563). *ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานครเพื่อ สร้างเสริมเศรษฐกิจฐานรากชีวิตและชุมชนของคณะกรรมาธิการการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำวุฒิสภา (รายงานการพิจารณาศึกษา)*: วุฒิสภา.

ส่งศรี ชมพูวงศ์, ผศ. (พิเศษ) ดร. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2) นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (พิมพ์ ธมฺมธโร). (2541). *ธรรมะสร้างเยาวชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุพิศวง ธรรมพันทา. (2543). *มนุษย์กับสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: ดี.ดี.บุ๊คส์โตร์.

ไสว มาลาทอง. (2552). *คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างศีลธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

William Erwin. (1976). *Participation Management: Concept Theory and. Implementation*. Atlanta G.: Georgia State University.

2) ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์และ/หรือสารนิพนธ์

กองนโยบายและแผนงาน สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร. (2555). *รายงานการศึกษาเรื่อง หาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2555*. กรุงเทพฯ: สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร.

กิตติชัย สินคง. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เฉลิมพล ธรรมาวุธ. (2542). *วิถีชีวิตผู้ประกอบการหาบเร่แผงลอยในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร*. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชามานุษยวิทยา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ชญานิศฐ์ รักแจ้ง. (2554). *การให้บริการของสานักงานประกันสังคมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ตามทัศนะของผู้ประกันตนเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2540). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงพร แสงทอง. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี*. ปริญญานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ถวิล บุรีกุล และคณะ. (2552). *รายงานการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.

ทนงศักดิ์ สกุลดิษฐ์. (2540). *ปัญหาชุมชนเมือง : หาบเร่แผงลอยบนทางเท้าในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะสถาปัตยกรรม, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์. (2550). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนล้อมแรดวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง.* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นภัสวรรณ สุภาวรรณ. (2559). *ประสิทธิผลของการนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานคร ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาพื้นที่ปากคลองตลาด*. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นฤมล นิราทร. (2548). *หาบเร่แผงลอยอาหาร ความสำเร็จและตัวบ่งชี้*. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต,. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. (2557). *การบริหารจัดการการค้าข้างทาง Street Vending ในประเทศไทย : สถานการณ์และทิศทางนโยบายที่ควรจะเป็น*. รายงานการวิจัย, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิวัฒน์ ไชยมิ่ง. (2545). *ทัศนคติของผู้ค้าต่อการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยของกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, .คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ปวริศร์ ฉวีอินทร. (2561). *การจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยพื้นที่ปากคลองตลาด เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. สาขารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสยาม.

พรรณิลัย นิติโรจน์. (2551). *การนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พระคำจันทร์ คุณวโส (วงษ์ชาลี). (2556). *ทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนเครือข่ายกลุ่มที่ 1 เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธ ศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธนพร คุณสมฺปนฺโน (อาคะนิช) และคณะ. (2560). *การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตของประชาชน บ้านศิลา ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตรการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระปลัดณรงค์ศักดิ์ วิสุทฺธิเมธี, สุขี มากมูลดี. (2562). *สังคหวัตถุองค์ธรรมแห่งการสังคมสงเคราะห์*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร). (2557*). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพัฒนาสังคม, มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พัชรินทร์ ศรีสุวพันธ์. (2551). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปฏิบัติตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไพรชล ตันอุด. (2552). *การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง,.บัณฑิตวิทยาลัย, หาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มณฑล จันทร์แจ่มใส. (2551). *ปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่มีต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวกรณีศึกษาเกาะมุก จังหวัดตรัง.* วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

มธุรส หาญสมสกุล. (2555). *การบริหารจัดการปัญหาหาบเร่แผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่สนามหลวง เขตพระนคร*. ภาคนิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาบริหารรัฐกิจ, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เลิศลักน์ ภาคาผล. (2561). *การบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักสังควัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

วรรณวิศา รัตนบุรี. (2559). *รูปแบบการจัดการหาบเร่แผงลอยริมฟุตบาทวิถีในพื้นที่เขตบางรักกรุงเทพมหานคร.* มหาวิทยาลัยบูรพา.

วันวิสาข์ โชคพรหมอนันต์. (2557). *คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เวสพล ตรีธาราทิพย์. (2559). *โครงข่ายกิจกรรมของแผงลอยอาหาร กรณีศึกษาย่านเยาวราช.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัญฑิต, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริวัฒน์ ตั้งทรงเจริญ. (2558). *คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศุภัชฌา อุวอง. (2555). *การนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ ศึกษากรณี สำนักงานเขตหลักสี่*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมบัติ สังข์ในเมือง. (2553). *การดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหาบเร่ แผงลอยของเทศบาลนครนครราชสีมา*. รายงานการศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมฤดี เกิดภู่. (2552). *แนวทางในการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยในเขตเทศบาลสมุทรปราการ*. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สยาม ปัณณธร เธียรชัยพฤกษ์. (2552). *การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์การกรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สว่างพงษ์ แซ่จึง. (2559). *ปัจจัยแห่งความสำเร็จของผประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ร้านอาหารไทยประเภทก๋วยเตี๋ยวในเขตจังหวัดชลบุรี.* วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, วิทยาลัย, พาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำคัญสุด สีหตุลานนท์. (2560). *ปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ กรณีศึกษานักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สิทธิพร เกษจ้อย. (2563). *การประยุกต์ใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ บ้านหนองเม็ก ตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตรการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุทธิพงศ์ ปานเพ็ชร์. (2550). *การประยุกต์หลักพุทธธรรมกับวิถีชีวิตชุมชน.* รายงานการวิจัยอิสระ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

สุธีรา อะทะวงษา. (2556). *คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการและลักษณะของสถานประกอบการที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

เสริมพงษ์ อยู่โต. (2551). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตบางคอแหลม*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

อนงค์ รุ่งสุข. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา*. รายงานการวิจัย, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, นครปฐม.

อารี สุทธิบุญ. (2540). *ผลกระทบด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงภาคเกษตรกรรมสู่ภาคอุตสาหกรรม*, ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Cohen, john M, and Uphoff, Norman T. (1997). *Rural Development participation: Concepts and measures for Project design*, Implementation and Evaluation, In Rural Development monograph. The Rural Development Committee for International Studies, Cornell University.

3) บทความในวารสาร

รัชพล จอมไตรคุป และวัชรพล อินทวงศ์. (2558). *ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้ประกอบการ*. วารสารศิลปะศาสตร์และวิทยาการจัดการ, *2*(1), 249-290.

วันชัย วัฒนศัพท์. (2553). *ความมั่นคงของมนุษย์; ความมั่นคงแห่งชาติ; ความขัดแย้งทางการเมือง*, *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, *36*(2), 1-13.

สัญญา เคณาภูมิ. (2561). *กระบวนทัศน์การจัดการบริการสาธารณะแนวใหม่*. *วารสารมนุษย์*ศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภฏอุบลราชธาน, *9*(1), 183.

อรศิริ เกตุศรีพงษ์. (2550). *สังคหวัตถุ 4 วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการจัดการความรู้*. *วารสาร Productivity World เพื่อการเพิ่มผลผลิต, 12*(68), 43-46.

4) เอกสารสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

สิทธิชัย ธรรมเสน่ห์. (2555). *สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทกิจการสถานบริการสปา ในจังหวัดชลบุรี กับขีดความสามารถอันพึงประสงค์ของ. ผู้รับบริการ*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565, จาก http://ssruir.ssru.ac.th/bitstream/ssruir/701/1/101-55.pdf

Debra Efroymson, D., Thanha, T. T. K., & Ha, P. T. (2009). *Public spaces: How they humanize cities*. Dhaka: HealthBridge. Retrieved November 12, 2022, from http://www.manager.co.th/qol/viewnews.aspx?NewsID=9560000109602.

MGR Online. (2013). *Bangkok set to fire street vendors after footpaths were blocked*. Retrieved November 12, 2022. From http://www.manager.co.th/qol/viewnews.aspx?NewsID=9560000109602.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1. พระครูสมุห์ ศิลาศักดิ์ สุเมโธ, ดร.

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการร้อยเอ็ด
อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

การศึกษา : ร.ด. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พธ.บ (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. พระครูสีลสราธิคุณ, ดร.

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพระพุทธศาสนา
สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

การศึกษา : พธ.ด. (ปรัชญา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พธ.ม. (ปรัชญา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พธ.บ. (ศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. นางนงพงา กอธวัช

ตำแหน่ง : หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

การศึกษา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๘๑๗/ว ๐๖๕๓ **วันที่** ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เรียน พระครูสมุห์ ศิลาศักดิ์ สุเมโธ, ดร.

ด้วย นายเก่ง แสงสุวอ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๕๐๖๓๒๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICPATION IN PUBLIC SPACE ORCIANIZATION BASED ON SANGAHAVATTIU ๔ PRINCIPLES OF ENTREPRENEURS IN THE MUNICIPALITY OF MUEANG ROI ET, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINCE)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเรียนมายังท่านได้โปรดให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ผู้ประสานงานผู้เชี่ยวชาญ

(พระครูสมุห์ศิลาศักดิ์ สุเมโธ, ดร.)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๕

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๓๙ **วันที่** ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เรียน พระครูสีลสราธิคุณ, ดร.

ด้วย นายเก่ง แสงสุวอ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๗๕๐๖๓๒๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICPATION IN PUBLIC SPACE ORCIANIZATION BASED ON SANGAHAVATTIIU ๔ PRINCIPLES OF ENTREPRENEURS IN THE MUNICIPALITY OF MUEANG ROI ET, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINCE)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเรียนมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ยินดีรับเป็นผู้เชี่ยวชาญ

พระสุสีลคุณ

พระครูสีลสราธิคุณ

☐ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
☐ งานบริหาร
☐ งานเลขานุการ
☐ งานธุรการ
☐ ศึกษาเนียบราชภัฏฯ
☐ ฝ่ายปกครอง
☐ งานปกครอง
☐ งานทะเบียนและบัตร
☐ กลุ่มงานนิติการ
☐ งานนิติกรรมสัญญา
☐ งานวินัยและการ...

ที่ อว ๗๘๓๗/๐๖๕๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลกลาง
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๔๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๓๘
www.rec.mbu.ac.th

สำนักปลัดเทศบาล
เลขรับ.....๒๓๑๐
วันที่ - ๒ พค. ๒๕๖๖

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เจริญพร บางบงพงา กอรวัช หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด (นางบงพงา กอรวัช)

ด้วย นายเก่ง แสงสุวอ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๕๐๖๓๒๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICPATION IN PUBLIC SPACE ORCIANIZATION BASED ON SANGAHAVATTIU ๔ PRINCIPLES OF ENTREPRENEURS IN THE MUNICIPALITY OF MUEANG ROI ET, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINCE)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

- อนุเคราะห์ตามเสนอ

(นางบงพงา กอรวัช)
หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล
- 2 พ.ค. 2566

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๔๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๓๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๓๐๔๗-๒๐๐๓
นักศึกษา โทร. ๐๘-๙๐๓๓-๖๕๓๘

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

องค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง
รับที่ 1538
วันที่ 09.30

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลสะอาด
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๗/ ๐๖ พิเศษ

๗ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง

ด้วย นายเก่ง แสงสุวอ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๕๐๖๓๒๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICPATION IN PUBLIC SPACE ORCIANIZATION BASED ON SANGAHAVATTIIU 4 PRINCIPLES OF ENTREPRENEURS IN THE MUNICIPALITY OF MUEANG ROI ET, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVIN CE)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) ในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

อนุญาต

(นายผดุงศักดิ์ พวงข้อย)
รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติราชการแทน
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๙๐๑๑ ๖๕๓๘

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลียบเมือง ตำบลสะอาด
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
โทร ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๓๗/๐๒๗๖

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด

ด้วย นายเก่ง แสงสุวอ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๕๐๖๓๒๐๐๒ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATION IN PUBLIC SPACE ORGANIZATION BASED ON SANGAHAVATTHU 4 PRINCIPLES OF ENTREPRENEURS IN THE MUNICIPALITY OF MUEANG ROI ET, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINCE)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม ในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้โปรดให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๔๐๑๓-๖๕๓๘
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๔๐๑๓ ๖๕๓๘

☑ ชอบ
☐ ลงนัด
☐ มอบ

(นายบรรจง โยษิตจิรนันท์)
นายกเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

<u>แบบสอบถามเพื่อการวิจัย</u>

เรื่อง การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4

ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

****

ตอนที่ 1ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงในช่อง ( ) ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ
   - ( ) ชาย
   - ( ) หญิง
2. อายุ
   - ( ) ต่ำกว่า 20 ปี
   - ( ) 20 – 40 ปี
   - ( ) 41 – 60 ปี
   - ( ) 61 ปี ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
   - ( ) ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
   - ( ) ระดับปริญญาตรี
   - ( ) สูงกว่าระดับปริญญาตรี
4. รายได้/วัน
   - ( ) น้อยกว่า 500 บาท
   - ( ) 500 - 1,000 บาท
   - ( ) 1,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม“การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด”

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย √ ในช่องคำตอบ □ ทางขวามือของแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว ช่องระดับการมีส่วนร่วม ที่ตรงกับการมีส่วนร่วมของท่านตามเกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ				
		1	2	3	4	5
1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ						
1.	ท่านมีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐในการเสนอแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะด้วยความเสียสละ (ทาน)					
2.	เจ้าหน้าที่รัฐมีการช่วยเหลืออธิบายให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะให้กับท่านเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจร่วมกันในการแก้ปัญหาการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ทาน)					
3.	เจ้าหน้าที่รัฐ อธิบายให้ความรู้ ความเข้าใจถึงกฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์ในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ด้วยกิริยาวาจาที่สุภาพ (ปิยวาจา)					
4.	ท่านชี้แจงปัญหาอุปสรรคของการปฏิบัติตามกฎหมายการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ด้วยกิริยาวาจาที่สุภาพ เพื่อการแก้ไขปัญหา ต่อเจ้าหน้าที่ (ปิยวาจา)					
5.	ท่านได้ร่วมตัดสินใจในข้อตกลงและช่วยเหลือหน่วยงานรัฐหรือผู้ประกอบการรายอื่นๆ เมื่อมีการร้องขอในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่สาธารณะ ด้วยน้ำใจให้ประโยชน์แก่กันและกัน (อัตถจริยา)					

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ				
		1	2	3	4	5
6.	ท่านมีส่วนร่วมกับหน่วยงานรัฐในการเสนอแนวทาง การพิจารณาวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่อาจเกิดจากการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะด้วยการประพฤติประโยชน์ให้แก่กันและกัน (อัตถจริยา)					
7.	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาเมื่อเกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะบริเวณสถานประกอบการของท่านอย่างเสมอต้นเสมอปลาย (สมานัตตา)					
8.	หน่วยงานรัฐได้มีการลงพื้นที่ สอบถามข้อมูลเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะอย่างต่อเนื่องเสมอต้นเสมอปลาย (สมานัตตา)					
2) การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ						
9.	ท่านได้มีการเสียสละ ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ หรือแรงงานเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่สาธารณะบริเวณสถานประกอบการของท่านให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด (ทาน)					
10.	ท่านได้มีการแบ่งปันเสียสละพื้นที่บริเวณสถานประกอบการของท่านเป็นครั้งคราวหากมีการร้องขอใช้พื้นที่เพื่อเป็นสาธารณะประโยชน์อื่นๆ (ทาน)					
11.	เจ้าหน้าที่รัฐใช้วาจาที่สุภาพเรียบร้อยกับท่านในการขอความร่วมมือปฏิบัติการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ปิยวาจา)					
12.	ท่านใช้วาจาที่สุภาพเรียบร้อยกับเจ้าหน้าที่รัฐเมื่อมีการขอความร่วมมือจากท่านเพื่อจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย (ปิยวาจา)					
13.	ท่านได้ประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นประโยชน์แก่กันและกันในการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อการจัดระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะ (อัตถจริยา)					
14.	ท่านได้ช่วยเหลือกันและกันกับผู้ประกอบการรายอื่น ในการคงความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่สาธารณะ แม้จะไม่ได้เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการของท่านโดยตรง (อัตถจริยา)					

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ				
		1	2	3	4	5
15.	ท่านมีการปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เป็นประจำเสมอต้นเสมอปลาย แม้หน่วยงานรัฐไม่ได้มากวดขันการจัดระเบียบความเรียบร้อยในพื้นที่สถานประกอบการของท่าน (สมานัตตา)					
16.	ท่านได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้ผู้ประกอบการรายอื่น ในความเป็นระเบียบเรียบร้อยในพื้นที่สาธารณะด้วยแบบอย่างที่ดีเสมอต้นเสมอปลาย (สมานัตตา)					
3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์						
17.	ท่านมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการรายอื่นเมื่อได้รับประโยชน์จากการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ทาน)					
18.	ท่านเคยได้รับการแบ่งปันประโยชน์ต่างๆจากผู้ประกอบการรายอื่นเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะบริเวณสถานประกอบการของท่าน (ทาน)					
19.	เจ้าหน้าที่รัฐใช้วาจาที่ไพเราะเหมาะสมในการขอความร่วมมือจากท่านเพื่อแบ่งปันการใช้ประโยชน์พื้นที่สาธารณะไกล้เคียงท่านโดยที่ท่านก็รู้สึกเต็มใจ (ปิยวาจา)					
20.	ท่านเห็นผู้ประกอบการรายอื่นไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ท่านได้ขอความร่วมมือให้ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ร่วมกันด้วยวาจาที่ไพเราะเหมาะสม (ปิยวาจา)					
21.	เมื่อท่านได้รับประโยชน์โดยตรงจากความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่ ท่านได้แบ่งปันผลประโยชน์อื่นๆให้ผู้ใช้พื้นที่บริเวณไกล้เคียงกันเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน (อัตถจริยา)					
22.	ท่านได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐในกรณีที่เกิดผลกระทบจากการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (อัตถจริยา)					
23.	ท่านได้แบ่งปันประโยชน์ให้กับประชาชนอยู่เสมอ (สมานัตตา)					
24.	ท่านเห็นผู้ประกอบการรายอื่นได้แบ่งปันประโยชน์ให้คนอื่นอยู่เสมอ (สมานัตตา)					

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ				
		1	2	3	4	5
4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ						
25.	ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือหน่วยงานรัฐประเมินผลการปฏิบัติงานการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ทาน)					
26.	ท่านได้มีส่วนร่วมในการวัดผลงานเจ้าหน้าที่จัดระเบียบความเรียบร้อยด้วยใจบริสุทธิ์ (ทาน)					
27.	ท่านใช้วาจาที่สุภาพ มีเหตุผล เมื่อมีการขอความร่วมมือในการประเมินการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐ (ปิยวาจา)					
28.	ท่านได้ร่วมประเมินเจ้าหน้าที่รัฐว่ามีการพูดจาด้วยถ้อยคำจริงใจมีเหตุมีผล ในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ (ปิยวาจา)					
29.	ท่านได้ร่วมประเมินการปฏิบัติการจัดระเบียบเรียบร้อยพื้นที่สาธารณะโดยไม่หวังประโยชน์ตอบแทนจากหน่วยงานรัฐ (อัตถจริยา)					
30.	ท่านยินดีปรับปรุงแก้ไขเมื่อได้รับการประเมินว่าสถานประกอบการท่านสมควรได้รับการแก้ไข (อัตถจริยา)					
31	ท่านพบความไม่โปร่งใสหรือสิ่งผิดปกติอื่นๆท่านจะแจ้งหน่วยงานเจ้าหน้าที่นั้นให้ทราบอยู่สม่ำเสมอ (สมานัตตา)					
32.	ท่านได้สังเกตการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะของผู้ประกอบการรายอื่นๆและเจ้าหน้าที่อยู่สม่ำเสมอ (สมานัตตา)					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทาง

เพื่อนำข้อเสนอแนะของท่านเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข “การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด”

ท่านคิดว่าหลักสังคหวัตถุ 4 จะสามารถนำมาใช้ในการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ภาคผนวก ฉ
ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

สรุปค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

ค่าความเชื่อมั่นและความอำนาจจำแนก

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ

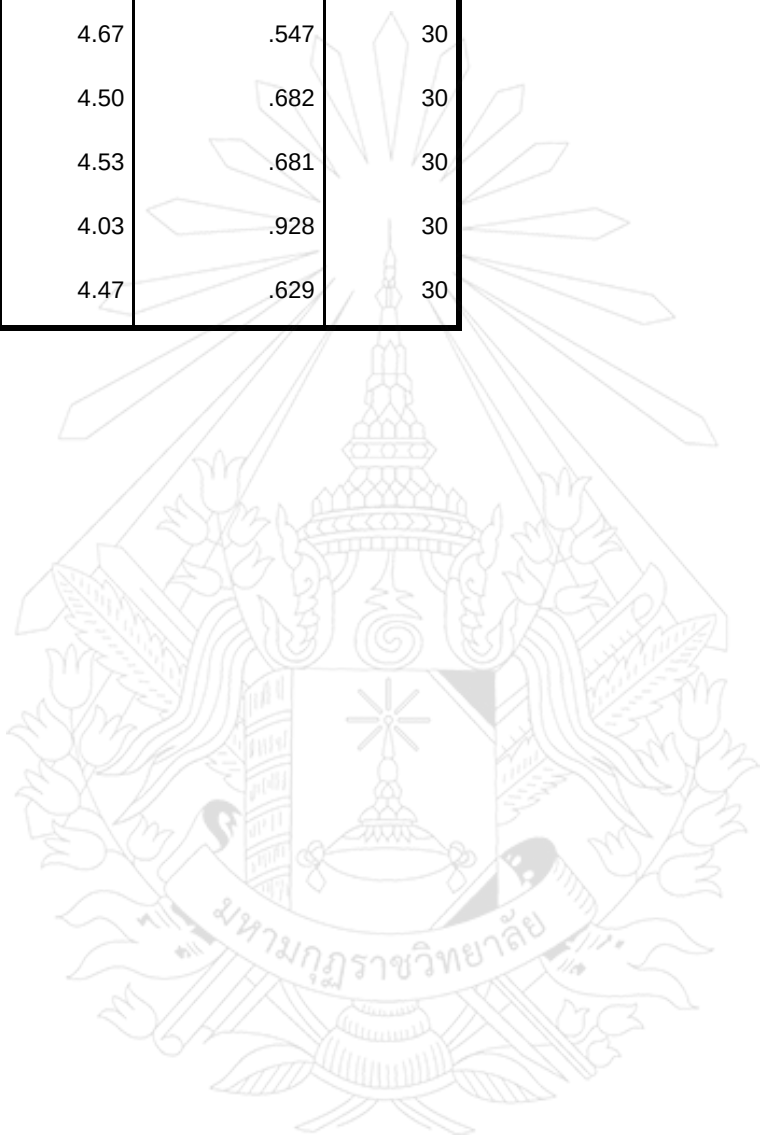
Cronbach's Alpha	N of Items
.787	32

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
ItemA1	3.73	.868	30
ItemA2	4.27	.740	30
ItemA3	4.47	.571	30
ItemA4	4.47	.681	30
ItemA5	4.30	.702	30
ItemA6	3.83	.874	30
ItemA7	3.77	.817	30
ItemA8	3.80	.847	30
ItemB1	4.20	.664	30
ItemB2	4.67	.479	30
ItemB3	4.47	.819	30
ItemB4	4.87	.346	30
ItemB5	3.87	.542	30
ItemB6	4.07	.944	30
ItemB7	4.13	.860	30
ItemB8	4.77	.430	30
ItemC1	4.27	.785	30
ItemC2	4.47	.571	30
ItemC3	4.67	.479	30
ItemC4	4.73	.450	30
ItemC5	4.57	.504	30
ItemC6	4.50	.682	30
ItemC7	4.57	.568	30
ItemC8	4.60	.724	30
ItemD1	4.17	.791	30

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
ItemD2	4.33	.758	30
ItemD3	4.40	.724	30
ItemD4	4.67	.547	30
ItemD5	4.50	.682	30
ItemD6	4.53	.681	30
ItemD7	4.03	.928	30
ItemD8	4.47	.629	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ItemA1	135.40	63.283	.306	.780
ItemA2	134.87	68.809	.290	.798
ItemA3	134.67	67.609	.434	.790
ItemA4	134.67	65.747	.285	.785
ItemA5	134.83	66.902	.475	.790
ItemA6	135.30	60.286	.531	.768
ItemA7	135.37	59.689	.626	.764
ItemA8	135.33	63.264	.317	.780
ItemB1	134.93	67.306	.447	.791
ItemB2	134.47	67.292	.594	.787
ItemB3	134.67	63.678	.299	.781
ItemB4	134.27	67.306	.647	.786
ItemB5	135.27	57.857	.588	.762
ItemB6	135.07	58.616	.605	.763
ItemB7	135.00	57.655	.755	.755
ItemB8	134.37	67.068	.343	.786
ItemC1	134.87	66.464	.592	.790
ItemC2	134.67	67.540	.642	.790
ItemC3	134.47	65.913	.272	.782
ItemC4	134.40	65.834	.304	.781
ItemC5	134.57	67.495	.661	.788
ItemC6	134.63	66.447	.421	.788
ItemC7	134.57	66.530	.352	.786
ItemC8	134.53	66.464	.607	.789

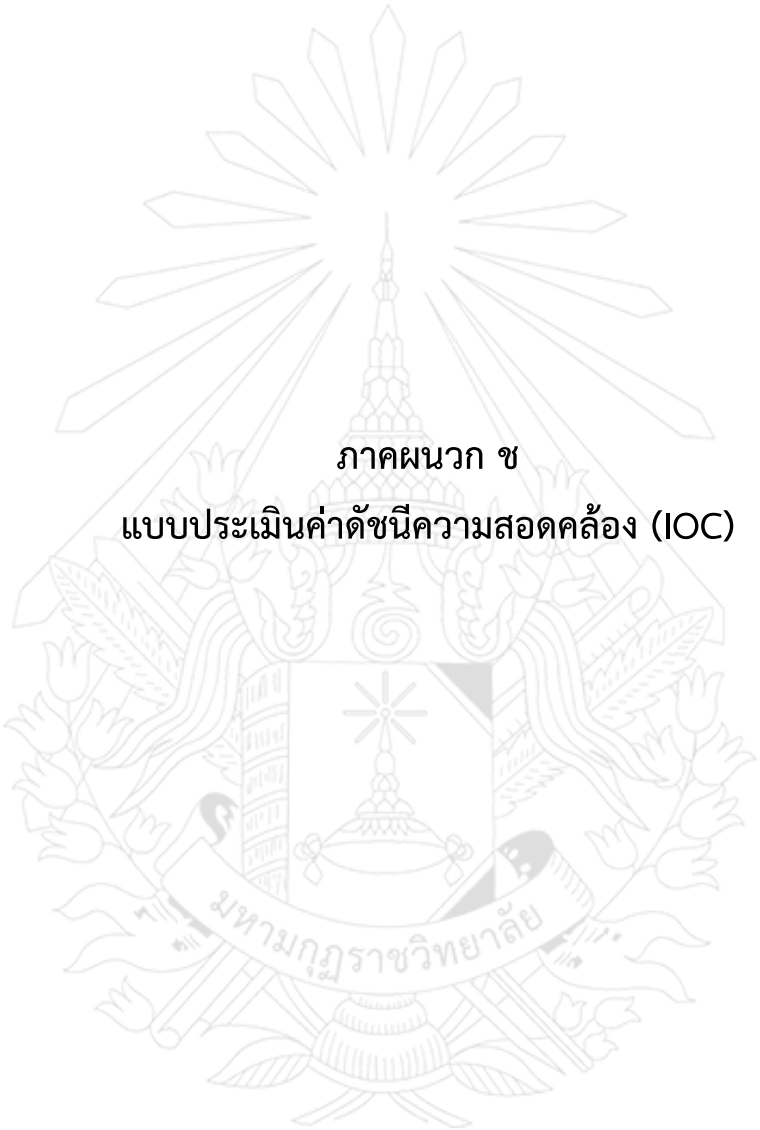
Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ItemD1	134.97	63.137	.357	.778
ItemD2	134.80	63.200	.372	.777
ItemD3	134.73	63.444	.682	.777
ItemD4	134.47	65.430	.286	.781
ItemD5	134.63	64.102	.338	.779
ItemD6	134.60	66.386	.627	.788
ItemD7	135.10	58.783	.605	.763
ItemD8	134.67	64.437	.339	.779

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .272-.755

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
139.13	68.257	8.262	32

ภาคผนวก ช
แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง การมีส่วนร่วมการจัดระเบียบพื้นที่สาธารณะ ตามหลักสังคหวัตถุ 4
ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน ($\sum X$)	IOC = $\frac{\sum X}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ						
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2) การมีส่วนร่วมเสียสละและปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ						
9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์						
17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน ($\sum X$)	IOC = $\frac{\sum X}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
24	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ						
25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นายเก่ง แสงสุวอ

วัน เดือน ปีเกิด : 2 กรกฎาคม พ.ศ.2519

ชาติภูมิ : บ้านเลขที่ 62 ม.22 ต.เหนือเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด 45000

ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้านเลขที่ 62 ม.22 ต.เหนือเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด 45000

E-mail : Keng.Saeng101@gmail.com

Tel. Mobile : 089 011 6538

ID. Line : 089 011 6538

การศึกษา : รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2550

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2566

หน้าที่การงานปัจจุบัน : หัวหน้างานรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด